

רודולף שטיינר

איטה וגמן

יסודות להרחבת אמנות הריפוי

על-פי מחקרים של מדע הרוח

[הוצאת בדולח](#) מקדישה, ללא תמורה, את התרגום לעברית של ספר זה לקהל קוראות וקוראי ספרות אנתרופוסופית על מדע הרוח מייסודו של רודולף שטיינר.

אפשר להעבירו הלאה, ללא תמורה.

פניות באימייל לכתובת bdolah.books@gmail.com

קובץ זה אינו למכירה ו/או למסחר בכל דרך שהיא.

FUNDAMENTALS OF THERAPY

AN EXTENSION OF THE ART OF HEALING

By Rudolf Steiner and Ita Wegman

GA 27

תרגום מאנגלית ועריכה: מוריס איטח

מהדורה ראשונה 2024

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט בכל דרך או בכל אמצעי אלקטרוני, אופטי או מכני או אחר – כל חלק שהוא מהחומר שבספר זה. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט אלא ברשות מפורשת בכתב מהמו"ל.

© כל הזכויות למהדורה העברית שמורות 2024 לבדולח הוצאה לאור

ת.ד. 558 פתח-תקווה 4910402

email: bdolah.books@gmail.com

תוכן עניינים

[הקדמה למהדורה הראשונה](#)

[הקדמה למהדורה הרביעית \(1983\)](#)

[פרק 1. ידיעה אמיתית של הישות האנושית כבסיס לאמנות הריפוי](#)

[פרק 2. מדוע האדם נעשה חולה?](#)

[פרק 3. התגלויות החיים](#)

[פרק 4. על טבעו של האורגניזם התחושתני](#)

[פרק 5. צמחים, בעלי-חיים, אדם](#)

[פרק 6. הדם והעצבים](#)

[פרק 7. טבען של השפעות הריפוי](#)

[פרק 8. פעילויות בתוך האורגניזם האנושי. סוכרת מסוג 2](#)

[פרק 9. תפקיד החלבון בגוף האנושי ואלבומינוריה](#)

[פרק 10. תפקיד השומן באורגניזם האנושי ותסמונות מקומיות מטעות](#)

[פרק 11. עיצוב הגוף האנושי ושיגדון](#)

[פרק 12. בנייה והפרשה באורגניזם האנושי](#)

[פרק 13. על הטבע היסודי של מחלות וריפוי](#)

[פרק 14. גישה לדרך החשיבה התרפויטית](#)

[פרק 15. התהליך התרפויטי](#)

[פרק 16. ידע על חומרים תרפויטיים](#)

[פרק 17. ידיעת החומר כבסיס לידע על תרופות](#)

[פרק 18. אוריתמיה מרפאה](#)

[פרק 19. מקרים טיפוסיים של מחלות](#)

[מקרה 1 – מטופלת בת עשרים ושש במצב לא-יציב](#)

[מקרה 2 – גבר בן ארבעים ושמונה. ילדות בריאה וחיים פנימיים ערים](#)

[מקרה 3](#) – מוסיקאי בן שלושים ואחת

[מקרה 4](#) – הילדה, האם, הדודה והסבתא

[מקרה 5](#) – אישה בת עשרים ושש

[אינטרפולציה](#)

[מקרה 6](#) – טיפול בקדחת-השחת

[מקרה 7](#) – טיפול בסקלרוזיס

[מקרה 8](#) – טיפול בזפקת

[מקרה 9](#) – מיגרנות בזמן הפסקת הווסת

[פרק 20. חומרים תרפויטיים טיפוסיים](#)

[Scleron – 1](#)

[Bidor – 2](#) כתרופה למיגרנות

[3](#) – תרופה לדלקת קנה-הנשימה ודלקת הסמפונות – פיריטים

[4](#) – ההשפעות של תרכובות אנטימון

[Cinnabar – 5](#)

[Gencydo – 6](#) כתרופה לקדחת-השחת

[הערה מאת איטה וגמן](#)

הקדמה למהדורה הראשונה

רודולף שטיינר, המורה, המדריך והידיד לא נמצא עוד בין החיים על האדמה. מחלה חמורה, אשר החלה במיצוי פיסי מוחלט, לקחה אותו. באמצע עבודתו, היה עליו לשכב במיטת חוליו. הכוחות שהוא הקדיש בשפע וללא הרף לעבודת החברה האנתרופוסופית לא הספיקו כדי להתגבר על מחלתו. בצער ובכאב עצומים, כל אלה אשר אהבו והעריכו אותו עמדו לימינו והיו עדים לדרך שבה רבים אהבו אותו, רבים שהיו מסוגלים לעזור לרבים אחרים, היו צריכים לאפשר לגורל להתנהל כפי שנועד לו כאשר מחלתו הופיעה, בודעו היטב שכוחות עילאיים יותר הנחו את המאורעות הללו. בספר קטן זה, מוצגים פירות עבודתנו המשותפת.

תורת האנתרופוסופיה מהווה עבור מדע הרפואה מקור השראה ממשי. מתוך הידיעה והניסיון שלי כרופאה, יכולתי לאשר זאת ללא הסתייגות. מצאתי בה מעיין של חכמה שממנו אפשר היה להפיק ללא הרף ואשר היה יכול לפתור ולהאיר שאלות שעדיין לא נפתרו על-ידי הרפואה. כך, צמח בין רודולף שטיינר וביני שיתוף-פעולה חי בתחומן של תגליות רפואיות. שיתוף-הפעולה בינינו הלך והעמיק בהדרגה, במיוחד בשנתיים האחרונות, כך שחיבור משותף של ספר היה לאפשרות ולהישג. זה תמיד היה המאמץ של רודולף שטיינר – ובזה יכולתי לפגוש אותו באהדה עמוקה של הבנה לשם חידוש המיסטריות העתיקות ולגרום להן לזרום שוב בתחום הרפואה. מאז זמנים קדומים שבלתי-אפשרי לזכור, המיסטריות היו מאוחדות באופן אינטימי ביותר עם אמנות הריפוי ורכישתה של ידיעה רוחנית נקשרה לריפוי חולים. לא עלה בדעתנו, בעקבות הסגנון של רופאים מתחזים ורופאים חובבנים, להמעיט בערכה של הרפואה המדעית בימינו. הבנו אותה לגמרי. מטרתנו הייתה להשלים את המדע הקיים בהארה היכולה לזרום מידיעה אמיתית של הרוח, לקראת תפיסה חיה של תהליכי המחלות והריפוי. למותר לציין, מטרתנו הייתה לעורר לחיים חדשים, לא את ההרגל האינסטינקטיבי של הנפש שעדיין היה קיים במיסטריות מימי-קדם, אלא את שיטת המחקר התואמת לתודעה המפותחת במלואה של האדם המודרני, שאפשר לרומם אל תחומים רוחיים.

כך, ההתחלות הראשונות של עבודתנו בוצעו. במכון הקליני והרפואי שייסדתי בארלסהיים בשווייץ, ניתן בסיס מעשי לתורות המוצגות בספר זה. והשתדלנו לפתח דרכים חדשות באמנות הריפוי עבור אלה אשר חיפשו, במובן אשר מוצג כאן, להרחיב את הידע הרפואי שלהם.

התכווננו להמשיך את הספר הקטן הזה עם ספרים נוספים על עבודתנו המשותפת. אך, למרבה הצער, זה היה בלתי-אפשרי. ברם, זו עדיין מטרתנו, לכתוב ספר שני ואולי אף שלישי, מהרישומים הרבים והציונים המועילים שקיבלתי. באשר לספר ראשון זה, כתב-היד אשר עבר הגהות בשמחה וסיפוק פנימיים על-ידי רודולף שטיינר שלושה ימים בלבד לפני מותו, מי ייתן שימצא את דרכו אל אלה שלהם הוא נועד, אשר שואפים להגיע מתוך החידות העמוקות של החיים להבנת החיים בגדולתם והדרם האמיתיים.

איטה וגמן

ארלסהיים-דורנאך

ספטמבר 1925

הקדמה למהדורה הרביעית (1983)

לפני כשישים שנה, רודולף שטיינר עבד על הספר הזה יחד עם ראש המחלקה הרפואית באותם זמנים של הגיתהאנום בדורנאך, שוויץ.

אכן, גדולה הייתה התלהבותה של ד"ר איטה וגמן מאותה יצירה! אפשר היה לראותה, לאחר ארוחת-ערב מהירה, מגיעה למקום שבו האדם הגדול ציפה לה. בעזרת ספר זה, מקצוע הרפואה מקבל הזדמנות ללמוד דרך חדשה של טיפול אשר מתייחס לאדם, לא רק כישות פיסית, אלא כישות הכוללת גם נפש ורוח. ידיעה זו מציגה באופן ברור את הקשר של האדם עם כוחות הטבע והיקום.

לאחר מותו של רודולף שטיינר, איטה וגמן היא זו אשר סייעה בהפצת היצירה אשר הובילה לתנועה רפואית שלמה. בזמנים האלה, רופאים רבים בכל העולם משתייכים אליה. כתוצאה מכך, קליניקות שונות היו צריכות להתרחב וקליניקות חדשות – להיווסד. הבית הקטן המקורי בארלסהיים למטופלים הפך לקליניקה גדולה על-שם איטה וגמן עם מספר רב של מיטות למטופלים. קליניקת לוקס בארלסהיים נבנתה למטרות מחקר בתחום הטיפול בסרטן, אשר זכה להוקרה של מומחים רפואיים רשמיים במדינות שונות. בעולם, יש מספר מרשים של קליניקות שעבודתן מבוצעת על-פי הקווים המנחים של רודולף שטיינר ואיטה וגמן.

ידיעה אמיתית של הישות האנושית כבסיס לאמנות הריפוי

ספר זה יציין אפשרויות חדשות עבור המדע והאמנות של הרפואה. אפשר יהיה ליצור השקפה מדויקת ביחס למתואר, רק אם הקורא יהיה מוכן לקבל את נקודות-המבט אשר שלטו באותו זמן שבו התהוותה הגישה הרפואית המתוארת כאן בקווים כלליים.

אין מדובר בהתנגדות לרפואה המודרנית אשר פועלת עם שיטות מדעיות. אנו מוקירים מאוד את ערך עקרונותיה. כמו-כן, אנו אף סבורים שמה שאנו מציעים, יכולים להשתמש בו בעבודה רפואית רק אותם אינדיבידואלים היכולים לפעול כרופאים מוסמכים במובנם של אותם עקרונות.

מצד שני, לכל מה שאפשר לדעת על הישות האנושית עם השיטות המדעיות המוכרות כיום, אנו מוסיפים ידיעה שתגליתיה מתגלות בשיטות שונות. ומתוך ידיעה עמוקה יותר זו של העולם והאדם, אנו מוצאים את עצמנו מוכרחים לפעול להרחבת אמנות הרפואה.

ביסודו של דבר, הרפואה בימינו אינה יכולה להתנגד למה שיש לנו לומר, בראותה שאנו, מצדנו, איננו מתכחשים לעקרונותיה. יכול לדחות את מאמצינו **מראש**, רק מי שדורש מאתנו לא רק לאשר את המדע שלו, אלא גם לאשר שאין שום ידיעה נוספת אשר מגיעה אל מעבר לגבולותיו.

באנתרופוסופיה אשר נוסדה על-ידי רודולף שטיינר, אנו רואים את ההרחבה הזאת של הידיעה שלנו על העולם והאדם. לידיעה על האדם **הפיסי** אשר נגישה לשיטות המדעיות-טבעיות של ימינו, האנתרופוסופיה מוסיפה את הידיעה על האדם **הרוחי**. היא גם לא מתקדמת על-ידי חשיבה משקפת מידיעת הפיסי לידיעת הרוחי. על נתיב כזה, אדם מוצא את עצמו פנים אל פנים מול פחות או יותר היפותזות אשר נהגו היטב, שמהן איש אינו יכול להוכיח שיש דבר כלשהו במציאות אשר תואם להן.

לפני שהיא מעלה טענות על הרוחי, האנתרופוסופיה מפתחת את השיטות אשר נותנות את הזכות לטעון טענות כאלו. תבונה מסוימת על טבען של השיטות הללו תירכש אם ניקח בחשבון את הדברים הבאים: כל התוצאות של המדע המקובל בתקופתנו מופקות מרשמי-החושים האנושיים. כמה רחוק שהאדם עשוי להרחיב את התחום של מה שמופק על-ידי חושיו, בניסוי או בהתבוננות בעזרת מכשירים, **ביסודו של דבר** שום דבר חדש לא מתווסף עם האמצעים הללו להתנסותו בעולם שבו חושיו מציבים אותו.

גם חשיבתו, בה במידה שהוא מיישם אותה במחקריו בעולם הפיסי, אינה יכולה להוסיף דבר חדש למה שנתון על-ידי החושים. בחשיבה, הוא משלב ומנתח את רשמי-החושים כדי לגלות חוקים (חוקי טבע)

ועם זאת, כחוקר העולם החומרי, מוכרח הוא להודות בכך ש-: "חשיבה זו אשר עולה מתוכי, אינה מוסיפה דבר ממשי למה שכבר ממשי בעולם החומרי של החושים."

כל זה משתנה מיד כאשר אנו לא נעצרים באותה חשיבה שהאדם רוכש דרך התנסותו בחיים ובחינוך הרגילים. את החשיבה הזאת אפשר לחזק ולהעצים בתוכנו. אנו מציבים איזושהי אידיאה פשוטה שאפשר להקיפה בקלות במרכז התודעה, ותוך כדי הרחקתן של מחשבות אחרות, אנו מתרכזים בכל כוחה של הנפש בדימויים כאלה. כפי ששריר מתחזק כאשר הוא מופעל שוב ושוב בכיוונו של אותו כוח, כך כוח-הנפש שלנו מתחזק כאשר הוא מופעל בדרך הזאת ביחס לאותה ספירה של הוויית-קיום שאחרת שולטת בחשיבה. יש להדגיש שוב שהתרגילים הללו מוכרחים להתבסס על מחשבות פשוטות שאפשר להקיפן בקלות. כי, בביצוע התרגילים הללו אין לחשוף את הנפש לאיזושהו סוג של השפעות מהתת-מודע או הלא-מודע. כאן, אנו יכולים רק להצביע על העיקרון של תרגילים כאלה; תיאור מקיף יותר והכוונות המציגות כיצד יש לבצע תרגילים כאלה במקרים אינדיבידואליים, יימצאו בספרים כמו *ידיעת העולמות העילאיים והדרכים לרכישתה*¹ ו- *מדע הנסתר בקווים כלליים*² ויצירות אנתרופוסופיות אחרות.

מפתה לטעון שמי שמתמסר כך בכל כוחו למחשבות מסוימות אשר מוצבות במרכז התודעה, יחשוף בכך את עצמו לסוגים שונים של אוטוסוגסטיה וכדומה והוא פשוט ייכנס לתחום הדמיון. אך, האנתרופוסופיה מציגה כיצד יש לבצע את התרגילים כבר מן ההתחלה, כך שהתנגדות זו מאבדת את תוקפה. היא מציגה את הדרך שבה יש להתקדם בתחומה של התודעה, שלב אחר שלב ולהיות ער לגמרי במהלך ביצוע התרגילים, כמו בפתרון בעיה באריתמטיקה או בגיאומטריה. בשום נקודה בפתרון בעיה באריתמטיקה או בגיאומטריה, יכולה תודעתנו לסטות אל תחומים לא-מודעים; היא אינה יכולה לעשות זאת גם במהלך התרגולים אשר צוינו כאן, בהינתן שההצעות האנתרופוסופיות נבחנות תמיד כהלכה.

במהלכו של תרגול כזה, אנו מחזקים **כוח חשיבה** שלפני כן לא היה לנו עליו שום מושג. כמו תוכן חדש של ישותנו האנושית, אנו חשים את כוח החשיבה הזה מתקיים בתוכנו ועם תוכן חדש זה של ישותנו האנושית, מתגלה באותו זמן תוכן-עולמי, אם כי יתכן שקודם לכן ניחשנו את קיומו, שלא היה ידוע לנו עד כה, על-ידי התנסות מעשית. אם ברגעים של התבוננות-עצמית נתייחס לפעילות החשיבה היומיומית שלנו, אז נגלה שהמחשבות חיוורות ודמויות-צלליות לצד הרשמים שחושינו מוסרים לנו.

מה שאנו חווים בכוח החשיבה אשר חוזק עתה, בהחלט אינו חיוור או דמוי-צללית. הוא מלא תוכן, ממשי וציורי באופן חי; אכן, הוא ממשות נמרצת הרבה יותר מאשר התכנים של רשמי-החושים שלנו. עולם חדש מתחיל להופיע בפני האדם אשר הגביר את הכוח של כושר התפיסה שלו.

¹ GA-10, הוצאת בדולח.
² GA-13, הוצאת בדולח.

מי שעד כה היה מסוגל לקלוט רק בעולם החושים, לומד לתפוס בעולם חדש זה; ובעשותו זאת, הוא מגלה שכל חוקי הטבע אשר היו מוכרים לו, תקפים אך ורק בעולם הפיסי; זה מהטבע הפנימי של העולם שלתוכו נכנס עתה שחוקיו שונים, למעשה הניגוד המוחלט של אלה של העולם הפיסי. בעולם זה, למשל, כוח הגרביטציה הארצי אינו ישים; להיפך, מופיע כוח אחר אשר פועל לא ממרכז האדמה כלפי חוץ, אלא בכיוון הפוך, מהיקף היקום כלפי מרכז האדמה. וכך הדבר, באופן דומה, עם הכוחות האחרים של העולם הפיסי.

כושרו של האדם לתפוס בעולם זה, בהיותו בר-גישה באמצעות תרגילים והתאמנות, מכונה באנתרופוסופיה, **הכושר האימגינטיבי של הידיעה**. הוא אימגינטיבי לא מפני שהאדם עוסק ב'דמיונות'. נעשה שימוש במילה זו מפני שתוכן התודעה מתמלא בתמונות, במקום בצלליות גרידא של מחשבות. וכפי שבתפיסה חושית אנו חשים כהתנסות מיידית שאנו נמצאים בעולם של ממשות, כך הדבר בפעילותה של הנפש, אשר מכונה כאן **ידיעה אימגינטיבית**. העולם שאליו קשורה ידיעה זו מכונה באנתרופוסופיה **עולם אתרי**. אין בכך לרמוז על האתר ההיפותטי של הפיסיקה המודרנית. זה משהו שבאמת נראה ברוח. נעשה שימוש בשם זה כדי להיות בהתאמה עם התחושות המוקדמות, העתיקות והאינסטינקטיביות ביחס לאותו עולם. נגד מה שאפשר לדעת עתה בבהירות מלאה, לתחושות המוקדמות העתיקות הללו אין עוד ערך מדעי; אבל, אם ברצוננו לתאר דבר כלשהו, עלינו לבחור איזשהו שם.

בתוך העולם האתרי, טבע אתרי-גופני של האדם בר-תפיסה, בהתקיימו לצד הטבע הפיסי-גופני.

את הגוף האתרי הזה מוצאים גם בטבעו היסודי של עולם הצמחים. גם לצמחים יש גוף אתרי. החוקים הפיסיים תקפים אך ורק בעולם בעל טבע מינרלי מת.

עולם הצומח יכול להתקיים על האדמה מפני שבתחום הארצי ישנם חומרים שלא נשארים כלואים במסגרת החוקים הפיסיים או כפופים להם, אך יכולים לשים בצד את המבנה כולו של חוקים פיסיים ולהניח שישנו אחד המנוגד לו. החוקים הפיסיים פועלים בזרמם מן האדמה; האתרי פועל מכל עברי היקום בזרמו אל האדמה. האדם אינו יכול להבין כיצד עולם הצומח מתהווה, כל עוד הוא לא רואה בו את הפעולה ההדדית בין הארצי-פיסי והקוסמי-אתרי.

כך הדבר עם הגוף האתרי של האדם עצמו. דרך הגוף האתרי מתרחש משהו באדם שאינו מהווה המשך ישיר לחוקים ולפעולות של הגוף הפיסי עם כוחותיו, אך מתבסס על יסוד שונה למדי: למעשה, החומרים הפיסיים, בעודם נמזגים בתחום האתרי, נפטרים תחילה מכוחותיהם הפיסיים.

הכוחות אשר שוררים בגוף האתרי פעילים בתחילת חייו של האדם על האדמה, באופן ברור ביותר במהלך תקופת ההתעברות; אלו כוחות הצמיחה ועיצוב ההתפתחות. במהלך החיים הארציים, אחדים מהכוחות הללו משתחררים מפעילות עיצוב וצמיחה זו, והופכים לכוחות של חשיבה, בדיוק כפי שאותם כוחות יוצרים, עבור התודעה הרגילה, את העולם דמוי-הצלליות של מחשבותיו של האדם.

ישנה חשיבות עליונה לכך שנדע שכוחות החשיבה הרגילים של האדם הם כוחות עיצוב וצמיחה מעודנים. משהו רוחי מתגלה בהתהוותו ובצמיחתו של האורגניזם האנושי. אז, היסוד הרוחי מופיע במהלך החיים ככוחה הרוחי של החשיבה. וכוח זה של חשיבה מהווה רק חלק מכוח העיצוב והצמיחה האנושי אשר פועל באתרי.

החלק השני נשאר נאמן למטרה שהוא הגשים בתחילת חייו של האדם. אך, היות שהאדם ממשיך להתפתח גם כאשר צמיחתו והתהוותו הגיעו לשלב מתקדם, כלומר כאשר הם הושלמו במידה מסוימת, אז הכוח הרוחי-אתרי אשר חי ופועל באורגניזם, מסוגל לעלות מאוחר יותר בחיים ככוח חשיבה.

כך, כוח העיצוב או הפיסול, המופיע מצד אחד בתוכן-הנפשי של חשיבתנו, מתגלה מהצד השני לראייה הרוחית האימגינטיבית כממשות אתרית-רוחית.

עתה, אם נעקוב אחר המהויות החומריות של האדמה עד אל תוך התהליך האתרי המעצב, נגלה שבכל מקום שבו הן נכנסות אל תוך תהליך מעצב זה, המהויות החומריות הללו מקבלות צורה של ישות אשר מנכרת אותן מהטבע הפיסי. בהיותן מנוכרות כך, הן נכנסות אל תוך עולם שבו הרוחי בא לקראתן, בבצעו בהן טרנספורמציה לכדי מהותו שלו.

דרך ההתעלות אל הטבע החי מבחינה אתרית של האדם, כפי שהיא מתוארת כאן, הינה דבר שונה מאוד מהעיקרון של **כוח-חיים** אשר היה מקובל אפילו עד אמצע המאה התשע-עשרה כדי להסביר את המהויות החיות. כאן מדובר בראייה ממשית – רוצה לומר, תפיסה רוחית – של ממשות שכמו הגוף הפיסי, נוכחת באדם ובכל דבר חי. כדי לעורר תפיסה רוחית של האתרי, איננו רק ממשיכים בחשיבה רגילה וכן איננו מציאים עולם אחר באמצעות הדמיון. אנו דווקא מרחיבים את כוחות ההכרה האנושיים בדרך מדויקת; והרחבה זו מניבה התנסות של יקום מורחב.

את התרגילים המובילים לתפיסה עילאית יותר אפשר לשאת רחוק יותר. כפי שאנו מפעילים כוח מוגבר בהתרכזות במחשבות אשר ממוקמות מתוך רצון במרכז תודעתנו, כך אנו יכולים להחיל כוח מוגבר כדי לדכא את האימגינציות (תמונות של ממשות רוחית-אתרית) אשר הושגו בתהליך הקודם. אז, אנו יכולים להגיע למצב של תודעה מרוקנת לגמרי. אנו ערים ומודעים, אך בהתחלה לערנות שלנו אין שום תוכן.³ אך, ערנות זו לא נשארת ריקה מתוכן. תודעתנו, בהיותה מרוקנת כפי שהיא מרשמים תמונותיים פסיים או אתריים, מתמלאת בתוכן אשר נמזג לתוכה מעולם רוחי ממשי, אפילו כפי שרשמים מהעולם הפיסי נמזגים אל תוך החושים הפיסיים.

³ אפשר למצוא פרטים נוספים בספרים אשר הזכירו לעיל.

על-ידי ידיעה אימגינטיבית התוודענו לאיבר שני של הישות האנושית; על-ידי התודעה המרוקנת אשר התמלאה בתוכן רוחי, אנו מתוודעים לאיבר שלישי.

האנתרופוסופיה מכנה את הידיעה אשר נוצרת בדרך זו **ידיעה של אינספירציה**.⁴ העולם שהאדם זוכה להיכנס לתוכו על-ידי אינספירציה, מכונה **עולם אסטרלי**. כאשר מדברים במובן אשר מוסבר כאן על 'עולם אתרי', אנו מתכוונים לאותן השפעות אשר פועלות מהיקפו של היקום לכיוון האדמה. כאשר אנו מדברים על 'עולם אסטרלי', אנו מתקדמים, כפי שנראה על-ידי תפיסה של תודעה אינספירטיבית, מהשפעות הקוסמוס לעבר ישויות רוחיות מסוימות אשר מתגלות בהשפעות הללו, בדיוק כפי שהחומרים של האדמה מתגלים בכוחות אשר קורנים מתוך האדמה. אנו מדברים על ישויות רוחיות ממשיות אשר פועלות מהיקום הרחוק, בדיוק כפי שאנו מדברים על הכוכבים והקונסטלציות כאשר אנו מסתכלים באופן פיסי בשמים בשעות הלילה. ולכן, נעשה שימוש בביטוי 'עולם אסטרלי'. בעולם אסטרלי זה, האדם נושא את האיבר השלישי של טבעו האנושי, כלומר גופו האסטרלי.

גם חומרי האדמה מוכרחים לזרום אל תוך גוף אסטרלי זה. על-ידי כך, הוא מנוכר מטבעו הפיסי. – כפי שלאדם יש גוף אתרי במשותף עם עולם הצמחים, כך יש לו את גופו האסטרלי במשותף עם עולם בעלי-החיים.

ביסודו של דבר, מה שמרומם את הישות האנושית אל מעל לעולם בעלי-החיים, אפשר להכירו באמצעות דרך של הכרה עילאית יותר מאשר אינספירציה. בנקודה זו, האנתרופוסופיה מדברת על **אינטואיציה**. באינספירציה, מתגלה עולם של ישויות רוחיות; באינטואיציה, הקשר של הישות האנושית, בעלת כושר הבחנה, עם העולם, נעשה אינטימי יותר. עתה, האדם מעלה לתודעה מלאה בתוך עצמו מה שהינו רוחי טהור, ובהתנסות המודעת שלו, הוא מיד נוכח לדעת שאין לו שום קשר להתנסות שהינה מטבע גופני. על-ידי כך, הוא מעביר את עצמו אל תוך חיים שאפשר לתארם אך ורק כחיים של רוח אנושית בקרב ישויות-רוח אחרות. באינספירציה, מתגלות הישויות הרוחיות של העולם; באמצעות אינטואיציה, אנו עצמנו **חיים עם הישויות הללו**.

על-ידי כך אנו מתוודעים לאיבר הרביעי של הישות האנושית, ה'**אני' היסודי**. אנו שוב נעשים מודעים לדרך שבה חומר האדמה, בהסתגלו לחיים ולהוויה של ה'**אני**', נעשה מנוכר יותר לטבעו הפיסי. הטבע שחומר זה מניח כמבנה-ה'**אני**' הינו, מלכתחילה, אותה צורה של חומר ארצי שבו הוא מנוכר ביותר מהמאפיין הארצי-פיסי שלו.

⁴ אל לו לקרוא לאפשר למונחים הללו לבלבל אותנו; הם שאולים מהדרכים האינסטינקטיביות של הסתכלות בעולמות הרוחיים אשר השתייכו לעידנים פרימיטיביים יותר, אך המובן שבו משתמשים בהם כאן, מדויק.

המבנה האנושי, שאותו אנו מכירים כגוף אסטרלי ו-'אני', אינו כבול לגוף הפיסי באותה דרך כמו לגוף האתרי. אינספירציה ואינטואיציה מציגות כיצד הגוף האסטרלי וה'אני' נפרדים בשינה מהגוף הפיסי ומהגוף האתרי, ורק במצב של ערות שקיימת חדירה הדדית מלאה של ארבעת האיברים של טבע האדם כדי ליצור מהות אנושית.

בשינה, הגוף הפיסי והגוף האתרי האנושיים נשארים מאחור בעולמות הפיסי והאתרי. עם זאת, הם אינם נמצאים באותו מצב כמו הגוף הפיסי והגוף האתרי של צמח או ישות דמוית-צמח. כי, הם נושאים בתוכם את השפעות-הלוואי של הטבע האסטרלי וה'אני'. אכן, ברגע בו הם לא יישאו עוד את השפעות-הלוואי הללו בתוכם, הישות האנושית תהיה מוכרחה להתעורר. גוף פיסי אנושי אל לו, לעולם, להיות כפוף אך ורק לגוף הפיסי וכן גוף אתרי אנושי אל לו להיות כפוף להשפעות אתריות בלבד. בכך, הם היו מתפרקים.

ברם, אינספירציה ואינטואיציה מציגות משהו אחר. חומר פיסי חווה התפתחות נוספת של טבעו בעוברו לחיים ולתנועה באתרי. זהו מצב של **חיים** שהגוף האורגני נלקח מתוך המצב הארצי כדי שייבנה על-ידי הקוסמוס החוץ-ארצי. ברם, פעילות בנייה זו יוצרת **חיים**, אך לא **תודעה** ואף לא **תודעה-עצמית**.

הגוף האסטרלי מוכרח לבנות את המבנה שלו בתוך הפיסי והאתרי; ה'אני' מוכרח לעשות את אותו הדבר ביחס למבנה-ה'אני'. אך, **בבנייה** זו אין שום התפתחות מודעת של חיי-הנפש. כדי שזה יקרה, תהליך של **הרס** מוכרח להתנגד לתהליך הבנייה. הגוף האסטרלי בונה את איבריו; הוא הורס אותם על-ידי כך שהוא מאפשר לנפש לפתח פעילות-רגש בתוך התודעה; ה'אני' בונה את מבנה-ה'אני'; הוא הורס אותו בכך שפעילות-רצון נעשית פעילה בתודעה-עצמית.

הרוח בתוך הישות האנושית **אינה** מתפתחת על בסיסה של פעילות חומרית **בונה**, אלא על בסיס מה שהיא **הורסת**. בכל מקום שבו הרוח אמורה לעבוד באדם, החומר מוכרח להיסוג מפעילותו.

אפילו מקור החשיבה בגוף האתרי אינו תלוי בהתפתחות נוספת אלא, להיפך, בהרס ההוויה האתרית. **חשיבה מודעת** לא לוקחת חלק בתהליכי הצמיחה וההתהוות, אלא בתהליכי דפורמציה, דעיכה ומוות, אשר משתלבים ללא הרף עם המאורעות האתריים. בחשיבה מודעת, המחשבות משתחררות מהצורה הפיסית והופכות להתנסויות אנושיות כעיצובים של הנפש.

אם נתייחס לישות האנושית על בסיסה של ידיעה כזו על האדם, ניעשה מודעים לכך שטבעו של האדם כולו או של איבר בודד כלשהו, נראה בבהירות רק אם האדם יודע כיצד הגוף הפיסי, הגוף האתרי, הגוף האסטרלי וה'אני' פועלים בתוכו. ישנם איברים שבהם הסוכן הראשי הוא ה'אני'; באחרים, ה'אני' פועל אך מעט והמבנה הפיסי הוא השולט.

כפי שאדם בריא יכול להיות מובן רק על-ידי הבנת הדרך שבה האיברים העילאיים יותר של ישות האדם משתלטים על החומר הארצי בכפותם עליו שישרת אותם, ובקשר הזה מבינים גם כיצד החומר הארצי עובר טרנספורמציה כאשר הוא נכנס אל תוך תחום הפעילות של האיברים העילאיים יותר של טבע האדם, כך, נוכל להבין את האדם הלא-בריא רק אם נבין את המצב שבו האורגניזם ככוליות, או איבר מסוים או שורה של איברים, מוצאים את עצמם כאשר אופן הפעולה של האיברים העילאיים יותר נעשה לא-סדיר. נהיה מסוגלים לחשוב על חומרים תרפויטיים רק כאשר נפתח ידיעה על הדרך שבה חומר ארצי או תהליך ארצי כלשהו קשור לאתרי, לאסטרלי ול'אני'. רק אז נהיה מסוגלים להשיג את התוצאה המבוקשת, על-ידי הכנסת חומר ארצי אל תוך האורגניזם האנושי או על-ידי טיפול בתהליך ארצי של פעילות, המאפשר לאיברים העילאיים יותר של הישות האנושית להתפתח שוב ללא הפרעה או על-ידי החומר הארצי (של הגוף הפיסי) אשר מוצא במה שהתווסף, את התמיכה הנחוצה כדי להעלותו על הנתיב שבו הוא נעשה לבסיס הפעולה הארצית של הרוח.

האדם הינו מי שהוא על-פי הגוף הפיסי, הגוף האתרי, הנפש (גוף אסטרלי) וה'אני' (רוח). בהיותו בריא, מן ההכרח לראותו ולהבינו מההיבט של האיברים הללו שלו; בהיותו חולה, מוכרחים להתבונן בו דרך הפרעת האיזון שלהם, וכדי לרפאו, עלינו למצוא את החומרים התרפויטיים אשר יכולים להשיב את האיזון.

ספר זה מציע גישה רפואית הבנויה על בסיס כזה.

פרק 2

מדוע האדם נעשה חולה?

מי שחושב על העובדה שהישות האנושית יכולה לחלות, ימצא את עצמו עסוק בפרדוקס שאין באפשרותו להימנע ממנו, אם ברצונו לחשוב אך ורק על-פי קווייהם של מדעי הטבע, ויהיה עליו להניח בהתחלה שפרדוקס זה טמון בעצם טבעה של הוויית-הקיום. כי, בהתייחסות שטחית, מה שמתרחש במהלכה של מחלה, הינו תהליך טבעי.

כדבר ראשון, תהליכי הטבע מוכרים לנו רק מהתבוננות בעולם שהינו חיצוני לאדם, ובאדם עצמו בה במידה שאנו מתבוננים בו בדיוק באותה דרך כחלק מהטבע; אנו חושבים שהתהליכים אשר מתרחשים בו, לא חשוב כמה הם מורכבים, הם עדיין מאותו סוג כמו התהליכים שאנו יכולים לצפות בהם מחוצה לו, תהליכי הטבע החיצוניים.

ברם, עולה כאן שאלה שהינה בלתי-פתירה מנקודת-מבט זו. כיצד עולים באדם תהליכי טבע (בנקודה זו לא נזכיר את בעלי-החיים) אשר מנוגדים לתהליכי בריאות?

האורגניזם האנושי הבריא נראה מובן כחלק מהטבע; לא כך עם האורגניזם החולה. לכן, הוא מוכרח להיות מובן מעצמו, באיזושהי דרך, באמצעות משהו שהוא אינו מקבל מהטבע.

האידיאה השלטת היא שלרוחי באדם יש, עבור היסוד הפיסי שלו, תהליך טבע מורכב ביותר, כמו המשך של תהליכי הטבע שאנו מוצאים מחוץ לאדם. ברם, הבה נבדוק ונראה האם ההמשך של תהליך טבע כלשהו המבוסס על האורגניזם האנושי הבריא בכלל מעורר התנסויות רוחיות כאלו? זה בדיוק ההיפך. התנסות רוחית מוכחדת כאשר תהליך הטבע ממשיך להתקיים בנתיב ללא הפרעות. זה מה שקורה בשינה; הוא קורה גם בלא-מודע.

לעומת זאת, חישבו כיצד חיי-הרוח המודעים נעשים קשים כאשר איבר נעשה חולה. מופיעים כאב או לכל הפחות אי-נוחות ואי-שביעות-רצון. חיי-הרגש קולטים תוכן שבמצב אחר לא היו קולטים. חיי-הרצון נחלשים. תנועת גף אשר מתרחשת כדבר מובן מאליו במצב בריא, אינה יכולה להתבצע עוד כהלכה; כאב או אי-נוחות מעכבים ומונעים אותה.

עתה, שימו לב למעבר מתנועה מכאיבה של גף עד לשיתוקו. בתנועה המלווה בכאב, יש לנו את השלבים הראשונים של תנועה משותקת. הרוח הפעילה מתערבת באורגניזם. במצב בריא, פעילות זו מתגלה בהתחלה בחיי-החשיבה או בחיי-הדימויים. אנו מפעילים דימוי מסוים ואז מופיעה תנועת גף. איננו נכנסים באופן מודע עם הדימוי אל תוך התהליכים האורגניים אשר מגיעים לשיאם בתנועה. הדימוי משתקע

בלא-מודע. בין הדימוי והתנועה, רגש ברמת הנפש מתערב במצב הבריא. הוא אינו מייחס את עצמו באופן מובהק לאיבר פיסי כלשהו. ברם, זהו המקרה במצב של חולי. הרגש, אשר נחוה במצב בריא כחופשי מהאורגניזם הפיסי, מתאחד עמו במצב של מחלה.

זה מצביע על קשר בין התהליך של רגש בריא והתנסות של מחלה. מוכרח להיות שם משהו שבהיות האורגניזם במצב בריא, מאוחד עמו בצורה נמרצת פחות מאשר בהיותו חולה. לתפיסה רוחית, אותו משהו מתגלה כגוף האסטרלי. הגוף האסטרלי הוא מבנה על-חושי בתוך המבנה הפיסי. הוא עשוי להתערב באופן רופף באיבר כאשר הוא מוביל להתנסות נפשית המתקיימת בכוחות עצמה ואינה נחוית בקשר עם הגוף. או שהוא מתערב באופן נמרץ בתוך איבר; אז הוא מוביל להתנסות של מחלה. על אחת מצורות המחלה מוכרחים לחשוב כאחיזה חריגה של הגוף האסטרלי באורגניזם, אשר גורמת לחלק הרוחי של האדם להשתקע בגוף עמוק יותר מאשר במקרה של מצב בריא.

אבל, גם לחשיבה יש את הבסיס הפיסי שלה באורגניזם. במצב בריא, היא אפילו חופשית יותר מאשר הרגש. בנוסף לגוף האסטרלי, תפיסה רוחית מגלה מבנה-'אני' מיוחד, אשר מבטא את עצמו באופן חופשי בחשיבה שבנפש. אם, עם מבנה-'אני' זה, האדם משתקע באופן נמרץ בטבעו הגופני, הרי שהמצב אשר יופיע לאחר מכן יגרום להתבוננותו באורגניזם שלו להיות דומה לזו של העולם החיצוני – זוהי עובדה שאם אנו מתבוננים באובייקט או בתהליך של העולם החיצוני, האידיאה באדם ומה שהוא מתבונן בו, לא נמצאים בקשר הדדי חי, אלא הם בלתי-תלויים זה בזה. בגף אנושי, מצב זה מתרחש רק כאשר הוא משותק. אז, הגף הופך לחלק מהעולם החיצוני. מבנה-'ה'אני' אינו מאוחד עוד עמו באופן רופף כמו במצב בריא, כאשר הוא יכול להתאחד עם הגף בפעולת תנועה ולסגת שוב מיד; הוא משתקע בגף לתמיד והוא אינו מסוגל עוד לסגת ממנו.

כאן, שוב, התהליך של תנועה בריאה של גף ושל שיתוק ניצבים זה לצד זה בקשר שביניהם. אפשר לראות בבירור שהשלב ההתחלתי של תנועה בריאה הוא ההתחלה הראשונה של שיתוק, שיתוק אשר משתחרר בו ברגע שהוא מתחיל.

מוכרחים אנו לראות את עצם מהותה של מחלה באיחוד נמרץ זה של הגוף האסטרלי או מבנה-'ה'אני' עם האורגניזם הפיסי. עם זאת, איחוד זה מהווה רק התעצמות של מה שקיים במצב רופף יותר במצב בריא. אפילו הדרך שבה המבנה האסטרלי ומבנה-'ה'אני' אוחדים בגוף האנושי, קשורה לא לתהליכי בריאות של החיים, אלא לתהליכי חולי. בכל מקום שהנפש והרוח נמצאות בפעולה, הן מבטלות את תפקודו הרגיל של הגוף, תוך כדי כך שהן מבצעות בו טרנספורמציה להיפך שלו. בעשותן זאת, הן מביאות את האורגניזם לקו פעולה שבו המחלה נוטה להתבסס. בחיים הרגילים, זה מיד מווסת כאשר הוא מופיע על-ידי תהליך של ריפוי-עצמי.

צורה מסוימת של מחלה מופיעה כאשר הרוח, או הנפש, דוחקת אותו עמוק מדי אל תוך האורגניזם, עם התוצאה שתהליך הריפוי-העצמי עשוי שלא להתרחש כלל או שהוא יהיה אטי מדי. לכן, עלינו לחפש אחר הגורמים למחלה בכשרים של הנפש והרוח. אז, הריפוי מוכרח להיות כרוך בשחרור יסודי נפשי או רוחי זה מהמבנה הפיסי.

זהו סוג אחד של מחלה. קיים סוג נוסף. יתכן שיימנע ממבנה-ה'אני' ומהגוף האסטרלי להגיע אפילו לאותו איחוד רופף עם הטבע הגופני אשר מותנה, בחיים הרגילים, בפעילויות העצמאיות של רגש, חשיבה ורצון. אז, באיברים או בתהליכים שהנפש והרוח אינן מסוגלות לגשת אליהם, יהיה המשך של תהליכי הבריאות מעבר למידה אשר מגיעה להם ומתאימה לאורגניזם. אך, תפיסה רוחית מראה שבמקרה כזה, האורגניזם הפיסי מבצע לא רק את התהליכים חסרי-החיים של הטבע החיצוני. כי, האורגניזם הפיסי חדור באורגניזם אתרי. האורגניזם הפיסי לבדו לא היה יכול, לעולם, לעורר תהליך של ריפוי-עצמי. זה באורגניזם האתרי שתהליך זה מונע. כך, אנו מובלים לזהות בריאות כמותו מצב שמקורו באתרי. לכן, הריפוי מוכרח להיות כרוך בטיפול באורגניזם האתרי.

פרק 3

התגלויות החיים

לא נוכל להבין את האורגניזם האנושי, במצב של בריאות או מחלה, אם נחשוב שההשפעות הפועלות של חומר כלשהו אשר נלקח עם מזון מהטבע החיצוני, פשוט ממשיכות אל תוך החלקים הפנימיים של האורגניזם. בתוך האורגניזם האנושי, אין מדובר בהמשכיות, אלא, להיפך, בהתגברות על התגובות שאפשר להבחין בהן בחומר בהיותו מחוץ לאורגניזם.

האשליה שהחומרים של העולם החיצוני פשוט ממשיכים לפעול מעצם טבעם באורגניזם, נובעת מהעובדה שהתפיסה הכימית הרגילה בימינו נראית כזו. על-פי חוקריה, זה מוקדש לאמונה שחמצן, למשל, נוכח בגוף באותה צורה כמו בטבע החיצוני, כי הוא מופיע תחילה בחומרים אשר נצרכים כמזון ושתייה, ולאחר מכן בתוצרים של הפרשות: אוויר, זיעה, שתן, צואה או הפרשות כמו מיץ המרה.

אין שום צורך לשאול מה קורה בתוך הגוף החי למה שמופיע כחמצן לפני כניסתו אל תוך האורגניזם ולאחר יציאתו ממנו.

אין שואלים: מה עובר על מה שמופיע כחמצן בתוך האורגניזם?

ברם, כאשר אדם שואל את השאלה הזאת, הרי שמיד נכפה עליו להפנות את תשומת-לבו לניגוד שבין האורגניזם הער והאורגניזם השקוע בשינה. כאשר האורגניזם שקוע בשינה, טבעו הפיסי אינו מספק שום בסיס להתפתחות התנסות מודעת או התנסות של תודעה-עצמית, אך הוא בכל זאת מספק בסיס להתפתחות החיים. בהיבט זה, האורגניזם השקוע בשינה נבדל מהאורגניזם המת. כי, הבסיס הממשי של האחרון אינו עוד בסיס של חיים. וכל עוד אדם רואה רק את הניגוד הזה בהרכב חומרים שונה באורגניזם המת ובאורגניזם החי, הרי שהוא לא יתקדם בהבנה שלו.

לפני כחמישים שנה, הפיזיולוג הנודע דו-בואה ריימונד הצביע על כך שאת התודעה בלתי-אפשרי להסביר על-פי התגובות של המהויות החומריות. "לעולם לא נבין", כך הכריז, "מדוע זה לא צריך להיות חסר-חשיבות לאטומים רבים כל כך של פחמן, חמצן, מימן וחנקן, מה היה, או הינו או יהיה מיקומם היחסי, או מדוע, על-ידי שינויי מיקומם, שהם צריכים לעורר באדם את התחושות הבאות: אני רואה אדום, אני מריח ריח וורדים. היות שזה היה המקרה", טען דו-בואה ריימונד, "חשיבה מדעית-טבעית לעולם לא תוכל להסביר את הישות האנושית הערה, מלאה כפי שהיא בתחושות; היא יכולה להסביר רק את האדם השקוע בשינה."

עם זאת, על-פי ההשקפה הזאת, הוא נפל קרבן לאשליה. הוא האמין שתופעות החיים, אם כי לא של תודעה, לא תהיינה מובנות כמו תוצאת התגובות של המהות החומרית. אך, במציאות מוכרחים אנו לומר על תופעות החיים את מה שהוא אמר על תופעות התודעה: מדוע שאטומים רבים כל-כך של פחמן, חמצן, מימן וחנקן יעוררו, מעצם מיקומיהם היחסיים, בהווה, בעבר או בעתיד, את תופעות החיים?

בסופו של דבר, ההתבוננות מצביעה על כך שלתופעות החיים יש נטייה שונה לחלוטין מאלה אשר מתנהלות בתחום חסר-החיים. על האחרונות, עלינו להיות מסוגלים לומר: הן מגלות שהן כפופות לכוחות אשר קורנים כלפי חוץ מתוך תמציתה של המהות החומרית. הכוחות הללו קורנים מהמרכז היחסי של האדמה לכיוון היקף. אך, התגלויות החיים מראות שהמהות החומרית מופיעה כאשר היא כפופה לכוחות הפועלים מבחוץ פנימה – לכיוון המרכז היחסי. במעבר אל תוך תחום החיים, המהות מוכרחה להיסוג מהכוחות אשר קורנים כלפי חוץ וכפופים לאלו אשר קורנים פנימה.

עתה, כל מהות ארצית או תהליך ארצי חב את כוחותיו מהסוג אשר קורן כלפי חוץ לאדמה; יש לו את הכוחות הללו במשותף עם האדמה. אכן, זה רק כמרכיב של גוף-האדמה שלכל מהות יש את הטבע שהכימיה מגלה בו. כאשר מדובר בחיים, אז היא מוכרחה להפסיק להיות פשוט חתיכת אדמה, היא נוטשת את שותפותה עם האדמה. זה מצטבר לכוחות אשר קורנים פנימה אל תוך האדמה מכל הכיוונים, מעבר לתחום הארצי. בכל פעם שאנו רואים התפתחות של מהות או תהליך בצורות החיים, עלינו לחשוב עליו כנסוג מהכוחות אשר פועלים עליו ממרכז האדמה ונכנס אל תוך תחומים אחרים שיש להם, לא מרכז, אלא היקף.

הכוחות הללו פועלים מכל הכיוונים, כאילו הם שואפים להגיע לנקודה המרכזית של האדמה. הם היו קורעים את הטבע החומרי של התחום הארצי לגזרים, מפרקים אותו עד כדי חוסר-צורה מוחלט, אלמלא הגופים השמימיים מעבר לאדמה אשר מערבבים את השפעותיהם בתחומם של הכוחות הללו ומשנים את תהליך הפירוק. בצמח, אנו יכולים לראות מה קורה. בצמחים, מהויות האדמה מורמות אל מחוץ לתחומן של ההשפעות הארציות. הן שואפות לחוסר-הצורה. אך, מעבר זה לחוסר-צורה משתנה על-ידי השפעות השמש והשפעות דומות של הקוסמוס. כאשר הן אינן פועלות עוד, או כאשר הן פועלות בדרך שונה, כמו בלילה, אז, במהויות הנדונות, הכוחות שיש להן מתוך שותפותן עם האדמה מתחילים שוב לגעוש. מתוך שיתוף-הפעולה בין כוחות ארציים וכוחות קוסמיים, מופיע טבע הצומח. אם אנו כוללים במונח 'פיסי' את התחום של כל אותם כוחות ותגובות שהמהויות מפתחות תחת השפעת האדמה, יהיה עלינו לכנות את הכוחות השונים לגמרי שאינם קורנים מהאדמה כלפי חוץ, אלא לתוכה, בשם שבו מאפיין שונה זה מוכרח למצוא ביטוי. כאן, אנו מגיעים מהיבט חדש אל אותו יסוד במבנה האדם אשר צוין מהיבט אחר בפרק הקודם. בהרמוניה עם שימוש עתיק יותר שאינו מובן בדרך החשיבה הפיסית המודרנית, החלטנו לציין את החלק הזה של האורגניזם האנושי, אתרי. כך, עלינו לומר: בטבע דמוי-הצמח, בה במידה שהוא מופיע בהיותו חי, האתרי שולט.

גם באדם, בה במידה שהוא ישות חיה, אותו עיקרון אתרי שולט. אף-על-פי-כן, גם ביחס לתופעות החיים, הבדל חשוב ניכר בטבעו אל מול טבעו של הצמח. כי, הצמח מאפשר לפיסי לשלוט בתוכו כאשר האתרי מהמרחבים הקוסמיים אינו מפתח עוד את השפעתו, כפי שהינו המקרה בשעות-הלילה, כאשר אתר-השמש מפסיק לפעול. לעומת זאת, האדם מאפשר לפיסי לשלוט בתוך גופו רק כאשר המוות מופיע. בשינה, תופעות התודעה והתודעה-העצמית נעלמות; תופעות החיים נשארות גם כאשר אתר-השמש אינו פועל עוד במרחבים הקוסמיים. לאורך חייו, הצמח קולט לתוכו, ללא הרף, את כוחות-האתר כאשר הם קורנים לעבר האדמה. ברם, האדם נושא אותם בתוכו בדרך אשר עברה אינדיבידואליזציה, מהתקופה העוברית של קיומו. במהלך חייו, הוא מוציא מעצמו את מה שהצמח קולט מהיקום ללא הרף מפני שהוא קלט אותו למען המשך התפתחותו כבר ברחם האם. כוח שטבעו ההולם קוסמי במקורו, נועד למזוג את השפעותיו אל תוך האדמה, מפתח את הריאה או את הכבד. הוא משלים מטמורפוזה של כיוון התפתחותו. כך, עלינו לומר שהאדם נושא בתוכו את האתרי בצורה אשר עברה אינדיבידואליזציה. כפי שהוא נושא את הפיסי בצורה אשר עברה אינדיבידואליזציה של גופו הפיסי ואיבריו, כך הוא עושה זאת עם האתרי. יש לו את הגוף האתרי המיוחד שלו, כפי שיש לו את גופו הפיסי. בשינה, הגוף האתרי של האדם נשאר מאוחד עם הגוף הפיסי ומעניק לו חיים; הוא נפרד ממנו רק במוות.

על טבעו של האורגניזם התחושתי

הצורה והמבנה של צמחים בממלכת הצומח הינם, באופן בלעדי, תוצאה של שני שדות של כוחות: אחד אשר קורן מהאדמה כלפי חוץ ושני אשר קורן לתוכה; זה איננו המקרה הבלעדי בבעל-חיים או באדם. עלה של צמח נמצא תחת השפעתם הבלעדית של שני תחומים אלו של כוחות; הריאה של בעל-חיים כפופה לאותה השפעה, אך לא באופן בלעדי. לגבי העלה, כל הכוחות המעצבים היוצרים טמונים בתוך שני התחומים הללו, בעוד שלגבי הריאה קיימים לצדם כוחות מעצבים אחרים. זה ישים הן לכוחות המעצבים אשר מעניקים את הצורה החיצונית, והן לאלו אשר מווסתים את התנועות הפנימיות של החומרים, כאשר הם נותנים להם כיוון מוגדר, בהשתלבותם או בהפרדתם.

על המהויות החומריות שהצמח סופג אפשר לומר שאין זה חסר-חשיבות בין אם הם חיים ובין אם לאו, מפני שהם מגיעים לתחומם של הכוחות אשר קורנים אל תוך האדמה. בתוך הצמח הם חסרי-חיים כאשר כוחות היקום אינם פועלים עליהם; הם מתעוררים לחיים כאשר הם נחשפים להשפעתם של הכוחות הללו.

אבל, לגבי מהות הצמח, גם בהיותה חיה, המיקום היחסי בעבר, בהווה או בעתיד של איבריו הינו חסר-חשיבות ככל שהדבר נוגע לפעולה כלשהי שלהם. הם מוסרים את עצמם לפעולת הכוחות החיצוניים אשר קורנים פנימה והחוצה. מהות בעל-החיים נתונה להשפעות שהינן בלתי-תלויות לכוחות הללו. היא נעה בתוך האורגניזם או נעה כאורגניזם שלם בדרך כזו שהתנועות אינן עוקבות רק אחר כוחות אשר קורנים החוצה ופנימה. בשל כך, תצורת בעל-החיים מופיעה באופן בלתי-תלוי בתחומיהם של הכוחות אשר קורנים החוצה מהאדמה ולתוכה.

בצמח, פעולת הכוחות המתוארת כאן גורמת להתחלפות בין המצבים של היות מחוברים ולא-מחוברים לזרם הכוחות אשר נמזגים מההיקף. כך, המהות היחידה של הצמח מתחלקת לשני חלקים. חלק אחד נוטה לחיים ונמצא בתחומו של היקף העולם; אלו האיברים אשר גדלים, האיברים אשר נושאים צמיחה ופריחה. החלק השני נוטה למוות; הוא נשאר בתחומם של הכוחות אשר קורנים מהאדמה כלפי חוץ; חלק זה כולל כל מה שמקשיח את הצמיחה, מספק תמיכה איתנה לחיים וכן הלאה. בין שני החלקים הללו, החיים מוצתים ומוכחדים, לעד; ומות הצמח מהווה רק התגברות ההשפעות של מה שקורן החוצה על הכוחות אשר קורנים פנימה.

בבעל-החיים, חלק מהטבע היסודי מופק ישירות מתוך תחומם של שני הסוגים הללו של כוחות. לכן, נוצר חלק אחר שונה מזה שגילינו בצמח. מופיעים עיצובים אורגניים אשר נשארים בתוך שני התחומים של כוחות, אך מתהווים גם אחרים אשר מוציאים את עצמם מתוך תחום זה. בין שני העיצובים הללו, נוצרים קשרים הדדיים, ובקשרים ההדדיים הללו טמונה הסיבה שבגינה מהות בעל-החיים יכולה להיות נושאת-הרגש. תוצאה אחת היא ההבדל, הן בהופעה והן בהרכב, בין מהות של בעל-חיים ומהות של צמח.

כך, באורגניזם של בעל-החיים יש לנו תחום של כוחות שהינו בלתי-תלוי באלה אשר קורנים מהאדמה כלפי חוץ ומבחוץ פנימה אל תוכה. מלבד הפיסי והאתרי, קיים למעשה תחום אסטרלי של כוחות, שעליו כבר דיברנו מנקודת-מבט אחרת. אין צורך להירתע מהמונח 'אסטרלי'. הכוחות אשר קורנים כלפי חוץ הם הכוחות הארציים, אלה אשר קורנים פנימה הם כוחות ההיקף הקוסמי סביב האדמה; ב'אסטרלי' נוכח משהו מסדר עילאי יותר מאשר שני הסוגים האחרים של כוחות. נוכחות עילאית יותר זו הופכת את האדמה עצמה לגוף שמימי – 'כוכב' (Astrum). באמצעות הכוחות הפיסיים, האדמה נפרדת מהיקום; באמצעות הכוחות האתריים, היא נעשית כפופה להשפעת היקום עליה; עם הכוחות האסטרליים, היא הופכת לאינדיבידואליות עצמאית ביקום.

באורגניזם של בעל-החיים, העיקרון האסטרלי מהווה חלק עצמאי התלוי בעצמו, כמו העיקרון הפיסי והעיקרון האתרי. לכן, אנו יכולים לדבר על החלק הזה כ'גוף אסטרלי'.

מבנה בעל-החיים נעשה מובן רק על-ידי לימוד הקשרים ההדדיים בין הגוף הפיסי, הגוף האתרי והגוף האסטרלי. כי, כל אלה נוכחים, באופן עצמאי, כשלושת חלקיו; יתר על כן, שלושתם שונים ממה שקיים בחוץ כגופים מתים (מינרליים) או גופים חיים של טבע דמוי-צמח.

נכון, על האורגניזם הפיסי של בעל-החיים אפשר לומר שהוא מת; עם זאת, הוא שונה מהטבע המת של המינרל, כי הוא נפרד על-ידי האורגניזם האתרי והאורגניזם האסטרלי מהטבע המינרלי ואז, על-ידי נסיגתם של כוחות אתריים ואסטרליים, הוא מוחזר לתחומו של המוות. הוא מהווה מהות שבה הכוחות המינרליים, אלו אשר פועלים רק בתחום האדמה, יכולים לפעול רק באופן הרסני. גוף פיסי זה יכול לשרת את מבנה בעל-החיים ככוליות כל עוד הכוחות האתריים והאסטרליים גוברים על ההפרעה ההרסנית של הכוחות המינרליים.

האורגניזם האתרי של בעל-החיים חי כמו זה של הצמח, אך לא באותו אופן. כי על-ידי הכוחות האסטרליים, החיים הובאו למצב שהינו זר להם; למעשה, הם נותקו מהכוחות אשר קורנים אל תוך האדמה ואז מוחזרים שוב לתחומם. האורגניזם האתרי מהווה מבנה שבו רק לכוחות דמויי-הצמח יש קיום עמום מדי עבור טבע בעל-החיים. רק עם הכוחות האסטרליים אשר מציתים את אופן הפעולה שלו שביכולתו לשרת את אורגניזם בעל-החיים ככוליות. כאשר ידן של הפעילויות של האורגניזם האתרי על העליונה, מופיעה השינה; כאשר ידו של האורגניזם האסטרלי על העליונה, הערות שולטת.

לא השינה ולא הערות עוברות גבול מסוים בהשפעתן. אילו זה היה צריך לקרות במקרה של השינה, טבע-הצומח באורגניזם ככוליות היה נוטה לטבע המינרלי; היה מופיע מצב של מחלה, היפרטרופיה של טבע-הצומח. ואילו זה היה קורה במצב של ערות, טבע-הצומח היה מנוכר לגמרי מהמינרל, אז האחרון היה מקבל צורות בתוך האורגניזם שאינן משתייכות לו, אלא לתחום המת, הלא-אורגני החיצוני. זה היה מצב של מחלה כתוצאה מהיפרטרופיה של טבע המינרל.

אל תוך כל שלושת האורגניזמים – הפיסי, האתרי והאסטרלי – חודרת מבחוץ מהות חומרית. כל אחד מהשלושה מוכרח להתגבר בדרכו שלו על טבעה המיוחד של המהות החומרית. על-ידי כך מתקיים מבנה תלת-איברי. המבנה הפיסי יוצר איברים אשר עברו דרך המבנה האתרי והמבנה האסטרלי, אך נמצאים שוב בדרכם חזרה אל תחומם. הם אינם יכולים להגיע לשם לגמרי, כי אז המשמעות הייתה מוות לאורגניזם כולו. האורגניזם האתרי יוצר איברים אשר עברו דרך המבנה האסטרלי, אך שואפים שוב ושוב להיסוג ממנו; יש בתוכם כוח המוכוון אל העמעום של השינה, הם נוטים לפתח את חיי-הצומח הללו.

האורגניזם האסטרלי יוצר איברים אשר מנוכרים מחיי-הצומח. הם יכולים להתקיים רק אם חיים אלו אווזים בהם שוב ושוב. בהעדר קשר, בין אם עם כוחות האדמה הקורנים כלפי חוץ ובין אם עם כוחות האדמה הקורנים פנימה, הם היו נושרים לגמרי מהתחום הארצי, אלמלא היו אווזים בהם שוב ושוב. באיברים הללו, פעולה הדדית ריתמית של טבע בעל-החיים והטבע דמוי-הצמח, מוכרחה להתקיים. היא מגדירה את המצבים המתחלפים של שינה וערות. בשינה, גם האיברים של הכוחות האסטרליים נמצאים בקהות-חושים של חיים דמויי-צמח. אין להם שום השפעה פעילה על התחום האתרי והתחום הפיסי. אז, הם נעזבים לגמרי לתחומים של כוחות אשר נמזגים פנימה אל תוך האדמה ואל מחוצה לה.

פרק 5

צמחים, בעלי-חיים, אדם

בגוף האסטרלי, מופיעה צורת בעל-החיים: כלפי חוץ – הצורה ככוליות וכלפי פנים – עיצוב האיברים. לכן, המהות התחושתית של בעל-החיים היא תוצאה של הפעילות המעניקה-צורה של גוף אסטרלי זה. היכן שתהליך זה של עיצוב מובא לסופו, מתהווה בעל-החיים.

באדם, תהליך זה לא מובא לסופו. בנקודה מסוימת בדרכו הוא נעצר, נחסם.

בצמח, יש לנו מהות חומרית אשר עברה טרנספורמציה על-ידי הכוחות אשר קורנים פנימה אל תוך האדמה. זוהי המהות החיה. היא תמיד נמצאת בפעולה הדדית עם המהות המתה (חומר). מוכרחים אנו לחשוב שבצמח, המהות החיה מופרדת באופן בלתי-פוסק מהמהות המתה. זה במהות החיה שצורת הצמח מופיעה כתוצר הכוחות אשר קורנים פנימה אל תוך האדמה. כך, יש לנו זרם אחד של מהות. מהות מתה משתנה לכדי מהות חיה; מהות חיה הופכת למהות מתה. בזרם הזה מתהווים האיברים דמויי-הצמח.

בבעל-החיים, המהות התחושתית נובעת מהמהות החיה, כפי שבצמח המהות החיה נובעת מהמהות המתה. לכן, קיים זרם דו-איברי של מהות. החיים לא נישאים אל הנקודה של חיים מעוצבים באתרי. הם נשמרים בזרימה, והצורה מכניסה את עצמה דרך המבנה האסטרלי אל תוך החיים הזורמים.

באדם, גם תהליך אחרון זה נשמר בזרימה. המהות התחושתית נמשכת לתחמו של מבנה נוסף. אותו, יכולים אנו לכנות, **מבנה-ה'אני'**. המהות התחושתית שוב עוברת טרנספורמציה. מופק זרם תלת-איברי של מהות. בכך, מופיעה הצורה הפנימית והחיצונית. על-ידי כך, היא הופכת לנושאת החיים הרוחיים בעלי תודעה-עצמית. מטה, עד לחלקיק הזעיר ביותר של מהותו, האדם בצורתו הוא תוצאה של מבנה-אני זה.

עתה, אנו יכולים לעקוב אחר תהליכי עיצוב אלו בהיבטם החומרי. הטרנספורמציה של מהות מרמה אחת לזו הבאה אחריה, מופיעה כהפרדת הרמה העליונה יותר מזו הנמוכה יותר, ובניית הצורה מתוך מהות נפרדת זו. בצמח, המהות החיה נפרדת מהמהות המתה. במהות נפרדת זו, פועלים הכוחות האתריים אשר קורנים פנימה אל תוך האדמה, יוצרים צורה. בהתחלה, מתרחשת לא הפרדה ממשית, אלא טרנספורמציה שלמה של המהות הפיסית על-ידי הכוחות האתריים. ברם, זה קורה רק בהתהוותו של זרע. כאן, הטרנספורמציה יכולה להיות שלמה, כי המבנה החומרי המקיף מגן על הזרע מהשפעותיהם של הכוחות הפיסיים. אך, כאשר עיצוב הזרע משוחרר מהמבנה הפיסי, פעילות הכוחות בצמח מתחלקת כך: בכיוון אחד, עיצוב המהות היא כזו שהיא שואפת כלפי מעלה אל תוך תחום האתרי, בעוד שבכיוון השני, היא שואפת חזרה לעיצוב פיסי. מופיעים חלקים מהוויית הצמח שהינם בדרכם לחיים ואלה שהינם בדרך למוות.

האחרונים מופיעים אז כאיברי הפרשה של אורגניזם הצמח. עיצוב קליפת-העץ הוא דוגמה אופיינית במיוחד שבה אנו יכולים לראות את תהליך ההפרשה הזה.

בבעל-החיים, קיימים תהליכי הפרדה ותהליכי הפרשה דואליים. תהליך ההפרשה של הצמח לא נעשה עד תום, אלא נשמר בזרימה ושם מתווספת הטרנספורמציה של מהות חיה לכדי מהות תחושתית. מהות תחושתית זו נפרדת מהמהות החיה. לכן, יש לנו, מצד אחד, מהות אשר שואפת להוויית-קיום תחושתית ומצד שני, מהות אשר שואפת להתרחק ממנה למצב של חיים גרידא.

ברם, באורגניזם חי קיים קשר משותף בין כל החלקים. לפיכך, בבעל-החיים, ההפרשה לעבר תחום המוות, שבצמח מתקרבת מאוד לעולם החיצוני המת, עולם המינרל, עדיין נשאר מרוחק מאוד מטבע המינרל. בתהליך עיצוב קליפת-העץ, אנו רואים את העיצוב של מהות שכבר נמצאת בדרכה לטבע המינרל ומשתחררת מאורגניזם הצמח במידה גוברת והולכת, ככל שהיא נעשית יותר מינרל; זה מופיע בבעל-החיים כתוצרים המופרשים של העיכול. אלה מורחקים מהטבע המינרלי יותר מאשר ההפרשות של הצמח.

באדם, אותו חלק מופרד מהמהות התחושתית שאז הופכת לנושאת הרוח בעלת תודעה-עצמית. אך, נוצרת גם הפרדה מתמשכת, כי בתהליך מופקת מהות אשר שואפת אל הכושר התחושתי בלבד. לכן, טבע בעל-החיים נוכח בתוך האורגניזם האנושי כהפרשה תמידית.

באורגניזם בעל-החיים, בשלב הערות, ההפרדה והעיצוב של מה שמופרש, וכן ההפרשה של המהות התחושתית, נמצאים תחת השפעתה של הפעילות האסטרלית. באדם, מתווספת הפעילות של אורגניזם ה'אני'. בשינה, המבנה האסטרלי ומבנה-ה'אני' אינם פעילים באופן ישיר. אך, המהות נתפסה על-ידי פעילותם וממשיכה להתקיים בה כאילו מכוח האינרציה. מהות אשר עוצבה פעם לפני ולפנים כפי שקורה על-ידי הפעילויות של המבנה האסטרלי ומבנה-ה'אני', תמשיך לפעול בדרכם של המבנים הללו במצב של שינה, כביכול, מכוח האינרציה.

לכן, איננו יכולים לדבר על פעולה צמחית גרידא של האורגניזם באדם השקוע בשינה. אפילו במהלך השינה, המבנה האסטרלי ומבנה-ה'אני' פועלים על המהות אשר נוצרה תחת השפעתם. את ההבדל בין השינה והערות אין להציג כהתחלפות של אופני פעולה אנושיים וחייתיים עם אופני פעולה פסיים וצמחיים. המציאות שונה לחלוטין. בחיי הערות, המהות התחושתית וזו היכולה לפעול כנושאת הרוח בעלת תודעה-עצמית, מורמות החוצה מתוך האורגניזם ככוליות ומוצבות לרשותם של הגוף האסטרלי ומבנה-ה'אני'. האורגניזם הפיסי והאורגניזם האתרי מוכרחים אז לפעול בדרך כזו שהכוחות הקורנים מהאדמה כלפי חוץ ולתוכה, רק הם יהיו פעילים בהם. נכון, הם נתפסים גם על-ידי הגוף האסטרלי ומבנה-ה'אני', אם כי רק מבחוץ. בשינה, הם נתפסים באופן פנימי על-ידי המהות אשר מתהוות תחת השפעתם של הגוף האסטרלי ומבנה-ה'אני'; בעוד האדם שקוע בשינה, מהיקום ככוליות פועלים עליו רק

הכוחות אשר קורנים מתוך האדמה כלפי חוץ ולתוכה, פועלים עליו מבפנים, כוחות-המהויות שהגוף האסטרלי ומבנה-ה'אני' הכינו.

אם נכנה את המהות התחושתית, שארית של הגוף האסטרלי, ומה שהופיע תחת השפעתו של מבנה-ה'אני' השארית שלו, אז נוכל לומר: באורגניזם האנושי הער, הגוף האסטרלי ומבנה-ה'אני' עצמם פועלים, ובאורגניזם האנושי השקוע בשינה, נמצאות בפעולה השאריות העיקריות שלהם.

בחיי-הערות, האדם חי בפעילויות אשר מביאות אותו לידי קשר עם העולם החיצוני דרך גופו האסטרלי ומבנה-ה'אני' שלו; בשינה, האורגניזם הפיסי והאורגניזם האתרי חיים על מה שהפך לשארית החומרית של שני המבנים הללו. חומר אשר נספג על-ידי האדם, הן בשינה והן במצב של ערות, כמו חמצן בנשימה, מוכרח להיות נבדל ביחס לאופן פעולתו בשני המצבים. על-פי שני המצבים הללו, לחמצן אשר נספג מבחוץ יש השפעה לא של התעוררות, אלא של הירדמות האדם. קליטה מוגברת של חמצן מובילה לשינה חריגה. בחיי-הערות, הגוף האסטרלי נאבק ללא הרף בהשפעה המרדימה של ספיגת החמצן. כאשר הגוף האסטרלי משהה את עבודתו על הגוף הפיסי, החמצן מגלה את טבעו הנכון ומרדים את האדם.

פרק 6

הדם והעצבים

הפעילויות של האורגניזמים האנושיים הספורים ביחס לאורגניזם ככוליות מבוטאות בצורה בולטת בעיצוב הדם והעצבים. היכן שדברי-מאכל אשר נקלטים בגוף עוברים טרנספורמציה הדרגתית בתהליך עיצוב הדם, תהליך זה כולו נמצא תחת השפעתו של מבנה-ה'אני'. מהתהליכים אשר מתרחשים בלשון ובחך, המלווים בתחושה מודעת, עד לתהליכים הלא-מודעים והתת-מודעים בפעילויות של הפפסין, מיץ הלב, מיץ המרה וכן הלאה, מבנה-ה'אני' נמצא בפעולה. אז, פעילותו של מבנה-ה'אני' נסוגה ובהמשך הטרנספורמציה של דברי-המאכל לכדי מהות של דם, הגוף האסטרלי פעיל במידה ניכרת. הדבר נמשך עד לנקודה שבה, בתהליך הנשימה, הדם פוגש את האוויר, החמצן. בנקודה זו, הגוף האתרי מבצע את פעילותו העיקרית. בחומצה הפחמתית אשר נמצאת בנקודה שבה היא ננשפת החוצה אך עדיין לא עזבה את הגוף, יש לנו מהות שבעיקרו של דבר רק חיה – כלומר היא אינה תחושתית ואף לא מתה. (כל דבר אשר נושא בתוכו את פעילות הגוף האתרי, חי.) הכמות העיקרית של חומצה פחמתית חיה זו, עוזבת את האורגניזם; חלק קטן ממנה ממשיך לפעול אל תוך התהליכים שמרכזם נמצא במבנה-הראש. חלק זה מציג נטייה חזקה לעבור אל תוך הטבע הלא-אורגני המת, אבל הוא לא נעשה מת לחלוטין.

מערכת העצבים מציגה תופעה הפוכה. במערכת העצבים הסימפתטית אשר חודרת אל תוך איברי העיכול, הגוף האתרי חשוב ביותר. איברי העצבים שבהם אנו עוסקים כאן הם בראש ובראשונה איברים חיים. המבנה האסטרלי ומבנה-ה'אני' לא מארגנים אותם מבפנים, אלא מבחוץ. זוהי הסיבה לכך שהשפעת המבנה האסטרלי ומבנה-ה'אני' אשר פועלים באיברי עצבים אלו, רבת-עוצמה. לתאוות ולרגשות יש השפעה עמוקה ונמשכת על מערכת העצבים הסימפתטית. צער וחרדה יורסו אותה בהדרגה.

מערכת העצבים של חוט-השדרה, עם כל הסתעפויותיה, היא זו שבה המבנה האסטרלי מתערב בעיקר. לפיכך, היא נושאת כל דבר שהינו נפשי באדם, כלומר תהליכי התגובות הבלתי-רצוניות, אך לא מה שמתרחש ב'אני', ברוח שהינה בעלת תודעה-עצמית. העצבים הגולגולתיים הם אלה אשר מונחים ביסוד מבנה-ה'אני'. בהם, נסוגות הפעילויות של המבנה האתרי והמבנה האסטרלי.

באורגניזם ככוליות, אנו רואים שלושה תחומים נבדלים. בתחום הנמוך יותר, עצבים אשר חודרים מבפנים בעיקר בפעולתו של האורגניזם האתרי, פועלים עם הדם אשר כפוף בעיקר לפעילותו של מבנה-ה'אני'. בתחום זה, במהלך תקופות ההתפתחות העוברית והאחר-עוברית, יש לנו את נקודת-המוצא לכל עיצובי האיברים הקשורים להענקת חיים פנימיים לאורגניזם של האדם. בעיצוב העובר, תחום זה,

בהיותו עדיין חלש, מקבל השפעות מעצבות ומעניקות-חיים מהאורגניזם האימהי שמסביב. לאחר מכן, ישנו תחום אמצעי, שבו עצבים, בהיותם מושפעים מהמבנה האסטרלי, פועלים עם תהליכי דם אשר תלויים באופן דומה במבנה אסטרלי זה ובחלקים העליונים יותר, במבנה האתרי. כאן, בתקופות של עיצוב האדם, טמונה נקודת-המוצא לעיצוב אותם איברים שהינם חיוניים בתהליכים של תנועות חיצוניות ופנימיות; זה ישים לא רק לשרירים, למשל, אלא לכל האיברים אשר יוצרים תנועה, בין אם הם שרירים במובן הנכון ובין אם לאו. לבסוף, ישנו תחום עליון שבו עצבים, הכפופים לפעילות המארגנת הפנימית של ה'אני', פועלים עם תהליכי דם בעלי נטייה לעבור לתחום המינרלי המת. כאן נמצאת נקודת-המוצא, במהלך התקופה המעצבת של האדם, לשם עיצוב כל העצמות וכל דבר אחר המשמש את הגוף האנושי כאיבר תמיכה.

נוכל להבין את מוחו של האדם רק אם נראה אותו כנטייה לעיצוב עצמות אשר הופרעה מתחילתה. ונוכל להבין את עיצוב העצמות רק אם נזהה בהם את פעילותם של אותם אימפולסים כמו במוח; בעיצוב העצמות, אימפולס-המוח מובא לסיומו והוא מתמלא מבחוץ באימפולסים של האורגניזם האמצעי, היכן שאיברי-עצבים המוגדרים מבחינה אסטרלית פועלים יחד עם מהויות-דם המוגדרות מבחינה אתרית. באפר-העצמות אשר נשאר בתצורתו המיוחדת כאשר העצמות עוברות תהליך של שריפה, אנו רואים את התוצאות של התחום העליון ביותר של מבנה האדם. בעוד שבשארית הסחוסית האורגנית אשר נותרת כאשר העצמות מטופלות עם חומצה הידרוכלורית מדוללת, יש לנו את התוצאה של האימפולסים של התחום האמצעי.

השלד הוא התמונה הפיסית של מבנה-ה'אני'. בתהליך התהוות העצם, המהות האורגנית האנושית, בנטייתה למינרל המת, כפופה לגמרי למבנה-ה'אני'. במוח, ה'אני' פעיל כמו ישות רוחית. כושרו של ה'אני' ליצור צורה במהות הפיסית מוצף כאן לגמרי על-ידי הפעילות המארגנת של האתרי, אפילו על-ידי הכוחות המתאימים לפיסי. המוח מבוסס רק באופן מינימלי בכוח המארגן של ה'אני', שכאן משתקע בתהליכי החיים ובפעילויות של הפיסי. עם זאת, זוהי הסיבה לכך שהמוח הוא נושא הפעילות הרוחית של ה'אני'. כי, בה במידה שהפעילויות האורגניות והפיסיות במוח לא מערבות את מבנה-ה'אני', האחרון מסוגל להתמסר באופן חופשי לפעילויותיו שלו. במערכת העצמות של השלד, מושלם כפי שהוא כתמונה פיסית של מבנה-ה'אני', האחרון מרוקן את עצמו בפעולת העיצוב והסידור של הפיסי, וכפעילות רוחית לא נשאר דבר. לכן, התהליכים בעצמות הם לא-מודעים במידה ניכרת.

כל עוד זה באורגניזם, החומצה הפחמתית אשר ננשפת החוצה בנשימה, עדיין מהווה מהות חיה; היא נתפסת ונדחפת החוצה על-ידי הפעילות האסטרלית שמיקומה בתחום המרכזי או בתחום חוט-השדרה של מערכת העצבים. החלק של החומצה הפחמתית שחילוף-החומרים נושא מעלה אל תוך הראש, משתלב שם

עם סידן ובכך מפתח נטייה להיכנס אל תוך תחום הפעילות של מבנה-ה'אני'. על-ידי כך, סידן פחמתי זה כפוף להשפעתם של עצבי הראש, בהיותם מונעים באופן פנימי על-ידי מבנה-ה'אני', לקראת עיצוב-עצמות. החומרים מיוסין ומיוגן אשר מופקים מדברי-מאכל, נוטים להתמקם בדם; הם חומרים אשר מותנים באופן אסטרלי, והם נמצאים בפעולה הדדית עם המבנה הסימפטי אשר מאורגן מבפנים על-ידי הגוף האתרי. ברם, שני החלבונים הללו נתפסים במידה מסוימת על-ידי פעילותה של מערכת העצבים המרכזית אשר נמצאת תחת השפעתו של הגוף האסטרלי. כך, הם יוצרים קשר עם תוצריו של האלבומין, עם שומנים, סוכר וחומרים אחרים הדומים לסוכר. זה מאפשר להם למצוא את דרכם, תחת השפעתה של מערכת העצבים המרכזית, אל תוך התהליך של יצירת-שרירים.

טבען של השפעות הריפוי

מבנה האדם אינו מורכב ממערכת עצמאית של תהליכים משולבים. אילו הייתה מערכת כזאת, היא לא הייתה יכולה לשאת את הנפש או את הרוח. רק מפני שהאורגניזם האנושי מתנוון ללא הרף או עולה על נתיב של פעילות מינרלית מתה בחומרי העצבים והעצמות ובתהליכים שבהם חומרים אלה משתלבים, שהנפש והרוח יכולות לקבל את האורגניזם האנושי כבסיס שלהן.

ברקמות העצבים, החלבון מתפרק. אך, ברקמות הללו, לא כמו מה שקורה בתא-הביצה ובצורות אורגניות אחרות, הוא לא נבנה שוב על-ידי כניסה אל תוך תחום ההשפעות אשר קורנות אל תוך האדמה. הוא פשוט מתפרק. על-ידי כך, להשפעות-האתר אשר קורנות פנימה דרך איברי-החוש מהאובייקטים והתהליכים של הסביבה, וכן לאלו אשר נוצרות כאשר איברי התנועה מעורבים, מתאפשר להשתמש בעצבים כאיברים שלאורכם הן נישאות בגוף כולו.

בעצבים קיימים שני סוגים של תהליכים: התפרקות החלבון ומילוי חומר מפורק זה במהות אתרית, שזרימתה מתחילה ומומרצת על-ידי חומצות, מלחים וחומרים בעלי תכונות של זרחן וגופרית. האיזון בין שני התהליכים הללו מושג על-ידי שומנים ומים.

מהסתכלות בטבעם היסודי, תהליכים של מחלות הם אלה אשר ממלאים את האורגניזם ללא הרף. הם מוכרחים להתאזן על-ידי תהליכי ריפוי לא פחות מתמשכים.

איזון זה נוצר על-ידי הדם אשר כולל לא רק את אותם תהליכים אשר מורכבים מצמיחה וחילוף-חומרים, אלא גם פעולה **מרפאה** רצופה שעמה תהליכי העצבים אשר גורמים מחלות, נתקלים בהתנגדות.

בחומר הפלסמה ובפיברינוגן, הדם כולל את אותם כוחות אשר משרתים את הצמיחה וחילוף-החומרים במובן הצר יותר. במה שמופיע כתוכן של ברזל כאשר בודקים כדוריות-דם אדומות, שם טמון מקורה של תכונת הריפוי של הדם. בהתאם לכך, ברזל מופיע גם במיצי הקיבה וכתרכובת של ברזל וחמצן בלימפה השומנית. בכל אלה, נוצרים מקורות עבור תהליכים אשר פועלים נגד תהליכי העצבים.

הברזל מתגלה, על-פי בדיקת דם, כמתכת היחידה באורגניזם האנושי אשר שומר על נטייה מסוימת להתגבשות. כך, הוא מציג, אפילו בתוך הגוף, כוחות שלמעשה אינם אלא כוחות טבע מינרליים-פיסיים-חיצוניים. בתוך האורגניזם האנושי הם יוצרים מערכת כוחות אשר מכוונת במובנו של הטבע הפיסי-חיצוני. ברם, מבנה-ה'אני' מתגבר על כך תמיד.

לפיכך, יש לנו שתי מערכות של כוחות. מקורה של אחת הוא בתהליכי העצבים; מקורה של השנייה בהתהוות הדם. בתהליכי העצבים, מתפתחים תהליכים פתוגניים רק במידה שהשפעה הנגדית התמידית של תהליכי הדם מסוגלת לרפאם. תהליכי עצבים אלו נוצרים על-ידי הגוף האסטרלי בחומר העצבים ולפיכך באורגניזם כולו. מצד שני, תהליכי הדם הם אלה, שבהם מבנה-ה'אני' בתוך האורגניזם האנושי מתמודד עם הטבע הפיסי-חיצוני, אשר ממשיכים כאן אל תוך הגוף ומשועבדים על-ידי מבנה-ה'אני' עבור התהליכים המעצבים שלו.

בקשר פנימי זה, ביכולתנו לתפוס ישירות את התהליכים היסודיים שבהם נעשים חולים או בריאים. אם בתוך הגוף מופיעה עלייה באותן פעילויות אשר נוכחות במידה הרגילה שלהם בכל מה שמומרין על-ידי התהליך העצבי, אז מופיעה מחלה. ואם ביכולתנו להתגבר על תהליכים כאלה בעזרת תהליכים אחרים המציגים חיזוק של השפעות מסוימות של הטבע החיצוני באורגניזם, אז השפעה מכריאה יכולה להיווצר אם ההשפעות הללו של הטבע החיצוני יכולות להישלט על-ידי אורגניזם-ה'אני' והן כאלה כדי להתנגד לתהליכים אשר מוכוונים בכיוון הפוך.

חלב מכיל כמויות קטנות בלבד של ברזל. החלב הוא החומר שלכשעצמו מציג בפעילויותיו הכי פחות כוחות פתוגניים; הדם מוכרח להיחשף ללא הרף לכל מה שיוצר מחלות; לכן, הוא דורש את הברזל המאורגן, כלומר הברזל אשר נקלט במבנה-ה'אני' – המטין⁵ – כתרופה אשר פועלת ללא הרף.

עבור תרופה אשר אמורה להשפיע על מצב חולני המופיע במבנה הפנימי או כזה אשר נוצר באופן חיצוני, אבל מתנהל בתוך האורגניזם, הנקודה הראשונה היא לגלות כיצד ובאיזו מידה המבנה האסטרלי פועל כדי ליצור, בנקודה מסוימת בגוף, פירוק של חלבון כפי שנעשה על-ידי מערכת העצבים בדרך הרגילה. נניח שאנו עוסקים בהפרעות בבטן התחתונה. אנו יכולים לראות בכאב אשר מופיע פעילות מופרזת של הגוף האסטרלי. במקרה כזה אנו עוסקים במצב אופייני של אורגניזם המעי.

עתה, השאלה החשובה היא: כיצד יש להתנגד להשפעה האסטרלית המוגברת? זה יכול להיעשות על-ידי הכנסת חומרים אל תוך הדם אשר יכולים להיתפס בדיוק על-ידי אותו חלק של מבנה-ה'אני' אשר פועל במערכת המעיים. החומרים הם: אשלגן ונתרן. אם נכניס את החומרים הללו אל תוך האורגניזם בתכשיר מסוים – או דרך צמח, למשל מרגנית השדה⁶ – הרי שנרחיק את ההשפעה העצבית העודפת של הגוף האסטרלי ודרך הדם ניצור את המעבר של הפעולה העודפת של הגוף האסטרלי אל אותה פעילות של החומרים שהוזכרו, אשר נשלטים על-ידי מבנה-ה'אני'.

⁵ Haematin
⁶ Anagallis arvensis

אם החומר ניתן בצורה מינרלית, יהיה עלינו לדאוג לכך שהאשלגן או הנתרן ייכנסו למחזור-הדם בדרך הנכונה, על-מנת לעצור את המטמורפוזה של החלבון לפני נקודת הפירוק; זה יכול להיעשות על-ידי שימוש בתרופות-עזר או בצורה טובה יותר על-ידי שילוב גופרית בתכשיר האשלגן או הנתרן. לגופרית יש תכונה מיוחדת המסייעת בעצירת פירוק החלבון; היא, כביכול, אוזנת יחד את הכוחות המארגנים של חלבונים. כאשר היא מוכנסת אל תוך זרימת-הדם בדרך כזו אשר שומרת על איחודה עם האשלגן או הנתרן, השפעתה תורגש באזור של אותם איברים שלהם לאשלגן או לנתרן יש משיכה מיוחדת. זה ישים לאיברי המעיים.

פעילויות בתוך האורגניזם האנושי. סוכרת מסוג 2

בכל איבריו, האורגניזם האנושי מפתח פעילויות שמקורן יכול להיות רק באורגניזם עצמו. כל דבר אשר נקלט מבחוץ, מוכרח או לספק את ההזדמנות שהאורגניזם יפתח את פעילויותיו או שפעילותו בגוף תהיה כזו שאת הפעילות הזרה בלתי-אפשרי יהיה להבדיל מפעילות פנימית של הגוף ברגע שהיא חדרה אותו.

המזון הבסיסי של האדם כולל, למשל, פחמימות. ברמה מסוימת, הן דומות לעמילן. לכשעצמן, הן חומרים אשר מפתחים את פעילותם בצמח. הן נכנסות אל תוך הגוף האנושי במצב שביכולתן להגשים בצמח. במצב זה, העמילן הוא גוף זר. האורגניזם האנושי אינו מפתח כל פעילות אשר נמצאת בכיוון של מה שהעמילן יכול לפתח כפעילות במצב שבו הוא נכנס אל תוך הגוף. למשל, מה שמתפתח בכבד האנושי כחומר אשר דומה לעמילן (גליקוגן), שונה מעמילן של צמח. לעומת זאת, סוכר-פירות הוא חומר אשר ממריץ פעילויות שהינן בעלות טבע דומה לפעילויותיו של הגוף האנושי. כדי לפתח השפעה הממלאת חלק ממשו כלשהו בגוף, היא מוכרחה, קודם לכן, לעבור טרנספורמציה. היא עוברת טרנספורמציה לכדי סוכר על-ידי פעילות הטיאלין⁷ בפה.

חלבון ושומנים לא משתנים בהשפעת הטיאלין. בהתחלה, הם נכנסים אל תוך הקיבה כחומרים זרים. כאן, החלבונים עוברים טרנספורמציה על-ידי הפפסין המופרש אשר מפרק תוצרים ברגע בו מופיעים פפטידים.⁸ הפפטידים הם חומרים שאימפולסי הפעולה שלהם עולים בקנה אחד עם אלו של הגוף. שומן, לעומת זאת, נשאר בקיבה בלי שינוי. הוא משתנה רק כאשר הוא בא במגע עם הפרשת הלבלב, בה הוא מציג חומרים אשר מופיעים בבחינת האורגניזם המת כגליצרין וחומצות שומן.

עתה, הטרנספורמציה של העמילן לכדי סוכר ממשיכה להתרחש לאורך תהליך העיכול כולו. טרנספורמציה של עמילן מתרחשת גם על-ידי מיצי הקיבה, אם היא טרם בוצעה על-ידי הטיאלין. היכן שהטרנספורמציה של העמילן מבוצעת על-ידי טיאלין, התהליך עומד על גבול המתרחש באדם, בתחום שאליו התייחסנו בפרק 2 כמבנה-ה'אני'. בתחום זה שמתרחשת הטרנספורמציה הראשונה של

⁷ Ptyalin
⁸ Peptides

החומרים אשר נקלטים בגוף האנושי מהעולם החיצוני. הגלוקוזה היא חומר היכול לפעול בתחמומו של מבנה-ה'אני'. תואם לה טעם של מתיקות, שהווייתה נמצאת במבנה-ה'אני'.

אם הסוכר מופק מעמילן באמצעות מיצי-הקיבה, הדבר מצביע על כך שמבנה-ה'אני' חודר אל תוך תחומה של מערכת העיכול. עבור התנסות מודעת, תחושת הטעם המתוק חסרה במקרה זה; אף-על-פי-כן, אותו דבר אשר מתרחש בתודעה – בתחמומו של מבנה-ה'אני' – כאשר התחושה 'מתוק' נחוויית, חודר עתה אל תוך התחומים הלא-מודעים של הגוף האנושי, היכן שמבנה-ה'אני' נעשה פעיל.

עתה, בתחומים שלהם איננו מודעים, הגוף האסטרלי, במובן אשר הוסבר בפרק 2, נכנס לפעולה. הגוף האסטרלי פעיל כאשר העמילן עובר בקיבה טרנספורמציה לכדי סוכר.

האדם יכול להיות מודע דרך מה שפועל במבנה-ה'אני' שלו בדרך כזו שהוא לא יוכרע או יופרע על-ידי דבר כלשהו, אך יוכל להתפתח במלוא היקפו. זהו המקרה בתחום שבו השפעות הטיאלין מופיעות. בתחומן של השפעות הפפסין, הגוף האסטרלי מציף את מבנה-ה'אני'. פעילות-ה'אני' משתקעת בגוף האסטרלי. כך, בתחום המהות החומרית, אנו יכולים לעקוב אחר מבנה-ה'אני' על-ידי נוכחות הסוכר. היכן שיש סוכר, קיים מבנה-אני'; מבנה-ה'אני' מתעורר כאשר הסוכר מופיע כדי להכווין את החומר התת-אנושי (צמחי וחייתי) לעבר האנושי.

עתה, הסוכר מופיע כתוצר של הפרשה בסוכרת מסוג 2. כאן, מבנה-ה'אני' מופיע בגוף האנושי בצורה כזו שהוא פועל באופן הרסני. אם נתבונן בו בכל תחום אחר של פעילותו, נגלה שמבנה-ה'אני' צולל אל תוך האסטרלי. הסוכר, מיד עם צריכתו, נמצא במבנה-ה'אני'. שם, הוא מעורר את טעם המתיקות. עמילן, לאחר צריכתו ולאחר שעבר טרנספורמציה לכדי סוכר על-ידי טיאלין או במיצי-הקיבה, מגלה את הפעולה בפה או בקיבה של הגוף האסטרלי אשר פועל עם מבנה-ה'אני' ומשתקע באחרון.

ברם, הסוכר קיים גם בדם. הדם, בעודו זורם עם הסוכר, נושא את מבנה-ה'אני' באמצעות הגוף כולו. אך, שם, דרך פעילותו של האורגניזם האנושי, מבנה-ה'אני' נמצא באיזון בכל מקום. בפרק 2, ראינו כיצד הישות האנושית כוללת, מלבד מבנה-ה'אני' והגוף האסטרלי, גם את הגוף האתרי והגוף הפיסי. גם הם תופסים את מבנה-ה'אני' ושומרים אותו בתוכם. בה במידה שזהו המקרה, הסוכר לא מופרש בשתן. כיצד מבנה-ה'אני', בנושאו סוכר, מסוגל לחיות, מוצג על-ידי תהליכים באורגניזם הקשורים לסוכר.

באדם בריא, סוכר יכול להופיע בשתן רק אם הוא נצרך בכמות רבה מדי או אם נצרך הרבה אלכוהול. האלכוהול נכנס ישירות אל תוך תהליכי הגוף בלי תיווכם של תוצרי טרנספורמציה. בשני המקרים הללו, תהליך הסוכר מופיע באופן עצמאי לכשעצמו, לצד הפעילויות האחרות בישות האנושית.

בסוכרת מסוג 2, המקרה הוא כדלקמן: מבנה-ה'אני', בהיותו שקוע בתחום האסטרלי ובתחום האתרי, מוחלש עד כדי כך שהוא אינו יכול עוד להגשים את פעולתו על הסוכר. אז, הסוכר עובר את התהליכים בתחום האסטרלי ובתחום האתרי אשר צריכים להתרחש במבנה-ה'אני'.

הסוכרת מחמירה כתוצאה מכל דבר אשר מרחיק את מבנה-ה'אני' ומשבש את חדירתו היעילה אל תוך הפעילויות הגופניות: התרגשות-יתר אשר מתרחשת לא פעם אחת, אלא שוב ושוב; פעילות אינטלקטואלית מוגברת; רגישויות תורשתיות אשר מונעות את שיתוף-הפעולה הרגיל בין מבנה-ה'אני' והגוף ככוליות. באותו זמן ובהקשר עם הדברים הללו, מתרחשים במערכת-הראש תהליכים אשר מוכרחים להיות מקבילים לתהליכים אשר מלווים פעילות של הנפש והרוח; הם נושרים מההקבלה שלהם, כי הפעילות האחרונה מתרחשת או לאט מדי או מהר מדי. הדבר הוא כאילו מערכת העצבים חשבה באופן עצמאי לצד הישות האנושית החושבת. עתה, זוהי פעילות שמערכת העצבים צריכה לבצע רק במהלך השינה. באדם סוכרתי, צורה של שינה במעמקי האורגניזם מתנהלת במקביל למצב הערות. לפיכך, בהמשך התפתחות המחלה, מתרחשת התנוונות חולנית של חומר העצבים. זוהי תוצאה של חדירה לקויה של מבנה-ה'אני'.

היווצרותן של נפיחויות היא תסמין עקיף נוסף בסוכרת. נפיחויות מופיעות כתוצאה מפעילות-יתר בתחום האתרי. מבנה-ה'אני' קורס היכן שהוא צריך לתפקד. הפעילות האסטרלית אינה יכולה להתפתח מפני שבמקום כזה יש ברשותה רק כוח אשר נמצא בהרמוניה עם מבנה-ה'אני'. התוצאה היא עודף פעילות אתרית אשר מתגלה בהתהוותן של נפיחויות.

מכל הדברים הללו אנו רואים שאפשר להתחיל תהליך ריפוי ממשי של סוכרת מסוג 2 רק אם אנו נמצאים בעמדה לחזק את מבנה-ה'אני' של המטופל.

תפקיד החלבון בגוף האנושי ואלבומינוריה

החלבון הוא אותו חומר בגוף החי אשר מתאים את עצמו בדרך הטובה ביותר לטרנספורמציות השונות אשר נוצרות על-ידי הכוחות המעצבים של הגוף, כך שמה שמתקבל מחומר החלבון אשר עובר טרנספורמציה יופיע בתצורות האיברים והאורגניזם כולו. כדי להתאים לשימוש כזה, לחלבון מוכרחה להיות היכולת הפנימית לשחרר כל צורה אשר עשויה לנבוע מטבע מרכיביה החומריים ברגע שבו היא נקראת לעצב, בתוך האורגניזם, צורה שהאורגניזם זקוק לה.

כך, אנו תופסים שהכוחות בחלבון, אשר נובעים מהטבע ומהקשרים ההדדיים של מימן, חמצן, חנקן ופחמן, מתפרקים. הקשר הכימי הלא-אורגני פוסק ובפירוק החלבון, מתחילים לפעול כוחות מעצבים אורגניים.

עתה, הכוחות המעצבים הללו תלויים בגוף האתרי. החלבון נמצא תמיד בנקודה שבה הוא מוכנס אל תוך פעילות הגוף האתרי או מושלך החוצה. בהיותו מסולק מהאורגניזם שאליו השתייך פעם, יש לו נטייה להיות תרכובת אשר כפופה לכוחות הכימיים של מימן, חמצן, חנקן ופחמן. חלבון אשר נשאר מרכיב של אורגניזם חי מדכא את הנטייה הזאת לכשעצמה והוא מתאים את עצמו לכוחות המעצבים של הגוף האתרי.

האדם צורך חלבון כמרכיב במזון שהוא אוכל. הפפסין של הקיבה מבצע טרנספורמציה לחלבון אשר מוכנס פנימה מבחוץ, לכדי פפטידים, שהינם, מלכתחילה, חומרי חלבון מסיסים. את הטרנספורמציה הזאת ממשיכים מיצי הלבב.

החלבון אשר מוכנס לגוף כמרכיב במזון מהווה, בהתחלה, גוף זר באורגניזם האנושי. הוא עדיין כולל שרידי פעילויות מהתהליכים האתריים של הישות החיה מהיכן שהוא הופק. אלה מוכרחים להיות מסולקים ממנו לגמרי. עתה, הוא מוכרח להיספג בפעילויות האתריות של האורגניזם האנושי.

לפיכך, כאשר תהליך העיכול האנושי מתנהל, אנו עוסקים בשני סוגים של חומרי חלבון. בתחילתו של תהליך זה, החלבון זר לאורגניזם האנושי. בסופו, הוא משתייך לאורגניזם. בין שני המצבים הללו, קיים מצב-ביניים, שבו החלבון אשר נקלט כמזון עדיין לא סילק לגמרי את הפעולות האתריות הקודמות, עדיין לא קלט לגמרי את הפעולות האתריות החדשות. בשלב זה, הוא למעשה לגמרי לא-אורגני. לאחר מכן, הוא כפוף להשפעותיו של הגוף הפיסי האנושי בלבד. גוף פיסי זה של האדם, בצורת תוצר של מבנה-ה'אני', הוא נושא הכוחות הפעילים הלא-אורגניים. כך, יש לו השפעה קטלנית על כל דבר חי. כל דבר אשר נכנס אל תחמו של מבנה-ה'אני', מת. לכן, בגוף הפיסי, מבנה-ה'אני' כולל חומרים לא-אורגניים לגמרי. באורגניזם

הפיסי האנושי, הם אינם פועלים באותה דרך כמו בטבע חסר-החיים שמחוץ לאדם; אבל, הם פועלים באופן לא-אורגני, כלומר הם גורמים מוות. השפעה ממתה זו על האלבומין מתרחשת באותו חלק של תעלת מערכת העיכול שבו הטריפסין,⁹ מרכיב של מיצי הבלבל, פעיל. אותם כוחות לא-אורגניים אשר מעורבים בפעולת הטריפסין, יכולים להיקלט גם מהעובדה שהוא מפתח את פעילותו בעזרת בסיס אלקלי.

עד שהוא נתקל בטריפסין במיצי הבלבל, המזון החלבוני ממשיך להתקיים באופן שהינו זר לאורגניזם האנושי, כלומר בהתאם לאורגניזם שממנו הוא מופק. כאשר הוא נתקל בטריפסין, הוא נעשה חסר-חיים. אך, זה רק לרגע אחד, כביכול, שהחלבון חסר-חיים באורגניזם האנושי. אז, הוא נספג בגוף הפיסי בהתאמה עם מבנה-ה'אני'. לאחרון מוכרח להיות הכוח להעביר את מה שהאלבומין הפך להיות, אל תוך תחומו של הגוף האתרי האנושי. בדרך זו, מרכיבי החלבון במזון הופכים לחומר מעצב עבור האורגניזם האנושי. ההשפעות האתריות הזרות שבמקור קשורות אליהם, עוזבות את הישות האנושית.

למען עיכול בריא של מרכיב החלבון במזון, לאדם מוכרח להיות מבנה-ה'אני' חזק במידה מספקת כדי לאפשר לחלבון כולו, שהאורגניזם האנושי צריך, לעבור אל תוך תחומו של הגוף האתרי האנושי. אם זה אינו המקרה, התוצאה היא פעילות-יתר של גוף אתרי זה. כמות החלבון שמבנה-ה'אני' מכין, שהגוף האתרי קולט, אינה מספיקה לפעילות זו. התוצאה היא שהפעילות אשר נוטה לעורר את אותו חלבון אשר נספג על-ידי מבנה-ה'אני', מציפה את אותו חלבון שעדיין כולל השפעות אתריות זרות. הישות האנושית קולטת בגופה האתרי המון השפעות שאינן שייכות לה. אלה מוכרחות להיות מופרשות באופן לא-רגיל. התוצאה היא תהליך הפרשה פתולוגי.

הפרשה פתולוגית זו מופיעה ב**אלבומינוריה**. האלבומין אשר צריך להיקלט בתחומו של הגוף האתרי, מופרש. זהו האלבומין, שבשל חולשתו של מבנה-ה'אני', לא היה מסוגל לעבור את שלב-הביניים חסר-החיים.

עתה, הכוחות באדם אשר מפיקים צואה, כבולים לתחומו של הגוף האסטרי. באלבומינוריה, הגוף האסטרי מוכרח לבצע פעילות שהוא אינו מותאם לה. פעילותו מתנוונת באותם תחומים של האורגניזם היכן שהוא מוכרח להתפתח כהלכה. זה באפיתל הכליות.¹⁰ ההתנוונות של אפיתל הכליות היא תסמין אשר מראה שפעילות הגוף האסטרי, אשר נועדה לאיברים הללו, הוסטה.

מכל זה ברור היכן התהליך המרפא אלבומינוריה מוכרח להתערב. כוחו של מבנה-ה'אני' בבלבל, שהינו חלש, צריך להתחזק.

⁹ Trypsin.

תפקיד השומן באורגניזם האנושי ותסמונות מקומיות מטעות

מכל החומרים באורגניזם, השומן, כאשר הוא נקלט מהעולם החיצוני, מראה הכי פחות שהוא גוף זר. מהר יותר מכל חומר אחר, הוא עובר מהתכונה שהוא מביא עמו כאשר הוא נקלט כמזון, לאופן הפעולה של האורגניזם האנושי עצמו. 80% שומן הכלול, למשל, בחמאה, עוברים ללא שינוי בתחומיהם של הטיאלין והפפסין והם עוברים טרנספורמציה רק על-ידי מיצי הלב לב לכדי גליצרין וחומצות שומן.

התנהגות זו של השומן אפשרית רק מפני שהוא נושא עמו מעט ככל האפשר מהטבע המסוים של אורגניזם זר (מכוחותיו האתריים וכן הלאה) אל תוך האורגניזם האנושי. האחרון יכול לשלבו בקלות בפעילותו שלו.

גם זה נובע מהעובדה שהשומן ממלא את תפקידו, מעל לכול, בהפקת חום פנימי. עתה, החום הפנימי הוא היסוד של האורגניזם הפיסי שבו מבנה-ה'אני' מעדיף לחיות. מפל חומר שאפשר למצוא בגוף האנושי, מתאים למבנה-ה'אני' רק מה שמעורר את התפתחות החום. מעצם התנהגותו הכוללת, השומן מראה שהוא חומר שרק ממלא את הגוף, רק נישא על-ידי הגוף, והוא חשוב למבנה הפעיל רק דרך אותם תהליכים שבהם הוא מפיך חום. בהיותו מופק כדבר-מאכל, למשל, ממקור של בעל-חיים, השומן לא ייקח עמו דבר מאורגניזם בעל-החיים אל תוך האורגניזם האנושי, מלבד הכושר הטבוע בו להפקת חום.

עתה, הפקה זו של חום היא אחד מהתהליכים האחרונים של המטבוליזם. לכן, השומן אשר נקלט כמזון נשמר לכשעצמו לאורך התהליכים הראשון והאמצעי של המטבוליזם; ספיגתו מתרחשת רק בתחום הפעילויות הפנימיות ביותר של הגוף, החל במיצי הלב לב.

הופעת השומן בחלב האנושי מצביעה על פעילות חשובה ביותר של האורגניזם. הגוף אינו צורך את השומן הזה, הוא מאפשר לו להשתנות לכדי תוצר של הפרשה. עתה, אל תוך שומן זה שהופרש, גם מבנה-ה'אני' עובר. רק בזה תלוי הכוח המעניק-צורה של חלב האם. בכך, האם מעבירה את הכוחות המעצבים של מבנה-ה'אני' שלה לילד, ועל-ידי כך מוסיפה דבר נוסף לכוחות המעצבים שהיא כבר העבירה דרך התורשה.

---

¹⁰ .Renal Epithelia

התהליך הבריא מתרחש כאשר הכוחות האנושיים המעניקים-צורה צורכים את מאגר השומן הקיים בגוף בהפקת חום. מצד שני, זהו תהליך לא-בריא אם השומן לא נצרך על-ידי מבנה-ה'אני' בתהליכי החום, אלא מועבר, בלי שיעשה בו שימוש, אל תוך האורגניזם. שומן כזה יעורר בגוף, בנקודה זו או אחרת, כוח מופרז של הפקת חום. החום אשר נוצר כך יבלבל תהליכי חיים אחרים על-ידי התערבות באורגניזם, פה ושם, בלי להיתפס על-ידי מבנה-ה'אני'. הם עשויים ליצור מה שאפשר לכנות מוקדי-חום טפיליים. הם נושאים בתוכם נטייה למצבים דלקתיים. את מקורם יש לחפש בעובדה שהגוף נוטה לאגור יותר שומן ממה שמבנה-ה'אני' דורש עבור חייו בחום פנימי.

באורגניזם בריא, הכוחות החייתיים (האסטרליים) יפיקו או יקלטו כמה שומן שמבנה-ה'אני' מסוגל להמיר לכדי תהליכי חום ובנוסף כמה שנדרש כדי לשמור על תקינותם של מנגנוני השרירים והעצמות. אז, ייווצר החום שהגוף זקוק לו. אם הכוחות החייתיים מספקים למבנה-ה'אני' כמות בלתי-מספקת של שומן, אז מבנה-ה'אני' יחווה השתקקות לחום. מן ההכרח שהחום הנדרש יופק מפעילויות האיברים. אז, האחרונים ייעשו קשים וחלשים באופן פנימי. התהליכים היסודיים שלהם יתרחשו בעצלתיים. בנקודה זו או אחרת, נראה את הופעתם של תהליכים פתולוגיים שכדי להבינם, יהיה צורך לזהות האם וכיצד הם נמצאים במצב של מחסור כללי של שומן.

לעומת זאת, כמו במקרה שכבר הוזכר, אם יש כמות מופרזת של שומן אשר יוצרת מוקדי-חום טפיליים, איברים ייתפסו בדרך כזו שבה הם ייעשו פעילים מעבר למידה הרגילה שלהם. אז, תופענה נטיות לאכילה מופרזת. למשל, יתכן שהפעילות המטבולית של האורגניזם תספק כמות רבה מדי של חומר לאיבר הראש, בהסיגה אותו מאיברים של החלק התחתון של הגוף ומתהליכי ההפרשה. כך, פעולת האיברים שנשללה ממנה חומר בכמות מספקת, תהיה חיונית פחות. ההפרשות של הבלוטות, למשל, תחסרנה. המרכיבים הנוזליים של האורגניזם, בתערובת שלהם, יתחברו בקשר לא-בריא. למשל, ההפרשה של המרה עלולה להיות גדולה מדי בהשוואה לזו של הלב. טוב, יהיה חשוב לזהות כיצד יש לשפוט תסמונת מקומית בכך שהיא עלולה להתקדם בכיוון זה או אחר מתוך פעילות לא-בריאה של שומן.

עיצוב הגוף האנושי ושיגדון

הכנסת אלבומין לגוף הינה תהליך הקשור להיבט אחד של הפעילויות הפנימיות באורגניזם האנושי. זהו אותו היבט אשר נוצר על בסיס ספיגת חומר פיס. פעילויות כאלו מסתיימות בצמיחה, עיצוב צורה או עיצוב חדש של תוכן חומרי. כל מה שקשור לתפקודים הלא-מודעים של האורגניזם, משתייך לתחום זה.

התהליכים מהסוג הזה מנוגדים לאלה המורכבים מהפרשה. ההפרשות הללו יכולות להיות הפרשות המוכוונות כלפי חוץ; אך, הן גם עשויות להיות תהליכי הפרשה שבהם התוצר מפותח יותר באופן פנימי, בעיצוב או הכנסת חומרים לתוך הגוף. אלו הם התהליכים אשר מספקים את היסוד החומרי של התנסות מודעת. באמצעות תהליכים מהסוג הראשון, כוח התודעה מושתק כאשר הוא עובר את מה שיכול להישמר באיזון באמצעות התהליכים מהסוג השני.

תהליך הפרשה ראוי לציון הוא זה של חומצת-שתן.¹¹ הגוף האסטרלי פעיל בתהליך זה של הפרשה. הוא צריך להתרחש באורגניזם כולו. הוא מתרחש ברמה מסוימת בשתן. בדרך מחולקת כהלכה, הוא מתרחש, למשל, במוח. בהפרשת חומצת-שתן, הגוף האסטרלי בעיקרו פעיל, בעוד שהתפקיד שמבנה-ה'אני' ממלא משני בלבד. לעומת זאת, בהפרשת חומצת-שתן במוח, מבנה-ה'אני' הוא הגורם החשוב והגוף האסטרלי עובר לרקע.

עתה, באורגניזם, הגוף האסטרלי הוא המתווך בין פעילות מבנה-ה'אני' והגופים האתרי והפיסי. מבנה-ה'אני' מוכרח לשאת חומרים וכוחות חסרי-חיים אל תוך האיברים. רק באמצעות הטמעה זו של האיברים בחומר לא-אורגני שהאדם יכול להיות הישות המודעת שהוא מהווה. חומרים וכוחות אורגניים יורידו את התודעה האנושית לרמה המעומעמת של בעל-חיים.

פעולת הגוף האסטרלי גורמת לאיברים לקלוט את ההפריות הלא-אורגניות של מבנה-ה'אני'. למעשה, תפקידו הוא להכין את הדרך.

לכן, אנו רואים שבחלקים הנמוכים יותר של אורגניזם אנושי זה, ידה של פעילות הגוף האסטרלי על העליונה. כאן, החומרים של חומצת-השתן מוכרחים לא להיקלט באורגניזם. הם מוכרחים להיות מופרשים בכמויות רבות. תחת השפעתה של הפרשה זו, ההטמעה עם חומר לא-אורגני מוכרחה להיפסק. ככל

---

¹¹.Uric acid

שמופרשת יותר חומצת-שתן, כך חיונית יותר תהיה פעילותו של הגוף האסטרלי, בעוד שפעילות מבנה-ה'אני' אשר ממלאת את הגוף בחומרים לא-אורגניים תצטמצם בהתאמה.

במוח, לעומת זאת, פעילות הגוף האסטרלי מצומצמת. חומצת-שתן מופרשת בכמות קטנה, בעוד שמוכנס חומר לא-אורגני בכמות רבה יותר במובנו של מבנה-ה'אני'.

מבנה-ה'אני' אינו יכול לשלוט בכמויות גדולות של חומצת-שתן ובכך הן נכללות בפעולתו של הגוף האסטרלי; לעומת זאת, כמויות קטנות נכנסות אל תוך מבנה-ה'אני' ושם הן מספקות את היסוד לעיצוב הלא-אורגני במובנו של מבנה-ה'אני'.

באורגניזם הבריא, מוכרחה להיות כלכלה נכונה בהפצת חומצת-השתן באזורים השונים. כל מה שמשתייך למערכת של המבנה העצבי-חושי מוכרח להימסר עם חומצת-שתן בכמות כזו שפעילות-ה'אני' תוכל להשתמש בה ולא יותר מזה; בעוד שלגבי מערכת המטבוליזם והגפיים, פעילות-ה'אני' מוכרחה להיות מדוכאת ולאסטרלי מתאפשר לפתח את פעילותו בהפרשה השופעת יותר של חומצת-השתן.

עתה, היות שהגוף האסטרלי הוא זה שמפנה את הדרך לפעילות-ה'אני' באיברים, מן ההכרח להתייחס להפצה נכונה בהפרשת חומצת-השתן כגורם יסודי בבריאותו של האדם. כי, בכך מבוטא אם מתקיים קשר נכון בין מבנה-ה'אני' והגוף האסטרלי בכל איבר מסוים ומערכת של איברים.

נניח שבאיבר מסוים שבו מבנה-ה'אני' צריך לגבור על הפעילות האסטרלית, האחרונה עולה לעמדת יתרון. זה יכול להיות ישים אך ורק לאיבר שבו הפרשת חומצת-השתן מעבר למידה מסוימת, בלתי-אפשרית כתוצאה מסידור מבני של האיבר. האיבר נעשה עמוס יתר על המידה בחומצת-שתן שהינה בלתי-נשלטת על-ידי מבנה-ה'אני'. אף-על-פי-כן, הגוף האסטרלי מתחיל להפריש חומצת-שתן. היות שאיברי הפרשה אינם קיימים באזור כזה, חומצת-השתן מופרשת לא באופן חיצוני, אלא באורגניזם עצמו. ואם היא מוצאת את דרכה למקומות בגוף שבהם מבנה-ה'אני' אינו מסוגל למלא תפקיד פעיל במידה מספקת, אז נגלה חומר לא-אורגני, כלומר משהו שהינו מתאים אך ורק למבנה-ה'אני', אך שהאחרון משאיר לפעילות האסטרלית. מופיעים מוקדים שבהם תהליכים תת-אנושיים (חייתיים) נכנסים אל תוך האורגניזם האנושי.

אנו עוסקים בשיגדון.¹² אם ידוע שהשיגדון מתפתח כתוצאה מנטיות תורשתיות, הדבר נובע מן העובדה הפשוטה שכאשר כוחות התורשה שולטים, הטבע האסטרלי-חייתי נעשה פעיל במיוחד ועל-ידי כך מבנה-ה'אני' מרוסן.

ברם, עלינו להבין את הנושא בבהירות גדולה יותר, אם אנו מחפשים אחר הגורם האמיתי לשיגדון בדבר הבא: חומרים מוכנסים אל תוך הגוף האנושי בתהליך ההזנה שפעילות האורגניזם אינה חזקה מספיק

¹² Gout.

לשלול מהם את טבעם הזר. מבנה-ה'אני', בחולשתו, אינו מסוגל להובילם אל תוך הגוף האתרי ולכן הם נשארים בתחום הפעילויות האסטרליות. אם סחוס מפרקי או חלק מרקמה חיבורית נעשה עמוס יתר על המידה בחומצת-שתן וכתוצאה מכך נעשה עמוס יתר על המידה בחומרים ובכוחות לא-אורגניים, אז הוא מראה שבחלקים הללו של הגוף, פעילות-ה'אני' משתרכת מאחורי זו של האסטרלי. והיות שהצורה כולה של האורגניזם האנושי הינה תוצאה של אורגניזם ה'אני', הרי שחריגה זו מוכרחה לעוות את צורתם של האיברים. למעשה, האורגניזם האנושי ישאף אז להתרחק מצורתו האמיתית וההולמת.

בנייה והפרשה באורגניזם האנושי

הגוף האנושי, כמו אורגניזמים אחרים, מתעצב מתוך מצב קולואידי (צמיגי, נוזלי-למחצה). ברם, לשם עיצובו, נחוצה אספקה קבועה של חומר גזי. החומר החשוב ביותר הוא החמצן אשר מועבר בנשימה.

אנו יכולים להתייחס, כדבר ראשון, למרכיב מוצק של הגוף, כלומר מבנה של עצמות. הוא מתעבה מהחומר הנוזלי-למחצה. בהפרדה זו, מבנה-ה'אני' פעיל. מי שמשתכנע בכך לומד את התעצבותה של מערכת העצמות. כי, בתקופה העוברית ובתקופת הילדות, מערכת העצמות מתפתחת באותה מידה שבה הישות האנושית מקבלת את צורתה ודמותה האנושיות, הביטוי האופייני של מבנה-ה'אני'. הטרנספורמציה של החלבון אשר מונח ביסודו של תהליך זה מפרידה בהתחלה את הכוחות הזרים (אסטרליים ואתריים) מהחלבון; אז, החלבון עובר דרך מצב לא-אורגני ובעשותו זאת הוא מוכרח להיעשות נוזלי. במצב זה, מבנה-ה'אני', הפועל ביסוד החום, אווז בו ומכניס אותו אל תוך הגוף האתרי של האדם. כך, הוא נעשה לחלבון אנושי, אך עדיין צפויה לו דרך ארוכה לפני מימוש הטרנספורמציה לכדי מערכת עצמות.

לאחר הטרנספורמציה שלו לכדי חלבון אנושי, עליו לעבור הכנה לקליטת סידן פחמתי, סידן זרחתי וכדומה ולביצוע טרנספורמציה בהם. עד כה, הוא מוכרח לעבור שלב-ביניים. הוא מוכרח להיות כפוף להשפעתה של ספיגת החומר הגזי. היא מכניסה אל תוך החלבון את תוצרי הטרנספורמציה של פחמימות. החומרים אשר מופיעים, יכולים לספק בסיס לצורת האיברים הנבדלים. הם אינם מציגים את החומרים המוגמרים של האיברים, כלומר כבד או עצמות, אלא חומר כללי יותר, נבדל פחות, שממנו האיברים הנבדלים של הגוף יכולים אז להיבנות. מבנה-ה'אני' הוא זה שפעיל בעיצוב הצורה הסופית של האיברים. הגוף האסטרלי פעיל בחומר האורגני הבלתי-נבדל אשר מוזכר לעיל. בבעל-חיים, גוף אסטרלי זה לוקח על עצמו גם את משימת עיצוב הצורה הסופית של האיברים; באדם, פעילות הגוף האסטרלי, ועמה הטבע החייתי לכשעצמו, ממשיכה להתקיים רק כיסוד כללי עבור מבנה-ה'אני'. באדם, ההתפתחות החייתית לא מגיעה לקו מסוים; היא נקטעת במסלולה ועל האנושות נכפה, כביכול, מבנה-ה'אני'.

עתה, מבנה-ה'אני' חי כולו במצבי-חום. הוא מפיק את האיברים האינדיבידואליים מהטבע האסטרלי הבלתי-נבדל. הוא פועל על המהות הבלתי-נבדלת שאותה מספק הטבע האסטרלי, על-ידי הגברת או הפחתת מצבי-החום של האיברים בתחילת התפתחותם.

כאשר מבנה-ה'אני' מפחית את מצב-החום, חומרים לא-אורגניים נכנסים אל תוך המהות ואז מתחיל תהליך הקשחה; ניתן הבסיס לעיצוב העצמות. חומרים דמויי-מלח נספגים.

לעומת זאת, כאשר מבנה-ה'אני' מגביר את מצב-החום, מתעצבים איברים שפעולתם היא לפרק את המהות האורגנית, בהובלים אותה למצב נוזלי או גזי.

נניח שמבנה-ה'אני' מוצא שחום בכמות בלתי-מספקת התפתח באורגניזם, להגברה הולמת של מצבי-החום באותם איברים אשר דורשים זאת. איברים שתפקודם הנכון טמון בכיוון של תהליך פירוק, יגיעו לפעילות מקשיחה. הם מקבלים בדרך פתולוגית את הנטייה שהינה בריאה בעצמות.

עתה, העצם, ברגע שהיא נוצרת, היא איבר שמבנה-ה'אני' משחרר מתחומו. היא נכנסת למצב שבו היא אינה נאחזת עוד על-ידי מבנה-ה'אני' באופן פנימי, אלא רק בדרך חיצונית. היא מורחקת מתחום תהליכי הצמיחה והארגון, ומשמשת את ה'אני' ביכולת מכנית בלבד, בבצעה תנועות גוף. רק שארית מהפעילות הפנימית של מבנה-ה'אני' ממשיכה למלא אותה לאורך החיים, כי מערכת העצמות מוכרחה, ככלות הכול, להישאר חלק אורגני אינטגרלי באורגניזם; אל לה להיות מורחקת לגמרי מתחום החיים.

העורקים הם האיברים שמהסיבה אשר הוזכרה לעיל יכולים לעבור לפעילות מעצבת דומה לזו של העצמות. אז, יש לנו את מחלת הסתיידות העורקים, הידועה בשם סקלרוזיס. במובן מסוים, מבנה-ה'אני' מורחק ממערכות-האיברים הללו.

ההיפך הוא המקרה שבו מבנה-ה'אני' אינו מצליח להגשים את אותה הפחתה של מצב-החום אשר נחוץ לתחום העצמות. אז, העצמות מקבלות מצב דומה לאותם איברים שבדרך-כלל מפתחים סוג של פעילות מפרקת. בשל תהליך ההקשחה הלקוי, הם אינם יכולים עוד לספק בסיס להטמעת מלחים. כך, התהליך הסופי בפיתוח עיצובי-עצמות, המסתייך לתחום המארגן של ה'אני', אינו מצליח להתממש. הפעילות האסטרלית לא נעצרת בנקודה הנכונה בנתיב שלה. אז, נטיות לעיוותי-צורה מוכרחות להופיע; כי, עיצוב בריא של הצורה והדמות האנושיות אפשרי רק בתוך תחומו של מבנה-ה'אני'.

יש לנו כאן את המחלות הנובעות ממצב של התרככות והיחלשות של עצמות.¹³ מכל זה מתברר כיצד האיברים האנושיים קשורים לפעילויותיהם. העצם מתהווה בתחומו של מבנה-ה'אני'. היא ממשיכה לשרת אותו גם לאחר שהעיצוב הממשי הסתיים, כאשר מבנה-ה'אני' אינו יוצר עוד את העצם, אלא משתמש בה לביצוע תנועות רצוניות. זהו אותו דבר עבור מה שמופיע בתחומו של המבנה האסטרלי. חומרים וכוחות בלתי-נבדלים נוצרים שם. אלה מתרחשים בכל הגוף כבסיס עבור התהליכים המעצבים את האיברים הנבדלים. הפעילות האסטרלית נושאת אותם עד לשלב מסוים ואז עושה בהם שימוש. האורגניזם האנושי כולו מלא חומר צמיגי, נוזלי-למחצה, שבו שולטת פעילות המוכוונת באופן אסטרלי.

¹³.Rickets

פעילות זו מתפשטת בהפרשות אשר משמשות לעיצוב האורגניזם בכיוון איבריו העילאיים יותר. את ההפרשות אשר נוטות לכיוון זה יש לראות בתוצרי הבלוטות אשר ממלאות תפקיד חשוב בכלכלת האורגניזם ותפקודיו. בנוסף להפרשות הפנימיות הללו, יש לנו את התהליכים שהם הפרשות במובן הנכון, לכיוון העולם החיצוני. אבל, נטעה אם נתייחס לצואה אך ורק כאותם חלקים של מזון אשר נצרכו, שהאורגניזם אינו יכול להשתמש בהם ולכן הוא נפטר מהם. כי, הדבר החשוב אינו העובדה שהאורגניזם נפטר מחומרים מסוימים, אלא דווקא שהוא מבצע פעילויות אשר מסתיימות בהפרשות. הפעלת הפעילויות הללו היא משהו שהאורגניזם זקוק לו לצורך קיומו. פעילות זו נחוצה באותה מידה כמו זו שבאמצעותה החומרים נקלטים באורגניזם או מוכנסים לתוכו. בקשר בריא בין שתי הפעילויות טמונה עצם מהותם של החיים והפעילויות האורגניים.

כך, בהפרשות החיצוניות אנו רואים את תוצאתה של פעילות המוכוונת באופן אסטרלי. ואם הצואה כוללת חומרים מסוימים אשר נישאו כמו הטבע הלא-אורגני, אז גם מבנה-ה'אני' יבוא לידי ביטוי בהם. אכן, חלק זה של חיי מבנה-ה'אני' הינו בעל חשיבות מיוחדת. כי, הכוח אשר מושקע בהפרשות מן הסוג הזה, יוצר, כביכול, לחץ-נגדי פנימי. והאחרון מהווה גורם חיוני עבור קיום בריא של האורגניזם. כך, חומצת-השתן אשר מופרשת דרך השתן, יוצרת כתגובה פנימית את הנטייה הנכונה של האורגניזם לישון. מעט מדי חומצת-שתן בשתן ויותר מדי בדם, יגרמו לשינה מועטה מדי שהינה בלתי-מספקת לבריאותו של האורגניזם.

על הטבע היסודי של מחלות וריפוי

כאב, העשוי להופיע היכן-שהוא באורגניזם, נחוה בגוף האסטרלי וב'אני'. שניהם – הגוף האסטרלי וה'אני' – כל אחד בדרכו הוא, מעורבים מאוד בגוף הפיסי ובגוף האתרי בהיות האדם שרוי במצב של ערות. במהלך השינה, הגוף הפיסי והגוף האתרי מבצעים רק את הפעילויות האורגניות. הגוף האסטרלי וה'אני' מופרדים מהם.

בשינה, האורגניזם שב לפעילויות המשתייכות לנקודת-ההתחלה של התפתחותו, כלומר התקופה העוברית ותקופת הילדות המוקדמת. בחיי-הערות, התהליכים השולטים הם אלו אשר מתרחשים בסופם – בהזדקנות ובמוות.

בנקודת-ההתחלה של התפתחותו של האדם, פעילות הגוף האתרי גוברת על זו של הגוף האסטרלי; אז, בהדרגה, במהלך החיים, פעילותו של האחרון נעשית נמרצת יותר בעוד שזו של הגוף האתרי נסוגה. כמו-כן, הגוף האתרי אינו רוכש מחדש, אפילו בשינה, את העוצמה שהייתה לו בתחילת החיים. הוא שומר על רמת העוצמה שהוא פיתח ביחס לגוף האסטרלי לאורך החיים.

בכל גיל, לכל איבר של הגוף האנושי מוקצית כהלכה עוצמה מסוימת של פעילות אתרית אשר תואמת לעוצמה מסוימת של פעילות אסטרלית. הדבר תלוי בקשרים הללו בין אם הגוף האסטרלי יכול להתמודד היטב עם האתרי ובין אם לאו. אם על-ידי הפחתת הפעילות האתרית בלתי-אפשרי לעשות זאת, יופיע כאב; מצד שני, אם הגוף האתרי נעשה פעיל מעבר למידה הרגילה, החזירה ההדדית של הפעילות האסטרלית והפעילות האתרית תיעשה נמרצת באופן בלתי-רגיל ותופענה הנאה ונוחות. ברם, מוכרחים אנו לזכור שמעבר לנקודה מסוימת הנאה מוגברת הופכת לכאב, ובאופן דומה, כאב הופך להנאה. אם לא נזכור זאת, מה שנאמר כאן עשוי להיראות בסתירה עם הסברים קודמים.

איבר נעשה חולה כאשר פעילותו האתרית הנכונה אינה יכולה להתפתח. קחו למשל את אותה פעילות של המטבוליזם אשר נמשכת מתהליך העיכול הממשי אל תוך האורגניזם ככוליות. אם תוצרי המטבוליזם מועברים לכל מקום בלי שום שארית אל תוך הפעילות והעישוב היסודי של האורגניזם, זהו סימן שהגוף האתרי פועל כהלכה. לעומת זאת, אם חומרים מועברים לאורך מסלולי המטבוליזם בלי שייכנסו אל תוך הפעולה הכללית של האורגניזם, הרי שזה מצביע על כך שהגוף האתרי מוחלש בפעילותו. התהליכים הפיסיים שבדרך-כלל מומרצים על-ידי הגוף האסטרלי, תהליכים אשר משרתים את האורגניזם רק בהיותם מוגבלים בתחומם, עוברים את גבולותיהם וחודרים אל תוך תחום הפעולה האתרי. לכן, מופיעים תהליכים

שקיומם נובע מעליונותו של הגוף האסטרלי. אלו תהליכים אשר מגיעים למקומם הנכון כאשר פעילויות ההזדקנות וההתפרקות של הגוף נכנסות לפעולה.

עתה, הנקודה היא ליצור הרמוניה הולמת בין הפעילות האתרתית והפעילות האסטרלית. הגוף האתרי מוכרח להתחזק; הגוף האסטרלי – להיחלש. זה יכול להיעשות על-ידי הבאת מהויות פיסיות, שהגוף האתרי צריך להטמיע, למצב שבו הן מתמסרות להשפעותיו במהירות רבה יותר מאשר הן עושות במהלך מחלה. באופן דומה, מבנה-ה'אני' מוכרח לקבל כוח נוסף, כי הגוף האסטרלי, עם הנטייה החייתית של פעילותו, נמצא תחת שליטה גדולה יותר כאשר מבנה-ה'אני' נעשה חזק יותר בכוח המארגן האנושי שלו.

הדרך שבה יש לחזור אל תוך הנושאים הללו בידיעה בהירה תימצא כאשר נתבונן בסוג ההשפעות שחומר מסוים מפתח לאורך מסלולי המטבוליזם. קחו, למשל, גופרית. היא קיימת בחלבון. היא אכן חיונית לתהליך כולו אשר מתרחש בספיגת מזון עם חלבון. היא עוברת מהטבע האתרי הזר, דרך המצב הלא-אורגני, אל תוך הפעילות האתרתית של האורגניזם האנושי עצמו. היא נמצאת ברקמות הסיביות של האיברים, במוח, בציפורניים ובשיער. כך, היא מוצאת את דרכה לאורך הנתיבים של המטבוליזם מתוך היקפו של האורגניזם. בכל הדרכים הללו, הגופרית מוכיחה שהיא חומר אשר ממלא תפקיד יסודי בקליטת חלבונים בתחמו של הגוף האתרי האנושי.

עתה עולה השאלה: האם לגופרית יש חלק גם במעבר מתחום הפעולה האתרתית לתחום הפעולה האסטרלית והאם יש קשר כלשהו למבנה-ה'אני'? היא אינה משתלבת במידה ניכרת עם חומרים לא-אורגניים אשר מוכנסים אל תוך האורגניזם כדי ליצור מלחים או חומצות.

שילוב כזה היה מספק את הבסיס לקליטת תהליכי הגופרית בגוף האסטרלי ובמבנה-ה'אני'. לכן, אנו רואים שהגופרית אינה חודרת אל תוך התחומים הללו. היא מפתחת את פעילותה בתחומם של הגוף הפיסי והגוף האתרי. זה מוצג גם מעצם העובדה שאספקה מוגברת של גופרית לאורגניזם מעוררת תחושות של סחרחורות ועמעום התודעה. גם השינה, כלומר מצב הגוף שבו הגוף האסטרלי ומבנה-ה'אני' אינם פועלים כישות נפשית, נעשית עמוקה יותר כאשר אספקת הגופרית עולה.

מכל זה, ביכולתנו לראות שהגופרית, כאשר היא מוכנסת כתרופה, הופכת את הפעילויות הפיסיות של האורגניזם לבעלות נטייה חזקה יותר להיכנע להתערבות הפעילה של הגוף האתרי, מאשר במצב של מחלה.

עם זרחן, המצב שונה. הוא קיים באורגניזם האנושי כחומצה זרחנית ומלחים זרחניים, באלבומינים שברקמות סיביות, במוח ובעצמות. נטייתו היא לחומרים לא-אורגניים, שחשיבותם קיימת בתחמו של מבנה-ה'אני'. הוא ממריץ את הפעילות המודעת של האדם. בכך, הוא גם תנאי לשינה, אם כי על-ידי תהליך המנוגד לגופרית, כלומר על-ידי המרצה קודמת של פעילות מודעת, בעוד שהגופרית מעדיפה שינה על-ידי שיפור הפעילויות הלא-מודעות של הפיסי והאתרי. הזרחן קיים כסידן זרחתי בעצמות, כלומר באותם

איברים אשר כפופים למבנה-ה'אני', לא היכן שהוא פועל מבפנים בתהליכי צמיחה, ויסות המטבוליזם וכדומה, אלא היכן שהא משתמש במנגנון החיצוני של המערכת עבור תנועות של הגוף.

לכן, כתרופה, הזרחן יהיה יעיל כאשר מצב החולה הוא היפרטרופיה של התחום האסטרלי לעומת מבנה-ה'אני', והאחרון צריך להתחזק כדי לדכא את האסטרלי.

חישבו על התרככות והיחלשות העצמות. המחלה נובעת, כפי שהוסבר קודם, מהיפרטרופיה של פעילות אתרית-אסטרלית. היא מובילה לפעולה לקויה של פעילות ה'אני' והגוף האסטרלי. היא מובילה לפעולה לקויה של מבנה-ה'אני'. אם היא מטופלת בהתחלה עם גופרית בדרך הנכונה, הפעילות האתרית תתחזק ביחס לאסטרלי, ואם, לאחר שזה נעשה, ניתן טיפול של זרחן, ההשפעה המבריאה אשר הוכנה במבנה-האתרי מועברת אל זה של ה'אני'; ואז מחלת התרככות והיחלשות העצמות מטופלת משני כיוונים. (אנו מודעים לכך שיעילות הטיפול בהתרככות והיחלשות העצמות עם זרחן שנויה במחלוקת; אך לאף לא אחת מהתרופות אשר נוסו עד כה, יש איזשהו קשר לשיטה אשר מתוארת כאן.)

גישה לדרך החשיבה התרפויטית

החומצה הסיליקית¹⁴ מבצעת את פעילויותיה לאורך מסלולי המטבוליזם עד אל תוך אותם חלקים של האורגניזם האנושי שבהם החי הופך לחסר-חיים. זה מתרחש בדם, דרכו צריכים לפעול הכוחות המעצבים; זה מתרחש גם בשיער, כלומר היכן שתהליך ההתהוות והעיצוב מגיע לסיומו החיצוני; ואנו מגלים אותו בעצמות, היכן שתהליך העיצוב מסתיים באופן פנימי. הוא מופיע בשתן כתוצר של הפרשה.

הוא מהווה את הבסיס הפיסי של מבנה-ה'אני'. כי, כרוכה בזה פעולה מעצבת. מבנה-אני' זה משתמש בתהליך החומצה הסיליקית, עד אל תוך אותם אזורים של האורגניזם שבהם פעולת העיצוב גובלת בעולם החיצוני ובעולם הפנימי (הלא-מודעים). בהיקף האורגניזם, היכן שהשיער כולל חומצה סיליקית, האורגניזם האנושי מתחבר לעולם החיצוני הלא-מודע. בעצמות, הוא מתחבר לעולם הפנימי הלא-מודע, שבו הרצון פועל.

באורגניזם האנושי הבריא, היסוד הפיסי של התודעה מוכרח להתפתח בין שני שדות פעולה אלו של פעולת החומצה הסיליקית. לחומצה הסיליקית יש תפקוד כפול. כלפי פנים, היא מציבה גבול לתהליכי הצמיחה, ההזנה וכן הלאה. כלפי חוץ, היא מנתקת את הפעילויות של הטבע החיצוני מפנימיות האורגניזם, כך שהאורגניזם בתחומו אינו מוכרח להמשיך את פעילויות הטבע החיצוני, אלא מתאפשר לו לחשוף את פעילויותיו.

בנעוריו, האורגניזם האנושי מצויד במידה רבה בחומצה סיליקית באותם מקומות שבהם ממוקמות רקמות עם כוחות מעצבים חזקים. משם, החומצה הסיליקית מפתחת את פעילותה כלפי שני התחומים הגובלים, ביוצרה ביניהם את המרחב שבו איברי החיים בעלי מודעות יכולים להתעצב. באורגניזם בריא, אלו הם בעיקר איברי-החושיים. ברם, עלינו לזכור שהחיים החושיים ממלאים את האורגניזם האנושי כולו. הקשר ההדדי של האיברים תלוי בעובדה שהאיבר האחד קולט ללא הרף את פעילות האיבר השני. באיברים שאינם איברי-חישה במשמעות הנכונה של המילה, למשל בכבד, בטחול או בכליות, התפיסה חלשה כל-כך שהיא נשארת, בחיי-ערות רגילים, מתחת לסף התודעה. אף-על-פי-כן, כל איבר, מלבד תפקוד זה או אחר שהוא ממלא בתוך האורגניזם, מתפקד גם כאיבר-חישה.

---

¹⁴ Silicic acid.

למעשה, האורגניזם האנושי כולו מלא התרשמויות אשר משפיעות הדדית זו על זו וזה מוכרח להיות כך כדי שכל התהליכים השונים יפעלו יחד בתוכו ובאופן בריא.

כל זה תלוי בחלוקה נכונה של פעילויותיה של החומצה הסיליקית. אנו אף יכולים להרחיק ולדבר על אורגניזם מיוחד של חומצה סיליקית, אשר ממלא את האורגניזם כולו; אורגניזם זה של חומצה סיליקית קובע את הרגישות ההדדית של האיברים שבהם תלויים החיים והפעילות הבריאים; הוא קובע את הקשרים הפנימיים והחיצוניים הנכונים שלהם: באופן פנימי את הקשר שלהם להתפתחות חיי הנפש והרוח, ובאופן חיצוני במובן שהוא מאפשר בכל מקרה סיום הולם של פעילויות הטבע החיצוני.

אורגניזם מיוחד זה יפעל בצורה נכונה רק כאשר החומצה הסיליקית תתקיים באורגניזם בכמויות כאלה שמבנה-ה'אני' יהיה מסוגל לעשות בה שימוש מלא. למבנה-האסטרלי מוכרח להיות הכוח להפריש, בין אם דרך השתן ובין אם בדרך אחרת כלשהי, שאריות של חומצה סיליקית.

כמויות עודפות של חומצה סיליקית, שאינן מופרשות ואינן נקלטות על-ידי מבנה-ה'אני', מוכרחות להישמר כחומרים זרים בגוף; דרך הנטייה ליצירת צורות – בכמות הנכונה – בכך הן משרתות את מבנה-ה'אני', אז הן תשתלבנה בו. כמויות עודפות של חומצה סיליקית אשר מוכנסות אל תוך האורגניזם תשבשנה את הפעילויות של מסלול הקיבה והמעיים. אז, זה יהיה תפקידו של מסלול העיכול להיפטר מהנטייה העודפת ליצירת צורות. תיווצר ספיגת נוזלים היכן שהיסוד הנוזלי צריך לשלוט. זה ברור מאוד כאשר לאחר הכנסה עודפת של חומצה סיליקית, באה הפרעה פסיכולוגית שמאחוריה ההפרעות האורגניות התואמות מובהקות. אדם חש מסוחרר ואינו יכול להירדם; אדם חש שאין ביכולתו להכווין את הרשמים של ראייה ושמיעה בדרך הנאותה; לאדם עשויה להיות גם תחושה כאילו רשמי החושים נעשים דחוסים ומוחזקים בנקודה שבה עליהם להמשיך אל תוך מערכת העצבים. כל זה מראה כיצד חומצה סיליקית דוחקת החוצה לעבר היקף הגוף וכיצד, אם היא מגיעה לשם בכמויות עודפות, היא מפריעה לתהליך המעצב הרגיל על-ידי הכנסת נטייה זרה. הפרעות מתרחשות גם בגבול הפנימי של תהליך יצירת צורות. אדם חווה חוסר שליטה במערכת המוטורית שלו וכאבי מפרקים. המצבים הללו עלולים להסתיים בתהליכים דלקתיים, אשר מופיעים בכל מקום שבו הפעילות היוצרת הזרה של החומצה הסיליקית חזקה מדי.

באותו זמן, זה מצביע על כוחות הריפוי שהחומצה הסיליקית יכולה לפתח באורגניזם האנושי. נניח שאיבר, לא איבר-חישה במובן הנכון של המילה, נעשה רגיש יתר על המידה בכוח התפיסה הלא-מודע שלו ביחס לחלקים של האורגניזם שהינם חיצוניים לו. אז, נראה הפרעה בתפקודיו של איבר זה. נוכל לטפל באופן יעיל במצב החולה אם נימצא בעמדה שבה אנו מבטלים את רגישות-היתר על-ידי נתינת חומצה סיליקית. ברם, יהיה צורך להשפיע על הפעילות האורגנית של הגוף כך שתוספת החומצה הסיליקית תשפיע רק בקרבת האיבר החולה ולא תפעל על הגוף כולו עם השפעה כללית כמתואר לעיל.

על-ידי שילוב חומצה סיליקית עם חומרים אחרים אפשר לגרום לכך שעם הכנסתה אל תוך האורגניזם, החומצה הסיליקית תגיע רק אל אותו איבר שבו היא נחוצה, המקום שממנו היא תהפוך לתוצר של הפרשה, בלי לגרום נזק לאיברים אחרים.

במקרה אחר, רגישותו של איבר לפעילויות של האיברים הנותרים עשויה להצטמצם שלא לצורך. אז, אנו עוסקים בהצטברות של פעילות של חומצה סיליקית בקרבנו של איבר זה. לכן, יהיה צורך למצוא דרך להשפיע על פעילותה של החומצה הסיליקית באורגניזם כולו, כדי למנוע את הפעילות המקומית של כוחה, או שוב, סילוק החומצה הסיליקית עשויה להיות מומרצת על-ידי שימוש בתרופות אשר מעודדות הפרשות. השיטה הקודמת עדיפה יותר, כי הצטברות של חומצה סיליקית באזור מסוים גורמת בדרך-כלל לחוסר באזור אחר. הפצת הפעילות המקומית של החומצה הסיליקית על-פני האורגניזם כולו, יכולה להיווצר, למשל, על-ידי מתן גופרית. הקורא יכול להבין מדוע זה כך, אם יקרא על השפעותיה של הגופרית בפרק אחר של ספר זה.

התהליך התרפויטי

הידיעה שלנו על השפעותיהם של חומרים תרפויטיים מבוססת על הבנת התפתחות הכוחות בעולם שמחוץ לאדם. כי, כדי לחולל תהליך ריפוי, מוכרחים אנו להכניס אל תוך האורגניזם חומרים אשר יתפזרו בו כך שתהליך המחלה ישתנה בהדרגה לתהליך רגיל. בטבעו היסודי של תהליך מחלה, מתרחש בתוך האורגניזם משהו שאינו משתלב עם כל פעילויותיו. לתהליך כזה של מחלה יש משהו במשותף עם תהליך דומה בטבע החיצוני.

אנו יכולים לומר: כאשר בתוך האורגניזם מופיע תהליך אשר דומה לתהליך בטבע החיצוני, מתפתחת מחלה. תהליך כזה עלול להיאחז באורגניזם הפיסי או האתרי. הגוף האסטרלי או ה'אני' יצטרכו אז להשלים משימה שהם בדרך-כלל אינם מבצעים. בתקופה בחיים שבה הם צריכים להתפתח בפעילות חופשית של הנפש, מוכרחים הם לחזור לשלב מוקדם יותר – במקרים רבים, אפילו עד לתקופה העוברית – ואז הם צריכים לסייע ביצירת עיצובים פיסיים ואתריים שהיו כבר צריכים לעבור אל תוך תחומם של האורגניזם הפיסי והאורגניזם האתרי, כי בתקופות המוקדמות ביותר של החיים האנושיים, את העיצובים הללו סיפקו הגוף האסטרלי ומבנה-ה'אני'. רק מאוחר יותר שהם נשלטים על-ידי הגוף הפיסי והגוף האתרי שאינם מקבלים סיוע. ההתפתחות כולה של האורגניזם האנושי מבוססת על עיקרון זה; במקור, הצורה והתצורה בכללותן של הגוף הפיסי והגוף האתרי נובעות מפעילות הגוף האסטרלי ומבנה-ה'אני'; אז, עם הגיל, פעילויות הגוף האסטרלי וה'אני' בתוך המבנה-הפיסי והמבנה-האתרי, ממשיכות מעצמן. אבל, אם הן אינן מצליחות לעשות זאת, הגוף האסטרלי ומבנה-ה'אני' יצטרכו להתערב בשלב מאוחר יותר של התפתחותם בדרך שהם אינם מותאמים לה עוד כהלכה.

נניח שאנו עוסקים כאן בהפרעות בבטן התחתונה. המבנה-הפיסי והמבנה-האתרי אינם מצליחים לבצע, בחלקים התואמים של הגוף האנושי, את הפעילויות אשר הועברו להם בתקופה מוקדמת יותר בחיים. פעילויות הגוף האסטרלי וה'אני' מוכרחות להתערב. בשל כך, הן נחלשות עבור תפקודים אחרים באורגניזם. הן אינן נוכחות עוד היכן שעליהן להיות נוכחות – למשל, בעיצוב העצבים אשר נכנסים אל תוך השרירים. כתוצאה מכך, בחלקים מסוימים של הגוף מופיעים תסמינים של שיתוק.

אז, יהיה צורך להכניס אל תוך הגוף חומרים אשר יכולים לשחרר את המבנה-האסטרלי ואת מבנה-ה'אני' מהפעילות שאינה קשורה אליהם. אנו מגלים כי התהליכים אשר פועלים בעיצובם של שמנים אתריים חזקים באורגניזם הצמח, במיוחד בעיצוב הפרח, יכולים להגשים מטרה זו. אותו דבר ישים

לחומרים מסוימים הכוללים זרחן. אבל, עלינו לדאוג לכך שהזרחן יתערבב עם חומרים אחרים כך שיפתח את פעילותו במסלול של המעי ולא במטבוליזם שמעבר לו.

אם מדובר במקרה של מצב דלקתי בעור, גם כאן הגוף האסטרלי ומבנה-ה'אני' מפתחים פעילות לא-רגילה. אז, הם נסוגים מההשפעות שהם מוכרחים להביא לאיברים אשר ממוקמים באופן פנימי יותר. הם מצמצמים את רגישות האיברים הפנימיים. אלה, שוב בשל רגישותם המצומצמת, יפסיקו לבצע את תפקודיהם הנכונים. בדרך זו, עשויים להופיע מצבים לא-רגילים, למשל בפעילות הכבד והעיכול יכול להיות מושפע באופן שגוי. עתה, אם נכניס חומצה סיליקית אל תוך האורגניזם, הפעילויות שהאורגניזם האסטרלי ואורגניזם-ה'אני' הקדישו לעור, משתחררות. הפעילות הפנימית הרגילה של אורגניזם זה משתחררת שוב ובכך מתחיל תהליך ריפוי.

שוב, אנו עשויים להתמודד עם מצבי מחלה אשר מתגלים בדפיקות-לב מואצות; במקרה כזה, פעולה לא-סדירה של האורגניזם האסטרלי משפיעה על זרימת-הדם. אז, פעילות אסטרלית זו נחלשת אז עבור התהליכים במוח. מופיעים מצבים דמויי אפילפסיה היות שהפעילות האסטרלית המוחלשת באורגניזם-הראש כרוכה במתיחות מופרזת והפעלת הפעילויות האתרויות של אותו אזור. אנו יכולים להכניס אל תוך המערכת את החומר דמוי-הגומי שאפשר להפיק מלאושטיאן¹⁵ כתמצית או מוטב בצורת תכשיר אשר עבר שינוי – אז, פעילות הגוף האסטרלי אשר נספגת באופן שגוי על-ידי זרימת-הדם, משתחררת ומבנה-המוח מתחזק.

בכל המקרים הללו, את הכיוון הממשי של פעילויות המחלות יש להגדיר עם אבחנה הולמת. קחו את המקרה אשר הוזכר אחרון. למעשה, יתכן שההפרעה בפעולה ההדדית של הגוף האתרי והגוף האסטרלי נובעת במקור מזרימת-הדם. אז, תסמיני המוח הם תוצאה. אנו יכולים להתקדם עם תרופה לאורך הקווים אשר תוארו לעיל.

אך, יתכן גם ההיפך. הגורם המקורי של אי-סדירות עלול להופיע בין הפעילויות האסטרליות והאתרויות במערכת המוח. אז, זרימת-הדם הלא-סדירה והפעילות הלא-רגילה של הלב תהיינה התוצאות. במקרה כזה, יהיה עלינו להכניס סולפטים למשל, אל תוך התהליך המטבולי. אלו פועלים על המבנה-האתרי של המוח בדרך כזו שיתעורר בו כוח משיכה חזק לגוף האסטרלי. את התוצאה אפשר לראות כשיפור של יוזמת חשיבה בתחום הרצון ובמצבם הכללי של קור-הרוח והשליטה העצמית של המטופל. אז, קרוב לוודאי שיהיה צורך להוסיף לטיפול זה, למשל, מלח נחושת, כדי לעזור לכוחות האסטרליים לרכוש את השפעתם המחודשת על מערכת זרימת-הדם.

¹⁵ Levisticum officinale

עלינו לראות שהאורגניזם ככוליות חוזר לפעילותו הסדירה כאשר הפעילות המופרזת של האורגניזם האסטרלי ואורגניזם-ה'אני' בחלק מסוים של הגוף, בהיותם תלויים באורגניזמים הפיסי והאתרי, מוחלפת עם פעילות אשר הונעה באופן חיצוני. לאורגניזם יש נטייה לאזן את חסרונותיו. לפיכך, הוא ישקם את עצמו אם אי-סדירות קיימת תוכל, לזמן מה, להיות מווסתת באופן מלאכותי תוך לחימה בתהליך הלא-סדיר, אשר הונע באופן פנימי ויש לעוצרו עם תהליך דומה אשר הונע באופן חיצוני.

ידע על חומרים תרפויטיים

יש צורך להכיר את החומרים שאפשר להשתמש בהם כתרופות באותה דרך שבה אפשר להעריך את ההשפעות האפשריות של הכוחות שהם כוללים בתוך האורגניזם האנושי ומחוצה לו. בהקשר זה, הריאקציות שהכימיה הרגילה חוקרת, יכולות להילקח בחשבון במידה מועטה בלבד; הדבר החשוב הוא, לבחון את **אותן** השפעות אשר נובעות מהקשר של המבנה הפנימי של הכוחות בחומר, ביחס לכוחות אשר קורנים מהאדמה או זורמים לתוכה.

הבה נתייחס, למשל, לאנטימון אפור מנקודת-מבט זו. האנטימון מפגין קשר חזק לתרכובות גופרית של מתכות אחרות. לגופרית יש תכונות ספורות אשר נשארות בלי שינוי בגבולות צרים באופן יחסי. היא רגישה מאוד לאותם תהליכים טבעיים כמו חימום, בעירה וכן הלאה. הדבר מאפשר לה למלא תפקיד חשוב ביכולת של החלבונים להשתחרר לחלוטין מכוחות-האדמה ולהתמסר לכוחות האתריים. האנטימון ייקח ברצון חלק בקשר אינטימי זה עם הכוחות האתריים על-ידי משיכתו לגופרית. לפיכך, קל להכניסו אל תוך פעילות החלבון בגוף האנושי; והוא יסייע לאחרון בפעילותו האתרית כאשר הגוף עצמו, באיזושהו מצב של מחלה, לא יהיה מסוגל להתמיר חלבון אשר הוכנס מבחוץ, כדי להפוך את החלבון לחלק בלתי-נפרד של פעילותו.

אבל, האנטימון מראה גם מאפיינים אחרים. בכל מקום שבו הוא יכול לעשות זאת, הוא שואף לעיצוב של קבוצה. הוא מתפזר בקווים אשר שואפים להתרחק מן האדמה, לכיוון הכוחות אשר פעילים באתרי. עם האנטימון, אנו מכניסים אל תוך האורגניזם האנושי משהו אשר בא לקראת ההשפעות של הגוף האתרי. מה שהאנטימון עובר בתהליך קופלציה גם מצביע על הקשר האתרי שלו. על-ידי תהליך זה, הוא נעשה סיבי. ברם, תהליך הקופלציה הוא תהליך אשר מתחיל, כביכול, בדרך פיסית מלמטה ועובר כלפי מעלה אל תוך האתרי. האנטימון משתלב במעבר הזה.

נוסף על כך, האנטימון מתחמצן בחום לוחט; בתהליך הבעירה, הוא הופך לאד לבן, שכאשר מניחים אותו על משטח קר, מפיק את פרחי האנטימון.

יתר על כן, לאנטימון יש יכולת מסוימת לדחות השפעות חשמליות. בתנאים מסוימים, כאשר מניחים אותו על הקתודה בתהליך של אלקטרוליזה, הוא גורם לפיצוץ ביוצרו מגע עם נקודה מתכתית.

כל זה מראה שלאנטימון יש נטייה לעבור בקלות אל תוך היסוד האתרי ברגע שבו מופיעים התנאים באופן הקלוש ביותר. כל הפרטים הללו נחשבים אך ורק לרמזים של ראייה רוחית; כי, זו קולטת ישירות

את הקשר בין פעילות ה'אני' ופעילות האנטימון; היא למעשה רואה כיצד תהליכי האנטימון, כאשר הוא מוכנס אל תוך האורגניזם האנושי, פועלים באותה דרך כמו מבנה-ה'אני'.

כאשר הדם זורם באורגניזם האנושי, הוא מפגין נטייה להתקרשות. נטייה זו עומדת תחת ההשפעות של מבנה-ה'אני', אשר מוכרח לווסתה. הדם הוא תוצר-ביניים אורגני. חומר הדם, עם היווצרותו, עובר תהליכים שכבר היו בדרך אל האורגניזם האנושי המלא, כלומר אל מבנה-ה'אני'. הוא מוכרח לעבור תהליכים נוספים אשר תואמים לתצורה של אורגניזם זה. את סוג התהליכים שהם מהווים, אפשר לראות מהדברים הבאים. כאשר הדם נקרא בהיותו מחוץ לגוף, הוא מוכיח שיש לו בתוכו את הנטייה להתקרב, אך בתוך האורגניזם עליו להימנע, תמיד, מלעשות זאת. עתה, הכוח אשר מונע את התקרשות-הדם הוא הכוח שבאמצעותו הוא משתלב באורגניזם האנושי. הוא משתלב בתצורת הגוף באמצעות כוחות הצורה אשר נמצאים בדיוק לפני נקודת ההתקרשות. ההתקרשות עצמה מעמידה את החיים בסכנה.

לפיכך, כאשר אנו עוסקים במצב של מחלה שבה לאורגניזם יש מחסור באותם כוחות המוכוונים אל התקרשות-הדם, האנטימון יפעל בצורה זו או אחרת כחומר תרפויטי.

ביסודו של דבר, **עיצוב** האורגניזם הינו טרנספורמציה של חלבון שדרכה האחרון משתף פעולה עם כוחות מינרליזציה. הגיר, למשל, כולל כוחות מן הסוג הזה. עיצוב הקונכייה של הצדפה מוכיח זאת. הצדפה מוכרחה להיפטר מהיסודות הקיימים בקונכייה כדי לשמר את טבעו של החלבון. דבר דומה קורה בעיצוב קליפת הביצה.

בצדפה, מה שהינו גירי **מופרש** כך שלא ישתלב בחלבון. השתלבות זו מוכרחה להתרחש באורגניזם האנושי. פעולת החלבון מוכרחה לעבור טרנספורמציה לכדי פעולה שבה הכוחות המעצבים שמבנה-ה'אני' יכול לעורר מהחומרים הגיריים, גם יפעלו. זה מוכרח להתרחש במסגרת היווצרות הדם. האנטימון פועל נגד הכוחות אשר מפרישים גיר והוא מוביל את החלבון אשר שואף לשמר את צורתו, לחוסר-צורה; על-ידי קירבתו ליסוד האתרי, מצב זה של חוסר-צורה פתוח להשפעותיהם של חומרים גיריים או דומים להם.

קחו את המקרה של קדחת טיפוס המעיים.¹⁶ המחלה מורכבת בבירור מחוסר התמרה של חלבון לתוך הדם עם הכוח המעצב שלו. סוג השלשול אשר מופיע במחלה זו, מראה שאי-היכולת לבצע את ההתמרה הזאת מתחיל כבר במסלול של המעיים. התודעה המעומעמת באופן ניכר מצביעה על כך שמבנה-ה'אני' מורחק החוצה מהגוף ונמנע ממנו לפעול. הדבר נובע מן העובדה שהחלבון אינו יכול להתקרב אל אותם תהליכי מינרליזציה שבהם מבנה-ה'אני' יכול לפעול. העובדה שהפרשות נושאות את סכנת הזיהום גם ברורה מנקודת-מבט זו. כאן, נראה שהנטייה להרוס את הכוחות המעצבים הפנימיים, מתחזקת.

¹⁶ Typhoid fever.

אם משתמשים בתכשירי האנטימון בהתגלויות של קדחת טיפוס המעיים בתרכובת הולמת, הן תתגלנה כחומר תרפויטי. הן שוללות מהחלבון את כוחותיו שלו ומאפשרות לו להשתלב עם הכוחות המעצבים של מבנה-ה'אני'.

מנקודות-המבט אשר כל-כך נפוצות וטבעיות בימינו, ייאמר: תפיסות כמו אלה על אנטימון אינן מדויקות; והן תדגשנה, בניגוד לכך, את הדייקנות המדעית של שיטותיה של הכימיה הרגילה. אך, עובדה היא שהריאקציות הכימיות של חומרים אינן חשובות יותר לפעולתן בתוך האורגניזם האנושי מאשר ההרכב הכימי של צבע שבו משתמש אמן. אין ספק, אמן ייטיב לעשות אם ירכוש ידיעה מסוימת על נקודת-המוצא הכימית שממנה הוא פועל. אבל, הדרך שבה הוא מתייחס לצבע שלו מופקת בשיטה אחרת. כך הדבר לגבי המרפא. הוא יכול להתייחס לכימיה כבסיס שיש לו איזושהי משמעות עבורו, אך לאופן הפעולה של החומרים בתוך האורגניזם האנושי אין שום קשר לתחום זה של כימיה. כל עוד אנו רואים רק את הדייקנות במסקנותיה של הכימיה הרגילה – וכן את ענף הרוקחות – אנו הורסים את האפשרות לרכוש תפיסות על המתרחש בתוך האורגניזם בתהליכי הריפוי.

ידיעת החומר כבסיס לידע על תרופות

מי שרוצה להעריך את פעולת החומרים התרפויטיים, מוכרח לראות את השפעות הכוחות שמופיעות כאשר חומר מוכנס בדרך מסוימת אל תוך האורגניזם האנושי והוא מפגין פעילויות מסוימות שהינן חיצוניות לאחרון.

דוגמה קלסית לכך אפשר למצוא בחומצת-נמלים.¹⁷ היא מופיעה בגופן של נמלים כחומר מאכל הגורם דלקות. כאן, היא מופיעה כתוצר של הפרשה. אורגניזם בעל-חיים מוכרח להפיק זאת כדי לבצע את פעילויותיו באופן הולם. החיים טמונים בפעילות ההפרשה. ברגע שבו היא הופקה, להפרשה אין עוד תפקיד בתוך האורגניזם. מן ההכרח שהיא תופרש. ההוויה של אורגניזם אינה טמונה בחומריו, אלא בפעילותו. המבנה אינו אוסף של חומרים, אלא פעילות שלהם. החומר נושא בתוכו את ההמרצה לפעולה. ברגע שבו הוא מאבד את ההמרצה הזאת, אין לו עוד משמעות למבנה כולו.

גם באורגניזם האנושי מופקת חומצת-נמלים. ברם, שם יש לה חשיבות משלה. היא משרתת את מבנה-ה'אני'. הגוף האסטרלי מפריד מהחומר האורגני חלקים אשר נוטים להיות חסרי-חיים. מבנה-ה'אני' זקוק למעבר זה של חומר אורגני אל המצב של חוסר-חיים. אך, הוא זקוק לתהליך המעבר ולא לתוצאתו. ברגע שבו הופק החומר הנמצא בדרכו אל מצב של חוסר-חיים, הוא הופך לנטל על האורגניזם. הוא מוכרח או להיות מופרד באופן מיידי או להתמוסס כך שיסולק בדרך עקיפה.

אם משהו שמוכרח להתמוסס אינו מצליח לעשות זאת, הוא יצטבר בתוך האורגניזם ואז הוא יכול להיות יסוד לתנאים של שיגדון או שיגרון (ראומטיזם). שם, חומצת-הנמלים כפי שהיא מופיעה בתוך האורגניזם האנושי, יכולה לפעול כחומר ממס. אם מופקת הכמות הנחוצה של חומצת-נמלים, האורגניזם יסלק באופן הנכון את אותם תוצרים אשר נוטים למצב של חוסר-חיים. אם הכוח להפקת חומצת-נמלים חלש מדי, יופיעו מצבי שיגרון ושיגדון. על-ידי הכנסת חומצת-נמלים אל תוך האורגניזם מבחוץ, אנו תומכים בו על-ידי כך שאנו נותנים לו את מה שאין ביכולתו להפיק לעצמו.

אנו לומדים לזהות אופני פעולה כאלה על-ידי השוואת חומר אחד לאחר ביחס לדרך שבה הם ממשיכים לפעול באורגניזם האנושי. קחו, למשל, חומצה אוקסלית.¹⁸ בתנאים מסוימים, היא הופכת

¹⁷ Formic acid
¹⁸ Oxalic acid

לחומצת-נמלים. הפעולות של האחרונה מציגות מטמורפוזת של חומצה אוקסלית. החומצה האוקסלית היא הפרשה של צמח, בדיוק כפי שחומצת-נמלים היא הפרשה של בעל-חיים. יצירת חומצה אוקסלית באורגניזם-הצמח היא פעילות אשר מקבילה לזו של חומצת-נמלים ומשמעותה היא שהפקת חומצה אוקסלית תואמת לתחום האתרי והפקת חומצת-נמלים – לתחום האסטרלי. את המחלות אשר מתגלות במצבים של שיגרון ושיגדון, יש לייחס לפעולה לקויה של הגוף האסטרלי. ישנם תנאים אחרים אשר מופיעים כך שהגורמים, שבשיגדון ובשיגרון נובעים מהאורגניזם האסטרלי, טמונים עמוק באורגניזם האתרי. בשני המקרים מופיעים, לא רק גודש של כוחות לעבר האורגניזם האסטרלי אשר מעכבים וחוסמים את מבנה-ה'אני', אלא גם השפעות מאטות במבנה האתרי, שעליהן המבנה האסטרלי אינו מסוגל להתגבר. הן מתגלות בפעילות עצלה של הבטן התחתונה, בהאטת פעילות הכבד והטחול, בשכבות אבניות של מרה וכדומה. אם במקרים כאלה ניתנת חומצה אוקסלית, הרי שפעילות האורגניזם האתרי תיתמך באופן הנכון. החומצה האוקסלית מחזקת את הגוף האתרי; כי, על-ידי חומצה זו אותו כוח של מבנה-ה'אני' עובר טרנספורמציה לכדי כוח של הגוף האסטרלי שאז יש לו השפעה מחזקת על הגוף האתרי.

בהתחילנו מהתבוננויות כאלו, אנו יכולים ללמוד לזהות את ההשפעות המרפאות של חומרים שונים על האורגניזם. את המחקר אפשר להתחיל בחיי-הצומח. בצמח, הפעילות הפיסית חדורה בפעילות אתרית. באורגניזם האסטרלי של בעל-החיים, פעילות זו נישאת אל תוך האסטרלי. אם הפעילות האתרית חלשה מדי, היא יכולה להתחזק על-ידי כך שמוסיפים לה את הפעילות האתרית מתוצר של צמח, אשר מוכנס אל תוך הגוף. טבע בעל-החיים יוצר בסיס לאורגניזם האנושי. לפיכך, אפשר להתייחס אליו כזהה לטבע בעל-החיים, **בגבולות מסוימים**, היכן שעוסקים בפעילות ההדדית של הגוף האתרי והגוף האסטרלי האנושיים.

על-ידי שימוש בחומרים תרפויטיים מממלכת הצמחים, עלינו להיות מסוגלים לתקן קשר לא-תקין בין הפעילות האתרית והפעילות האסטרלית. אבל, תרופות כאלו לא תספקנה כאשר דבר כלשהו במבנה הפיסי-אתרי-אסטרלי של האדם אינו תקין בהקשר עם הפעולה ההדדית עם מבנה-ה'אני'. מבנה-ה'אני' מוכרח להכווין את פעילותו לתהליכים אשר נוטים להיעשות מינרליים.

לכן, במצבים הללו של מחלה, רק חומרים מינרליים יועילו כתרופות. כדי להתוודע להשפעות המרפאות, מוכרחים אנו לגלות עד כמה אפשר לפרק את החומר, כי באורגניזם, המינרל אשר הוכנס מבחוץ, מן ההכרח שיתפרק תחילה ואז ייבנה שוב בצורה חדשה על-ידי הכוחות האורגניים של הגוף. ההשפעה המבריאה מוכרחה להיות כרוכה בתהליך זה של פירוק ובנייה. תוצאתו מוכרחה להיות בכיוון שפעילות לקויה של האורגניזם נשלטת על-ידי פעילות התרופה אשר ניתנה.

קחו את המקרה של דימום-יתר במחזור הווסת.¹⁹ כאן, הכוח של מבנה-ה'אני' נחלש. נעשה בו שימוש בהיווצרות הדם באופן חד-צדדי. נשאר ממנו מעט מדי עבור הכוח אשר מכניס את הדם אל תוך האורגניזם. הנתיב שכוחות האורגניזם הנוטים אל תחום חסר-החיים, צריכים לעלות עליו, מתקצר יתר על המידה מפני שהכוחות הללו פועלים באופן אלים מדי. הם מתמצים באמצע הדרך.

אנו יכולים לסייע על-ידי כך שניתן לאורגניזם סידן בשילוב מסוים. הסידן לוקח חלק בהפקת הדם ובהיווצרותו. כך, פעילות ה'אני' משתחררת מהתחום הזה והיא יכולה לפנות לספיגת הדם.

---

¹⁹ Menorrhagia.

פרק 18

אוריתמיה מרפאה

בתחום הטיפול שלנו, מה שאנו מתארים כ-אוריתמיה מרפאה תופס עמדה מיוחדת. בהתחלה, היא פותחה על-ידי רודולף שטיינר, מתוך האנתרופוסופיה, כאמנות חדשה. הטבע היסודי של אמנות האוריתמיה, תואר לעתים קרובות על-ידי ד"ר רודולף שטיינר ואכן בצורתה האמנותית, היא זכתה להכרה רחבה.

האוריתמיה מוצגת על במה על-ידי ישות אנושית בתנועה; אך, זו אינה אמנות של ריקוד. זה ברור כבר מהעובדה שבאוריתמיה אלה בעיקר הזרועות והידיים אשר נמצאות בתנועה. קבוצות של בני-אדם בתנועה מרוממות כל מה שנמצא על הבמה לכדי תמונה אמנותית.

כל התנועות מבוססות על טבעו הפנימי של המבנה האנושי. מזה, הדיבור זורם בשנים הראשונות של חיי האדם. בדיוק כפי שבדיבור, הקול משתחרר ממבנה האדם, כך עם ידיעה ממשית של מבנה זה, אנו יכולים להפיק מהישות האנושית ומקבוצות של ישויות אנושיות, תנועות אשר מייצגות דיבור או שירה גלויים-לעין אמיתיים. התנועות הללו שרירותיות במידה מועטה כמו הדיבור עצמו. כפי שדיבור או (O) אינו יכול להישמע היכן שצריך להיות אי (I, EE), כך באוריתמיה רק סוג אחד של תנועה יכול להופיע עבור I או עבור דו-דיאז. כך, האוריתמיה היא התגלות אמיתית של הטבע האנושי ואפשר להפיק ממנו, לא באופן לא-מודע כמו דיבור או שירה, אלא באופן מודע באמצעות ידיעה אמיתית של האדם.

במופע אוריתמיה מופיעים על הבמה בני-אדם או קבוצות של בני-אדם בתנועה. השיר אשר מתורגם כך לכדי דיבור גלוי-לעין, מדוקלם סימולטנית. הקהל שומע את תוכן השיר ובאותו זמן רואה אותו בעיניו. או שוב, קטע מוסיקלי מושמע והוא מופיע באותו זמן כשיר גלוי-לעין בתנועות של המציגים.

האוריתמיה כאמנות תנועה מהווה הרחבה אמיתית של תחום האמנויות היפות. מה שהתגלה כצורה אמנותית יכול להתפתח עתה בשני כיוונים שונים. מצד אחד, אפשר ליישמו בחינוך. בבית-ספר וולדורף בשטוטגרט, אשר נוסד על-ידי אמיל מולט ונמצא תחת הכוונתו של רודולף שטיינר, אוריתמיה חינוכית מתורגלת בבית-הספר וכן התעמלות. עובדה היא שבהתעמלות רגילה מפותחות רק הדינמיקה והסטטיקה של הגוף הפיסי. הישות האנושית המתפתחת קולטת זאת וחווה את תרגילי האוריתמיה כביטוי טבעי לגמרי של טבעה האנושי, בדיוק כפי שבשנותיה הראשונות היא למדה לדבר.

ההיבט השני של האוריתמיה הוא תרפויטי. אם התנועות של האוריתמיה האמנותית והחינוכית עוברות שינוי כך שהן תזרומנה מתוך הישות הלא-בריאה של האדם כפי שהאחרות זורמות מתוך הישות הבריאה שלו, אז מופיעה אוריתמיה מרפאה.

תנועות אשר מבוצעות כך פועלות על האיברים החולים. אנו רואים כיצד תנועה אשר מבוצעת באופן חיצוני ממשיכה עם השפעה מבריאה פנימה אל תוך האיברים; התנועה מותאמת במדויק לאיבר החולה. היות ששיטה זו של פעילות בישות האנושית דרך תנועה, משפיעה על הגוף, הנפש והרוח, היא פועלת באופן נמרץ יותר בטבע הפנימי של הישות האנושית הלא-בריאה, יותר מכל טיפול-בתנועה אחר.

מעצם סיבה זו, אוריתמיה מרפאה אינה יכולה להיות, לעולם, עניין לחובבנים, ובשום פנים ואופן אין להתייחס אליה או ליישמה לכשעצמה.

האוריתמיסט המרפא, אשר מוכרח להיות בקי בידיעה על המבנה האנושי, יכול לפעול רק בקשר עם רופא מוסמך. שטחיות יכולה להוביל לתוצאות גרועות בלבד.

רק על בסיסה של אבחנה הולמת שטיפול של אוריתמיה מרפאה יכול להתבצע. התוצאות המעשיות של האוריתמיה המרפאה הן כאלה שביכולתנו לתארן כחלק מועיל ביותר בגישה התרפויטית אשר מוסברת בספר זה.

מקרים טיפוסיים של מחלות

בפרק זה נתאר מקרים ספורים אשר טופלו במכון הקליני והתרפויטי בארלסהיים. הם יראו כיצד, עם ידיעת האדם הרוחי, אפשר להגיע לתמונה יסודית של מחלה, כאשר האבחנה מורה לנו ישירות על התרופה שבה יש להשתמש. יסודית לזה היא ההשקפה אשר מזהה את תהליך המחלה והריפוי כמחזור שלם. המחלה מתחילה עם אי-סדירות בהרכב האורגניזם האנושי ביחס לחלקיו אשר תוארו בספר זה. היא כבר הגיעה לשלב מסוים כאשר המטופל התקבל לקבלת טיפול. עתה, מטרתנו מוכרחה להיות לגרום להיפוך כל התהליכים אשר התרחשו באורגניזם מאז תחילת המחלה, כך שנגיע במידה רבה למצב הבריאותי הקודם של האורגניזם. תהליך מסוג זה, אשר מתהפך, אינו יכול להתבצע בלי האורגניזם ככוליות אשר מאבד מכוחות הצמיחה שהינם שקולים לאותם כוחות שהאורגניזם האנושי זקוק להם בתקופת הילדות כדי לגדול. לכן, החומרים התרפויטיים מוכרחים להיות מורכבים כך שלא רק יביאו את התהליך החולה חזרה לנקודת-המוצא שלו, אלא גם יתמכו שוב בחיוניות אשר פחתה. במידה מסוימת, השפעה אחרונה זו מוכרחה לעבור טיפול תזונתי.

אך, ככלל אצבע, במקרים החמורים יותר של מחלות, האורגניזם לא נמצא במצב שהוא יכול לפתח חיוניות מספקת להטמעת מזון. לכן, הטיפול הממשי יצטרך להיות מורכב כך שייתן לאורגניזם את התמיכה הנחוצה לו בהיבט זה. בתרופות הטיפוסיות אשר מסופקות על-ידי המכונים הקליניים-תרפויטיים שלנו, אספקה זו מסופקת כל הזמן. לפיכך, רק בבחינה מדוקדקת יותר, יובן מדוע הכנה נתונה כוללת מרכיבים מסוימים. בהערכת מהלך המחלה, לא רק התהליך הפתולוגי המקומי, אלא גם השינויים שהאורגניזם עובר ככוליות, מוכרחים להילקח בחשבון ולהיכלל בתהליך ההופכי. כיצד יש להבין זאת בפרוטרוט יוצג על-ידי המקרים האינדיבידואליים שנתאר עתה. לאחר מכן, נמשיך עם ההתייחסויות הכלליות יותר.

מקרה 1

מטופלת בת עשרים ושש. האישיות כולה מפגינה מצב לא-יציב בצורה יוצאת דופן. מהמטופלת ברור שאותו חלק של האורגניזם שאותו כינינו כאן גוף אסטרלי, נמצא במצב של פעילות מופרזת. רואים שלמבנה-ה'אני' יש שליטה מועטה בלבד על הגוף האסטרלי. ברגע שבו המטופלת מתחילה לבצע עבודה מסוימת, הגוף האסטרלי מפתח מצב של ריגוש-יתר. מבנה-ה'אני' מנסה להיות מורגש, אך הוא כל הזמן נדחה. במקרה כזה טמפרטורת הגוף עולה. אי-היכולת של מבנה-ה'אני' של מטופלת זו באה לידי ביטוי

בעצירות עיקשת. המצבים דמויי-המיגרנות וההקאות שמהם היא סובלת, הם תוצאה של הפרעה זו בפעילות העיכול. בשינה, מבנה-ה'אני' חסר-האונים שלה מתגלה בפעילות אורגנית לקויה מלמטה כלפי מעלה ובנשיפה מוחלשת. התוצאה היא הצטברות מופרזת של חומצה פחמתית²⁰ באורגניזם במהלך השינה, אשר מתגלה באופן אורגני ברטטים עם ההתעוררות; ומבחינה פסיכולוגית, בחרדות וצרחות. בדיקה פיסית אינה יכולה לגלות דבר מלבד מחסור באותם כוחות אשר יוצרים קשר סדיר בין הגופים אסטרלי, אתרי ופיסי. בשל הפעילות המופרזת של הגוף האסטרלי לכשעצמו, מעט מדי מכוחותיו יכול לזרום אל תוך הגופים הפיסי והאתרי. לכן, האחרונים נשארו עדינים מדי בהתפתחותם במהלך תקופת הגדילה. זה מתגלה במבנה הגוף של המטופלת ובחולשתו, וכן בעובדה שהיא מתלוננת על כאבי גב תכופים. האחרונים מופיעים מפני שבפעילות חוט השדרה, מבנה-ה'אני' מוכרח להיות מורגש במידה רבה ביותר. המטופלת מדברת על חלומות רבים. הסיבה לכך היא שהגוף האסטרלי, בהיותו מופרד בשינה מהגופים הפיסי והאתרי, מפגין את פעילותו המופרזת. מוכרחים אנו להתחיל עם העובדה שמבנה-ה'אני' צריך להתחזק ופעילות-היתר של הגוף האסטרלי, להצטמצם. הראשון מושג על-ידי בחירת תרופה היכולה לתמוך במבנה-ה'אני' המוחלש במסלול העיכול. תרופה כזו אפשר למצוא בנחושת. בהיותה מיושמת בצורה של משחת נחושת על אזור המותניים, יש לה השפעה מחזקת על החום הפנימי החסר אשר בא ממבנה-ה'אני'. אפשר לראות זאת בהפחתת הפעילות הלא-רגילה של הלב והיעלמות החרדות. הפעילות המופרזת של הגוף האסטרלי לכשעצמו, מטופלת על-ידי המינונים הקטנים ביותר של עופרת אשר נלקחים דרך הפה. העופרת גורמת לגוף האסטרלי להתכנס והיא מעוררת בו את הכוחות שבאמצעותם היא מתאחדת בצורה נמרצת יותר עם הגוף האתרי והגוף פיסי. (הרעלת עופרת כרוכה באיחוד נמרץ יתר על המידה של הגוף האסטרלי עם הגוף האתרי והגוף הפיסי, כך שהאחרונים נעשים כפופים לתהליכי פירוק מופרזים.) עם הטיפול הזה, המטופלת החלימה באופן גלוי-לעין. מצבה הלא-יציב פינה מקום ליציבות וביטחון מסוימים. מצבי-הרוח שלה אשר שוקמו ממצבם המשובש, נעשו יותר רגועים ושבעי-רצון באופן פנימי. העצירות וכאבי-הגב נעלמו; באופן דומה, המיגרנות וכאבי-הראש גם נעלמו. יכולתה של המטופלת לעבוד הושבה לה.

מקרה 2

גבר בן ארבעים ושמונה. הייתה לו ילדות בריאה עם חיים פנימיים ערים. במהלך המלחמה, כפי שמסר לנו, הוא קיבל טיפול נגד דלקת כליות²¹ במשך חמישה חודשים ושוחרר כאדם בריא. נישא בגיל שלושים וחמש. היו לו חמישה ילדים בריאים; ילד שישי מת בלידה שקטה. בגיל שלושים ושלוש, כתוצאה

²⁰ Carbonic acid
²¹ Nephritis

מעבודה מנטלית מרובה, החל לסבול מדיכאון, עייפות ואפתיה. המצבים הללו הלכו והתגברו ללא הרף. באותו זמן, הוא החל לחוש ייאוש רוחני. הוא התמודד עם שאלות שבמקצועו – מורה – נראו לו באור שלילי, שהוא לא היה יכול לגשת אליהן עם משהו חיובי. המחלה מציגה גוף אסטרלי שיש לו משיכה מועטה מדי לגוף האתרי ולגוף הפיסי, והוא מאובן לכשעצמו. כך, מתאפשר לגוף הפיסי ולגוף האתרי לבטא את תכונותיהם הטבעיות בהם. תחושת הגוף האתרי שהוא אינו מאוחד כהלכה עם הגוף האסטרלי, מעוררת מצבי דיכאון; בעוד שהאיחוד הלקוי עם הגוף הפיסי מפיק עייפות ואפתיה. שהמטופל נמצא במצב של ייאוש רוחני, נובע מן העובדה שהגוף האסטרלי אינו יכול להשתמש בגופים הפיסי והאתרי. באופן עקבי עם כל זה, השינה שלו טובה; כי, לגוף האסטרלי יש קשר קלוש עם הגוף האתרי והגוף הפיסי. מאותה סיבה, יש לו קושי רב בהתעוררות. הגוף האסטרלי מסרב להיכנס אל תוך הגוף הפיסי. רק בשעות הערב, כאשר הגוף הפיסי והגוף האתרי עייפים, שאיחודם הרגיל עם הגוף האסטרלי מתחיל להתרחש. לכן, המטופל מתעורר היטב בשעות הערב. מצב זה כולו מצביע על כך שקודם לכל צריך לחזק את הגוף האסטרלי בפעילותו. אפשר להשיג זאת תמיד על-ידי נתינת ארסן באופן פנימי בצורה של מים מינרליים. מתברר שלאחר זמן מה האינדיבידואל המסוים רכש יותר שליטה על גופו. הקשר בין הגוף האסטרלי והגוף האתרי התחזק; הדיכאון, האפתיה והעייפות פסקו. אך, גם הגוף הפיסי, שדרך איחודו הלקוי והארוך עם הגוף האסטרלי נעשה נרפה ומקובע, מוכרח לקבל עזרה; זה נעשה על-ידי נתינת טיפול במינון קל של זרחן. הזרחן תומך במבנה-ה'אני', באפשרו לו להתגבר על התנגדותו של הגוף הפיסי. אמבטיות רוזמרין משמשות לפתיחת פתח מוצא לתוצרי המטבוליזם אשר הצטברו. אוריתמיה מרפאה מבססת מחדש את ההרמוניה של האיברים האינדיבידואליים של האורגניזם (מערכת עצבים-חושים, מערכת ריתמית, מערכת מוטורית ומטבולית), מוחלשים כפי שהם על-ידי חוסר-הפעילות של הגוף האסטרלי. לבסוף, על-ידי נתינת תה פרח-הסמבוק למטופל, המטבוליזם אשר נעשה בהדרגה נרפה כתוצאה מחוסר-הפעילות של הגוף האסטרלי, משוקם למצב רגיל. במקרה הזה, אנו יכולים לראות ריפוי שלם.

מקרה 3

המטופל היה מוסיקאי, בן שלושים ואחת, אשר ביקר בקליניקה שלנו במהלך סיור קונצרטים. הוא סבל מדלקת חמורה והפרעה תפקודית בדרכי השתן, תסמיני הצטננות, חום, עייפות גופנית מופרזת, חולשה כללית ואי-יכולת לעבוד.

ההיסטוריה הרפואית של המטופל העלתה שהוא סבל שוב ושוב מאותו מצב. בחינת מצבו הרוחני של האדם גילתה גוף אסטרלי תשוש ורגיש יתר על המידה. פגיעות הגוף הפיסי והגוף האתרי להצטננויות ולמצבים דלקתיים הייתה תוצאה של מצב זה. כבר כילד, למטופל היה גוף פיסי חלש, אשר נתמך בצורה גרועה על-ידי הגוף האסטרלי. ולכן הוא חלה בחצבת, קדחת השני (סקרלטינה), אבעבועות-רוח, שעלת

והתקפים תכופים של כאבי-גרון; בגיל ארבע-עשרה, הייתה לו דלקת של השופכה, אשר הופיעה שוב בגיל עשרים ותשע במקביל עם דלקת שלפוחית-השתן. בגיל שמונה-עשרה, הוא לקה בדלקת ריאות ודלקת עטפת-הריאות; בגיל עשרים ותשע, שוב בדלקת עטפת-הריאות, לאחריה התקפת הצטננויות; ובגיל שלושים, הוא לקה בדלקת של הסינוס המצחי. ישנה גם נטייה בלתי-פוסקת לדלקת הלחמית.

במהלך החודשיים שהוא שהה בבית-החולים שלנו, עקומת הטמפרטורה של המטופל עלתה בהתחלה ל- 39.9°C , ולאחר מכן היא ירדה, רק כדי לעלות שוב ביום הארבע-עשרה; אחר-כך היא התנדנדה בין 37.0°C ו- 36.0°C . לפעמים, היא עלתה ל- 37.0°C ולפעמים ירדה ל- 35.0°C . עקומת טמפרטורה כזו נותנת תמונה ברורה של המצבים המשתנים של המבנים של ה'אני'. עקומה כזו מופיעה כאשר ההשפעות של התכנים המודעים-למחצה של מבנה-ה'אני' מוצאות ביטוי בתהליכי החום של הגוף הפיסי והגוף האתרי, בלי שהם יופחתו לקצב נורמלי על-ידי הגוף האסטרלי. במטופל זה, כושר הפעולה כולו של הגוף האסטרלי התרכז במערכת הריתמית, היכן שהוא מצא ביטוי בכישרונו האמנותי. המערכות האחרות לא קיבלו זאת. כתוצאה משמעותית של מצב זה, המטופל סבל מעייפות כרונית ומנדודי-שינה במהלך הקיץ. בעונת הקיץ, העולם החיצוני הטיל על הגוף האסטרלי דרישות ניכרות. כושרו הפנימי לפעילות נסוג. כוחות הגוף הפיסי והגוף האתרי משתלטים. בתפיסה הכללית של תחושת הרווחה שלו, זה מתגלה כעייפות כרונית. באותו זמן, כושר הפעולה המוחלש של הגוף האסטרלי מנע את הפרדתו מהגוף הפיסי. לכן, נדודי-השינה. ההפרדה הלקויה של הגוף האסטרלי מהגוף האתרי מוצאת ביטוי בחלומות מטרידים ולא-נעימים אשר עולים כתוצאה מרגישותו של הגוף האתרי לפגיעות באורגניזם הפיסי. בצורה אופיינית, החלומות מסמלים את הפגיעות הללו בתמונות של ישויות אנושיות בעלות-מומים. ההיבט המבעית שלהן הוא פשוט תכונתן הטבעית ושימת-דגש על הרגש. כתוצאה מכך שהגוף האסטרלי מתפקד באופן לקוי במערכת המטבולית, ישנה נטייה לעצירות. ובשל עצמאותו של הגוף האתרי, אשר מושפע מעט מדי מהגוף האסטרלי, החלבון אשר נקלט כמזון אינו יכול להשתנות לגמרי מחלבון מהצומח ומהחי לכדי חלבון אנושי. לכן, החלבון מופרש בשתן, כך שהוא חיובי לאלבומין. אם הגוף האסטרלי מתפקד באופן לקוי, יופיעו בגוף הפיסי תהליכים שהינם באמת תהליכים זרים באורגניזם האנושי. תהליכים כאלה באים לידי ביטוי בהיווצרות מוגלה. זה מייצג, כביכול, תהליך חוץ-אנושי בתוך הישות האנושית. כך, במשקעים של השתן, אנו למעשה מגלים מוגלה טהור. אבל, היווצרות זו של מוגלה מלווה בתהליך מקביל בנפש. הגוף האסטרלי פועל באופן נפשי על התנסויות החיים באותה מידה מועטה שבה הוא פועל באופן פיסי על חומרי המזון. בעוד שחומרים חוץ-אנושיים מופקים בצורת מוגלה, תכנים מנטליים ונפשיים בעלי אופי חוץ-אנושי עולים, באותו זמן, כהתעניינות ערה בקשרי חיים לא-רגילים, תחושות-מראש, אזהרות וכן הלאה. לכן, אנו מתחילים להכניס השפעה מאזנת, מטהרת ומחזקת על הגוף האסטרלי. היות שמבנה-ה'אני' פעיל מאוד, פעילותו יכולה לשמש, אפשר לומר, כנושאת תרופה תרפויטית. מבנה-ה'אני', אשר מוכוון כלפי העולם החיצוני, מושפע מהשפעות שכיוונן מבחוץ פנימה.

זה מושג על-ידי שימוש בקומפרסים. בהתחלה, אנו שמים קומפרסים של צמח הדבשה²², אשר פועלים על הגוף האסטרלי בדרך כזו אשר משפרת את האיזון והפיזור של כוחותיו, בפועלו נגד התרכזותם החד-צדדית במערכת הריתמית. כמובן, אין למקם את הקומפרסים באותו חלק של הגוף שבו המערכת הריתמית מרוכזת במיוחד. שמנו אותם על האיברים שבהם המערכת המטבולית והמערכת המוטורית מרוכזות. נמנענו מקומפרסים סביב הראש, כי השינויים הקיצוניים של מצב-הרוח של המבנים של ה'אני' אשר נובעים מהראש, היו משתקים את ההשפעה. כדי שצמח הדבשה ישפיע, היה גם צורך לעזור לגוף האסטרלי ולמבנה-ה'אני', על-ידי קירובם. ניסינו לעשות זאת על-ידי הוספת חומצה אוקסלית אשר מופקת מ- *Radix bardanae*. החומצה האוקסלית פועלת בדרך כזו אשר משנה את פעילות מבנה-ה'אני' לזו של הגוף האסטרלי. נוסף על כך, נתנו תרופות דרך הפה במינונים מדוללים מאוד. ניסינו להסדיר את ההפרשות אשר מוכוונות ממבנה-הראש באמצעות סולפט האשלגן.²³ על אותם תהליכים אשר תלויים במערכת המטבולית במובן הצר יותר של מילה, ניסינו להשפיע על-ידי אשלגן פחמתי.²⁴ ויסתנו את הפרשת השתן עם צמח הגעדה.²⁵ כך, נתנו תרופה המורכבת מחלקים שווים של סולפט האשלגן, אשלגן פחמתי וצמח הגעדה. הטיפול כולו היה צריך להתחשב באיזון לא-יציב של האורגניזם כולו – הפיסי, הנפשי והרוחי. לכן, היה עלינו לאפשר מנוחה במיטה למען מנוחה פיזית ושקט מנטלי לשם איזון רוחי; דבר זה לכשעצמו אפשר את הפעולה ההדדית הנכונה בין התרופות השונות. תנועה וריגוש הופכים תהליך תרפויטי מורכב כזה לכמעט בלתי-אפשרי. עם השלמת הטיפול, למטופל חזרו כוח גופני ומרץ, והוא היה במצב מנטלי טוב. במצב בריאותי לא-יציב כזה, מובן מאליו שכל הפרעה חיצונית יכולה לגרום להישנות הפרעה זו או אחרת. זהו חלק מהטיפול הכולל שבמקרה כזה יש להימנע ממאורעות כאלה.

מקרה 4

ילדה אשר הובאה לקליניקה שלנו פעמיים, פעם ראשונה בגיל ארבע ושוב בגיל חמש וחצי. גם האימא והדודה הגיעו. האבחנה הובילה אותנו ממחלתה של הילדה למחלתה של האם ולזו של הדודה. באשר לילדה, קיבלנו את המידע הבא: היא הייתה תאומה אשר נולדה שישה שבועות מוקדם מדי. התאומה השנייה מתה בשלב האחרון של החיים העובריים. בגיל שישה שבועות, הילדה נחשבה חולה. היא החלה לצרוח בצורה מופרזת והובאה לבית-חולים. שם, אבחנו היצרות הפתח שבין הקיבה והתרסיריון.²⁶ הילדה הונקה חלקית על-ידי מינקת וחלקית באופן מלאכותי. בגיל שמונה חודשים, היא עזבה את בית-החולים. ביום

²² Melilotus

²³ Potassium sulphate

²⁴ Potassium carbonate

²⁵ Teucrium

²⁶ Pyloric dyrnosis

הראשון לאחר שהגיעה לביתה, לילדה הייתה עווית אשר הופיעה מדי יום במשך החודשיים הבאים. בזמן ההתקפים, גופה של הילדה התקשה ועיניה יצאו ממיקוד. להתקפים קדמו פחד ובכי. הילדה גם פזלה בעיניה הימנית והקיאה לפני שההתקף החל. בגיל שנתיים וחצי היה התקף נוסף אשר נמשך חמש שעות. גופה של הילדה שוב התקשה והיא שכבה שם כאילו מתה. בגיל ארבע, היה התקף אשר נמשך שעה. על-פי הדו"ח שקיבלנו, זה היה ההתקף הראשון אשר לווה בחום. לאחר העווית אשר הופיעה מיד לאחר חזרתם מבית-החולים, ההורים הבחינו בשיתוק של הזרוע הימנית והרגל הימנית. בגיל שנתיים וחצי, הילדה עשתה ניסיון ראשון ללכת, אך היא הייתה מסוגלת להפעיל רק את הרגל השמאלית, בגוררה את הימנית אחריה. גם הזרוע הימנית נשארה משותקת. אותו מצב שרר כאשר הילדה הובאה אלינו. דאגתנו הראשונה הייתה לקבוע את מצב הילדה ביחס לאיברי המבנה האנושי. נעשה ניסיון באופן בלתי-תלוי בסינדרום. גילינו אטרופיה חמורה של הגוף האתרי שבחלקים מסוימים קיבל רק השפעה קלושה מאוד מהגוף האסטרלי. האזור הימני של החזה היה כאילו משותק בגוף האתרי. לעומת זאת, היה סוג של היפרטרופיה של הגוף האסטרלי באזור הקיבה. הדבר הבא שעשינו היה לקשור בין אבחנה זו והסינדרום. לא היה שום ספק שהגוף האסטרלי העסיק רבות את הקיבה במהלך תהליך העיכול, שבגלל שיתוקו של הגוף האתרי, נחסם במעבר מהמעיים ללימפה. לפיכך, הדם היה בתת-תזונה. כך, ייחסנו חשיבות רבה לתסמינים של בחילות והקאות. עוויתות מופיעות תמיד כאשר הגוף האתרי מתנוון והגוף האסטרלי רוכש השפעה ישירה על הגוף הפיסי בלי תיווכו של הגוף האתרי. זה מה שהיה לילדה במידה רבה ביותר. יתר על כן, אם, כמו במקרה הזה, המצב התקבע במהלך תקופת הגדילה, הרי שאותם תהליכים אשר מכינים את המערכת המוטורית לקליטת הרצון באופן נורמלי, אינם מצליחים להתרחש. זה בא לידי ביטוי בחוסר-התועלת של הצד הימני של הילדה. עתה, היה עלינו לקשור את מצבה של הילדה לזה של האם. האם הייתה בת שלושים ושבע כאשר היא הגיעה אלינו. בגיל שלוש-עשרה, כך אמרה לנו, היא כבר הגיעה לממדיה הנוכחיים. הייתה לה עששת בגיל מוקדם והיא סבלה בתקופת הילדות מחום שיגרונני וחשבה שיש לה התרככות והיחלשות העצמות. תקופת הווסת החלה מוקדם באופן יחסי. בגיל שש-עשרה הייתה לה מחלת כליות והיא סיפרה על מצבים עוויתיים שהיו לה. בגיל עשרים וחמש, הייתה לה עצירות בגלל התכווצות שריר הסוגר שהיה צריך לשחרר. גם עכשיו, היא סובלת מהתכווצות בעשיית צרכים. אבחנה תוך כדי התבוננות ישירה, בלי להסיק מסקנות כלשהן מסינדרום זה, גילתה מצב דומה בצורה יוצאת דופן לזה של הילדה. אך, הכול הופיע בצורה מתונה הרבה יותר. עלינו לזכור שלגוף האתרי האנושי יש את תקופת ההתפתחות המיוחדת שלו בין התחלפות השיניים וגיל ההתבגרות. אצל האם, זה בא לידי ביטוי כך: עם כוחם המדולדל, הכוחות הזמינים של הגוף האתרי אפשרו לגדילה להתקיים רק עד גיל ההתבגרות. בגיל ההתבגרות, מתחילה ההתפתחות המיוחדת של הגוף האסטרלי ובגלל גדילת-היתר, הוא מכניע את הגוף האתרי ומשתלט על המבנה הפיסי בעוצמה רבה מדי. זה בא לידי ביטוי בעצירת הגדילה בגיל שלוש-עשרה. ברם, המטופלת לא הייתה, בשום פנים ואופן, גמדה; להיפך, היא הייתה בעלת ממדים גדולים; זאת מפני שכוחות הגדילה של הגוף האתרי, על

אף היותם מדולדלים, הופעלו באופן בלתי-מרוסן על-ידי הגוף האסטרלי ועל-ידי כך יצרו גידול ניכר בנפחו של הגוף הפיסי. אך, הכוחות הללו לא היו מסוגלים להיכנס כהלכה אל תוך תפקודיו של הגוף הפיסי. זה בא לידי ביטוי בהופעת חום שיגרונני ובשלב מאוחר יותר, עוויתות. בשל חולשת הגוף האתרי, הייתה השפעה חזקה במיוחד של הגוף האסטרלי על הגוף הפיסי. עתה, השפעה זו היא השפעה מפרקת. במהלכה של התפתחות רגילה, היא מתאזנת על-ידי הכוחות המחיים במהלך השינה, כאשר הגוף האסטרלי מופרד מהגוף הפיסי ומהגוף האתרי. אם, כמו במקרה זה, הגוף האתרי חלש מדי, התוצאה היא פירוק במידה מופרזת, אשר בא לידי ביטוי בעובדה שהסתימה הראשונה שלה בוצעה כבר בהיותה בת שתיים-עשרה. יתר על כן, אם מוטלות על הגוף האתרי דרישות רבות כמו בהיריון, הרי שבכל מקרה כזה, מצב השיניים רק נעשה גרוע יותר. חולשת הגוף האתרי ביחס לקשר שלו עם הגוף האסטרלי הוצגה על-ידי תדירות החלומות של המטופלת וגם על-ידי השינה העמוקה שהייתה לה על אף כל אי-הסדירויות. שוב, חולשתו של הגוף האתרי מתגלה בכך שתהליכים זרים שאינם נשלטים על-ידי הגוף האתרי, מתרחשים בגוף הפיסי, ומתגלים בשתן כחלבון, גושי היאלין מבודדים ומלחים.

ראוי לציון היה הקשר בין תהליכי מחלות אלו של האם ואלו של אחותה. באשר להרכב האיברים של הישות האנושית, האבחנה גילתה כמעט במדויק את אותו דבר. גוף אתרי הפועל ברפיון ולכן עליונותו של הגוף האסטרלי. ברם, הגוף האסטרלי היה חלש יותר מזה של האם. בהתאם לכך, תקופת הווסת החלה מוקדם כמו במקרה הקודם, אך במקום מצבים דלקתיים, הופיעו רק כאבים בגלל גירוי באיברים, למשל מפרקים. במפרקים, הגוף האתרי מוכרח להיות פעיל במיוחד כדי שהחיוניות תתקיים בדרך הרגילה. אם פעילות הגוף האתרי חלשה, אזו של הגוף הפיסי תשלוט; עובדה אשר הופיעה במקרה זה במפרקים הנפוחים ובדלקת פרקים כרונית. חולשת הגוף האסטרלי, אשר לא פעל במידה מספקת ברגש הסובייקטיבי, צוינה על-ידי אהבתה למאכלים מתוקים אשר הגבירה את התנסותו של הגוף האסטרלי. כאשר הגוף האסטרלי החלש מותש בסופו של יום, אז, אם החולשה ממשיכה להתקיים, עוצמת הכאבים גוברת. כך, המטופלת התלוננה על כאבים חזקים יותר בשעות הערב. הקשר בין המצבים הפתולוגיים של שלוש המטופלות מצביע על הדור אשר קדם לזה של שתי האחיות ובמיוחד לסבתה של הילדה. כאן שמוכרחים לחפש אחר הגורם האמיתי. האיזון המופר בין הגוף האסטרלי והגוף האתרי בשלוש המטופלות היה יכול להתבסס רק במצב דומה בסבתה של הילדה. אי-סדירות זו מוכרחה הייתה לנבוע מליקוי באיברי ההזנה העובריים, במיוחד בפיתוח האלנטואיס על-ידי הגוף האסטרלי והגוף האתרי של הסבתא. את ההתפתחות הלקויה של האלנטואיס היינו צריכים לבדוק בכל שלוש המטופלות. קבענו זאת בהתחלה עם שיטות רוחיות-מדעיות טהורות. האלנטואיס הפיסי, בעוברו אל תוך התחום הרוחי, עובר מטמורפוזה לכדי יעילות הכוחות של הגוף האסטרלי. אלנטואיס מנוון גורם ליעילות מופחתת של הגוף האסטרלי, אשר תבוא לידי ביטוי, במיוחד, בכל האיברים המוטוריים. זה היה המקרה בכל שלוש המטופלות. אכן, אפשר לזהות, ממבנה

הגוף האסטרלי את מבנה האלנטואיס. מזה נראה שהתייחסותנו לדור הקודם לא הייתה תוצאה של הסקת מסקנות מרחיקות-לכת, אלא תוצאה של התבוננויות רוחיות-מדעיות אמיתיות.

למי שמתרגז מעובדה זו נאמר שטענותינו כאן אינן מקבלות השראה מאהבת פרדוכסים, אלא דווקא מהרצון לא להימנע מלתת ידיעה קיימת לכל אדם. תפיסות של תורשה תישארנה תמיד מעורפלות ומסתוריות, כל עוד אנו נרתעים מלהבין את המטמורפוזת מהפיסי לרוחי ולהיפך, אשר מתרחשת לאורך הדורות.

מבחינה תרפויטית, תובנה כזו הייתה יכולה להובילנו, כמובן, רק לקליטת נקודת-המוצא הנכונה לתהליך ריפוי. אלמלא תשומת-לבנו הייתה נמשכת להיבט התורשתי, היינו בוחנים רק את אי-הסדירות בקשר שבין הגוף האסטרלי והגוף האתרי, והיינו צריכים להשתמש בחומרים תרפויטיים אשר משפיעים על שני האיברים הללו של הישות האנושית. ברם, במקרה שלנו, תרופות כאלה היו נמצאות לא-יעילות, כי הנזק המועבר לאורך הדורות היה מושרש עמוק מדי כדי שיוכל להשתפר בגוף האתרי ובגוף האסטרלי לכשעצמם. במקרה כזה, מוכרחים לפעול על מבנה-ה'אני'; כאן, מוכרחים לשאת את כל אותן השפעות אשר קשורות להרמוניזציה וחיזוק הגוף האתרי והגוף האסטרלי. אפשר להגשים זאת אם רוכשים גישה למבנה-ה'אני' באמצעות גירוי חושי מוגבר (גירוי חושי פועל על מבנה-ה'אני'). עם הילדה, ניסינו זאת בדרך הבאה: חבשנו את היד הימנית עם משחת 5% ברזל גופריתי ובאותו זמן עיסינו את החצי השמאלי של הראש עם משחת *Amanita caesarea*. בהיותה מיושמת באופן חיצוני, למשחת פיריטים, תרכובת של ברזל וגופרית, יש השפעה ממריצה על מבנה-ה'אני' כדי להפוך את הגוף האסטרלי נמרץ יותר ולקרבו יותר לגוף האתרי. חומר ה- *Amanita* עם תוכנו המיוחד של החנקן, מעורר השפעה הנובעת מהראש, שבפועלה דרך מבנה-ה'אני', הופכת את הגוף האתרי לנמרץ יותר ומקרבת אותו יותר לגוף האסטרלי. תהליך הריפוי נתמך על-ידי אוריתמיה מרפאה אשר מניעה את מבנה-ה'אני' לכשעצמו לפעילות מואצת. זה מביא את מה שמיושם באופן חיצוני אל תוך מעמקי המבנה. לאחר שהוא הונע בדרך הזאת, תהליך הריפוי הוא עם תרופות אשר הפכו את הגוף האסטרלי והגוף האתרי רגישים במיוחד להשפעתו של מבנה-ה'אני'. בחזרה ריתמית יומיומית, נתנו תמצית של צמח ה- *Solidago* באמבטיות, עיסינו את הגב עם תמצית של *Stellaria media* ונתנו דרך הפה תה מעץ הערבה (אשר משפיע במיוחד על קליטת הגוף האסטרלי) ובדיל 0.001 (אשר משפיע במיוחד על קליטת הגוף האתרי). נתנו גם מנות מדוללות של מיץ פרג, כדי לאפשר למבנה הניזוק לפנות מקום להשפעות המבריאות. במקרה של האם, אומץ בעיקר הטיפול האחרון היות שכוחות התורשה פעלו הרבה פחות מאשר בדור הבא. אותו דבר יושם על אחותה של האם. כאשר הילדה הייתה עדיין עמנו בקליניקה, ביססנו זאת כך שהיא קיבלה הנחיות בקלות רבה יותר ומצבה הפסיכולוגי הכללי השתפר. היא נעשתה מדויקת יותר, למשל: תנועות שהיא ביצעה בגמלוניות, היא ביצעה עתה במיומנות רבה. לאחר מכן, הדודה דיווחה שחל בילדה שינוי גדול. היא נעשתה שקטה יותר וכמות התנועות

הלא-רצונית פחתה; עתה, הילדה מוכשרת במידה מספקת כדי שתוכל לשחק לבדה; מבחינה פסיכולוגית העקשנות הקודמת נעלמה.

מקרה 5

מטופלת בת עשרים ושש הגיעה לקליניקה שלנו כאשר היא סובלת מתוצאות חמורות של שפעת ודלקת הסמפונות אשר הופיעו אצלה בשנת 1918; למחלות הללו קדמה דלקת עטפת-הריאות בשנת 1917. מאז הופעת השפעת, היא לעולם לא התאוששה באופן מוחלט. בשנת 1920, היא הייתה רזה וחלשה מאוד, עם מעט חום והזעות-לילה. זמן קצר לאחר השפעת, הופיעו כאבי-גב, אשר החמירו ללא הרף עד סוף שנת 1920. אז, עם כאב עז, נגלתה עקמומיות באזור המותניים. באותו זמן, האצבע המורה הימנית הייתה נפוחה. ריפוי במנוחה הפחית במידה ניכרת את כאבי-הגב. כאשר המטופלת הגיעה אלינו, היא סבלה ממורסה קרה על המותן הימנית; גופה היה נפוח עם מיימת קלה. היו קולות של הצטננות מעל לחלק העליון של שתי הריאות.²⁷ העיכול והתיאבון היו תקינים. השתן היה מרוכז עם סימני חלבון. מחקר רוחי-מדעי גילה רגישות-יתר של הגוף האסטרלי ומבנה-ה'אני'; אי-תקינות זו באה לידי ביטוי בהתחלה בגוף האתרי שבמקום התפקודים האתרניים ההולמים, מפיך השפעה אתרית של התפקודים האסטרליים. התפקודים האסטרליים הרסניים. כך, החיוניות והתהליך הרגיל של האיברים הפיסיים מתגלים כבעלי איכות נמוכה. זה תמיד קשור לתהליכים אשר מתרחשים, במידה מסוימת, מחוץ לאדם, אך מתרחשים באורגניזם האנושי. ולכן הופיעו המורסה הקרה, כאבי-המותניים, הבטן הנפוחה, תסמיני הצטננות בריאות וכן ההטמעה הלקויה של החלבון. לפיכך, הטיפול מוכרח לשאוף לצמצם את רגישות הגוף האסטרלי ומבנה-ה'אני'. אפשר לעשות זאת על-ידי נתינת חומצה סיליקית שתמיד מחזקת את הכוחות הטבועים בגוף האסטרלי נגד רגישות. במקרה זה, נתנו חומצה סיליקית בצורת אבקה במזון ובחוקן. כמו-כן, הסטנו את הרגישות על-ידי שימוש בקומפרסים על הגב התחתון. התוצאה של פעולה זו תלויה בעובדה שהיא מעצמה גורמת רגישות ובכך משחררת את הגוף האסטרלי ואת מבנה-ה'אני' מרגישותם. על-ידי תהליך אשר מעמעם את רגישות-היתר של הגוף האסטרלי במסלול העיכול, אנו יכולים להסיט את הפעילות האסטרלית אל הגוף האתרי, היכן שהיא בדרך-כלל צריכה להיות. הגשמנו זאת על-ידי נתינת מינונים זעירים של נחושת ו- *carbo animalis*. האפשרות שהגוף האתרי ייסוג מפעילות העיכול הרגילה, שלה הוא לא היה רגיל טופלה על-ידי נתינת מיץ הלבב.

המורסה הקרה נוקבה מספר פעמים. כמויות גדולות של מוגלה נשאבו החוצה. ממדי המורסה הלכו וקטנו והקיבה המנופחת קטנה בכך שעיצוב המוגלה הלך והצטמצם ללא הרף עד שלבסוף נעלם. כאשר היא

²⁷ Apices

עדיין זרמה, יום אחד הופתענו לגלות עלייה מחודשת בטמפרטורה. הדבר לא היה מובן לנו היות שעם מבנה הגוף האסטרלי אשר תואר לעיל, ריגושים פסיכולוגיים קטנים יכלו לגרום לחום כזה. ברם, יש להבדיל בין הסבר החום במקרים כאלה והשפעתו המזיקה מאוד. כי, בתנאים הללו, חום כזה הינו מתווך להפרעה עמוקה בתהליכי ההרס באורגניזם. יש לתת מיד משהו אשר יחזק את הגוף האתרי, שאז ישתק את ההשפעות המזיקות של הגוף האסטרלי. נתנו זריקות כסף בפוטנציה גבוהה והחום צנח. המטופלת עזבה את הקליניקה כאשר היא עלתה תשעה קילוגרמים במשקלה ובהיותה חזקה יותר. אין לנו שום אשליות ביחס לצורך בהמשך הטיפול על-מנת לחזק את הריפוי.

אינטרפולציה

עם המקרים אשר תוארו עד כה, שאפנו לאפיין את העקרונות שבאמצעותם אנו שואפים לגלות את החומרים התרפויטיים מתוך האבחנה. כדי שההמחשה תהיה ברורה, בחרנו מקרים שבהם היה צורך להתקדם לאורך קווים אינדיבידואליים מאוד. אבל, הכנו גם חומרים תרפויטיים טיפוסיים, אשר ישימים למחלות טיפוסיות. עתה, נעסוק במקרים ספורים שבהם נעשה שימוש בתרופות טיפוסיות כאלה.

מקרה 6 – טיפול בקדחת-השחת

היה לנו מטופל עם תסמינים חמורים של קדחת-השחת. הוא סבל ממנה מתקופת ילדותו. הוא הגיע אלינו לטיפול בהיותו בן ארבעים. למחלה זו, יש לנו תכשיר רפואי Gencydo. השתמשנו בו במקרה זה בזמן שבו – חודש מאי בשנה – המחלה בשיאה. טיפלנו בו עם זריקות ובצורה נקודתית על-ידי מריחת פנים האף ב-Gencydo. לאחר מכן, היה שיפור ניכר בעונת השנה שבה המטופל סבל באופן חמור מקדחת-השחת. בעורכו מסע, הוא דיווח שהוא הרגיש טוב יותר לאין שיעור מאשר בשנים קודמות. בעונת קדחת-השחת של השנה הבאה, הוא נסע שוב מאמריקה לאירופה והיה לו התקף מתון הרבה יותר מאשר קודם לכן. החזרה על הטיפול השיגה מצב נסבל עבור שנה זו. להגשמת ריפוי מוחלט, חזרנו על הטיפול בשנה שלאחר מכן, אף על פי שלא היה לו שום התקף ממשי. בשנה הרביעית, המטופל עצמו תיאר את מצבו במילים הבאות: "בסתיו 1923, התחלתי שוב לקבל את הטיפול, שכן הערכתתי שיהיו התקפים חדשים. גיליתי שהמברנות הריריות של האף רגישות הרבה פחות מקודם. היה עליי לבלות את זמני בעבודה בשדות פורחים ובין עצים אבקניים. כמו-כן, היה עליי לנסוע לאורך הקיץ כולו בכבישי-עפר חמים. יחד עם זאת, למעט יום אחד, לא הופיעו שום תסמינים של קדחת-השחת לאורך הקיץ כולו, ויש לי כל סיבה להאמין שבאותו יום בודד זו הייתה הצטננות רגילה ולא התקף של קדחת-השחת. לאורך שלושים וחמש שנה, זו הייתה הפעם הראשונה שיכולתי לשהות ולעבוד, בלי הפרעות, בסביבה שבה בשנים קודמות חוויתי גיהנום של ממש."

מקרה 7 – טיפול בסקלרוזיס

מטופלת בת שישים ואחת הגיעה לקליניקה שלנו עם סקלרוזיס ואלבומינוריה. מצבה היה תוצאה של התקף שפעת עם מעט חום והפרעות בקיבה ובמעיים. מאז אותה שפעת, היא לא חזרה להרגיש טוב. היא התלוננה על קשיי נשימה בהליכה, סחרחורות ותחושת חבטות בראש, באוזניים ובידיים, אשר הייתה מדאיגה במיוחד בהליכה, אך הופיעה גם במעלה ההר. השינה שלה הייתה בלי הפרעות. הייתה לה נטייה לעצירות. בשתן היה חלבון. לחץ הדם שלה היה 185 mm Hg. התחלנו את הטיפול מהסתיידות העורקים אשר הייתה בולטת בפעילות-יתר של הגוף האסטרלי. הגוף הפיסי והגוף האתרי לא יכלו לקלוט את הפעילות המלאה של הגוף האסטרלי. במקרה כזה, נשאר עודף פעילות של הגוף האסטרלי, שהגוף הפיסי והגוף האתרי אינם סופגים מחדש. היציבות הרגילה והחזקה של המבנה האנושי אפשרית רק כאשר הספיגה מחדש שלמה. אחרת, כמו במקרה זה, החלק אשר לא נספג יורגש בהתקפי סחרחורות והזיות תחושתיות סובייקטיביות, חבטות וכן הלאה. כמו-כן, החלק אשר לא נספג ישלט על החומרים אשר עוכלו, בכפותו עליהם תהליכים מסוימים לפני שהם חודרים אל תוך המטבוליזם הרגיל. הדבר נעשה ברור בנטייה לעצירות, בהפרשת האלבומין וכן בהפרעות בקיבה ובמעיים. לחץ הדם עולה במקרה כזה כי עודף הפעילות של הגוף האסטרלי מעלה גם את פעילות ה'אני', וזה מתגלה בלחץ דם גבוה. – טיפלנו במקרה בעיקר עם התרופה שלנו, Scleron; הוספנו לזה מינונים זעירים מאוד של בלדונה, רק כדי לפעול, כעזרה מיידית, נגד התקפי הסחרחורות. נתנו תה מפרח הסמבוק כדי לסייע בעיכול, ויסתנו את פעולת המעיים באמצעות חוקנים ותה משלשל והורנו על תזונה נטולת מלח, כי מלחים נוטים להחמיר את מחלת הסקלרוזיס. התוצאה הייתה שיפור מהיר באופן יחסי. התקפי הסחרחורות התמעטו וכך גם החבטות. לחץ הדם ירד ל-112 mm Hg. התחושה הסובייקטיבית של המטופל השתפרה באופן גלוי-לעין. במהלך השנה שלאחר מכן, מחלת הסקלרוזיס לא התקדמה עוד. בחלוף שנה, המטופל שב אלינו עם אותם תסמינים, אך בעוצמה נמוכה יותר. טיפול זה גרם שיפור נוסף; עתה, בחלוף זמן רב מאז הטיפול, ברור שמחלת הסקלרוזיס אינה גורמת להתנוונות נוספת של האורגניזם. התסמינים החיצוניים אשר אופייניים לסקלרוזיס, הולכים ונעלמים וההזדקנות המהירה של המטופל איננה עוד.

מקרה 8 – טיפול בזפקת

אישה הגיעה אלנו בהיותה בת שלושים וארבע. היא דוגמה טיפוסית של אינדיבידואל שמצבו הנפשי מושפע מאוד מכבדות מסוימת וחולשה של הגוף הפיסי. נראה שכל מילה שהיא אומרת, עולה לה במאמץ רב. קערוריות הצורה כולה של פניה, טיפוסית; בסיס האף כאילו הוחזק בתוך האורגניזם. היא מספרת לנו שכתלמידת בית-ספר היא הייתה עדינה וחולנית. המחלה היחידה שהיא חלתה בה הייתה חצבת מתונה. היא

תמיד הייתה חיוורת ועייפה מאוד וחסרת תיאבון. היא נשלחה מרופא אחד לאחר והדברים הבאים אובחנו בזה אחר זה: דלקת בחלק העליון של הריאה, דלקת הקיבה ואנמיה. בעיני רוחה, המטופלת חשה שהיא לא הייתה חולה כל-כך מבחינה פיסית, אלא דווקא מבחינה נפשית.

לאחר שמסרנו את החלק הזה של ההיסטוריה שלה, נציין עתה את האבחנה הרוחית-מדעית, כדי לבחון לאורה כל דבר נוסף.

המטופלת הציגה מצב לא-מודגש של הגוף האסטרלי. כך, מבנה-ה'אני' הורחק, כביכול, מהגוף הפיסי ומהגוף האתרי. חיי-התודעה בכללותם מלאים בשינה קלה ועמומה. הגוף הפיסי חשוף לתהליכים אשר נובעים מהחומרים אשר נלקחו דרך הפה. לכן, החומרים הללו עוברים טרנספורמציה לכדי חלקים של המבנה האנושי. הגוף האתרי בחיוניותו העקבית מוחלש יתר על המידה על-ידי ה'אני' והגוף האסטרלי; לכן, מופיעות התחושות הפנימיות, כלומר תחושת הרווחה והתחושה התנוחתית של הגוף נעשות נמרצות מדי ופעילות החושים החיצוניים – מעומעמת מדי. לכן, כל התפקודים הגופניים מוכרחים להתנהל כך שהם יבואו לידי דיסהרמוניה הדדית. באופן בלתי-נמנע, עולה במטופלת התחושה שהיא אינה יכולה לצרף יחד את תפקודי גופה עם ה'אני' שלה. זה נראה לה כחולשה של הנפש. לפיכך, היא אומרת שהיא חולה מבחינה נפשית יותר מאשר מבחינה פיסית. אם חולשת ה'אני' והגוף האסטרלי מתגברת, מצבי המחלה מוכרחים להופיע בחלקים שונים של הגוף, כפי שמוצג גם על-ידי האבחנות השונות. חולשת ה'אני' באה לידי ביטוי באי-סדירויות של בלוטות, כמו בלוטת התריס והבלוטה הממוקמת מעל הכליה; וכן בהפרעות בקיבה ובמערכת המעיית. את כל זה צריכה המטופלת לצפות לו ואכן זה מתרחש. מצב הזפקת שלה ומצב הקיבה ומערכת המעיית שלה תואמים לגמרי לאבחנה הרוחית-מדעית. אופייני ביותר הוא הדבר הבא: כתוצאה מחולשת ה'אני' והגוף האסטרלי, הצורך בשינה מסופק באופן חלקי במהלך חיי-הערות. לכן, השינה של המטופלת קלה יותר מאשר אצל אדם רגיל. לגביה, זה נראה כנדודי-שינה בלתי-פוסקים. בהקשר עם הדבר הזה, יש לה תחושה שהיא נרדמת ומתעוררת בקלות. כמו-כן, בהקשר זה, היא חושבת שיש לה חלומות רבים; ברם, הם אינם חלומות ממשיים אלא ערבוביה של חלומות ורשמים מהערות. כך, הם אינם נשארים בזיכרונה והם אינם מלהיבים בעוצמה רבה, כי הרגשנות שלה ירדה. באיברים הפנימיים, חולשת ה'אני' באה לידי ביטוי קודם כל בריאות. דלקת בחלק העליון של הריאה מהווה תמיד במציאות התגלות של מבנה-ה'אני' חלש. המטבוליזם שאינו מטופל על-ידי ה'אני' מוביל לשיגרון. דברים אלה באים לידי ביטוי בעייפותה הכללית של המטופלת. תקופת הווסת החלה בגיל ארבע-עשרה; מבנה-ה'אני' החלש אינו יכול לספק אספקה מספקת של כוחות כדי לרסן ולדכא את המחזור החודשי של הווסת ברגע שהוא החל לזרום. פעולת ה'אני' בפעולת ריסון זו נכנסת כתחושה אל תוך התודעה דרך אותם עצבים אשר נכנסים אל תוך חוט השדרה באזור הצולב. עצבים שאינם חדורים במידה מספקת בזרמים של מבנה-ה'אני' והגוף האסטרלי, מכאיבים. כך, המטופלת מתלוננת על כאב בגב תחתון במהלך מחזור הווסת. כל זה מוביל אותנו בדרך הבאה לטיפול.

גילינו של- *Colchicum autumnale* יש פעולה ממריצה מאוד על הגוף האסטרלי, במיוחד על החלק אשר תואם למבנה הצוואר והראש. לפיכך, אנו נותנים *Colchicum autumnale* לטיפול בכל אותן מחלות שבהן התסמין החשוב ביותר הוא בזפקת. בהתאם לכך, נתנו למטופלת חמש טיפות של תכשיר ה- *Colchicum* שלנו שלוש פעמים ביום; נפיחות הזפקת ירדה והמטופלת חשה הקלה רבה. כאשר הגוף האסטרלי מתחזק בדרך זו, הוא מעביר תפקוד טוב יותר של מבנה-ה'אני', כך שהתרופות אשר יכולות לפעול על איברי העיכול והרבייה תשמורנה על כוחן בתוך האורגניזם. כתרופה דומה השתמשנו בחוקני צמח הלענה תוך ערבוב בשמן, כי השמן ממריץ את מסלול העיכול. אנו סבורים שהטיפול הזה יכול לפתח את השפעתו הטובה ביותר בערך בגיל שלושים וחמש, כי בגיל הזה למבנה-ה'אני' יש משיכה ליתר האורגניזם והוא יכול להיות מומרץ מיידית, גם בהיותו חלש. המטופלת הייתה בת שלושים וארבע בהגיעה אלינו.

מקרה 9 – מיגרנות בזמן הפסקת הווסת

מטופלת זו הגיעה אלינו בהיותה בת חמישים וחמש. היא דיווחה לנו שכילדה היא הייתה חלשה ועדינה; בתקופת ילדותה היו לה: חצבת, קדחת-השני, אבעבועות-רוח, שעלת וחזרת. תקופת הווסת החלה בגיל ארבע-עשרה-חמש-עשרה. באופן לא-רגיל, הדימום היה חזק וכאב כבר מן ההתחלה. בגיל ארבעים, היא עברה ניתוח להסרת הרחם והשחלות בגלל גידול בבטן התחתונה. היא גם דיווחה שמגיל שלושים וחמש היא סבלה מהתקפי מיגרנות אשר נמשכו שלושה ימים, כל שלושה או ארבעה שבועות, שבגיל ארבעים ושש, התפתחו לכדי מחלה מוחית אשר נמשכה שלושה ימים בחוסר-תודעה. האבחנה הרוחית-מדעית של מצבה הנוכחי היא כדלקמן: חולשה כללית של מבנה-ה'אני' אשר בא לידי ביטוי בכך שפעילות הגוף האתרי מופסקת במידה לא-מספקת על-ידי מבנה-ה'אני'. לפיכך, הפעילות האורגנית-צמחית מתפשטת מעבר לראש ולמערכת העצבים-חושים במידה רבה יותר מאשר במקרה שבו מבנה-ה'אני' רגיל. אבחנה זו מאמתת על-ידי תסמינים מסוימים. ראשית, דחיפות גבוהה להשתנה. היא נובעת מן העובדה שהגוף האסטרלי המפותח באופן רגיל אשר מווסת את הפרשת הכליות, אינו מרוסן על-ידי מבנה-ה'אני' באופן רגיל בעל כוח במידה מספקת. תסמין שני הוא הזמן הרב שלקח לה להירדם ועייפותה בהתעוררות. לגוף האסטרלי יש קושי להיפרד מהגוף הפיסי ומהגוף האתרי, כי ה'אני' אינו חזק מספיק כדי להרחיקו. וכאשר היא התעוררה, הפעילות החיונית אשר פועלת לאחזק השניה, נתפסה כתחושת עייפות כתוצאה מחולשת ה'אני'. תסמין שלישי אפשר למצוא בנדירות חלומותיה. התמונות שמבנה-ה'אני' יכול להטביע על הגוף האסטרלי עמומות והן אינן יכולות לבטא את עצמן כחלומות מלאי-חיים.

ההתרשמויות הללו הובילו לטיפול הבא: היה עלינו לסלול את דרכו של מבנה-ה'אני' אל הגוף הפיסי והגוף האתרי. עשינו זאת עם קומפרסים של 2% תמיסת חמצין על המצח בשעות הערב, קומפרסים של

7% תמיסת *Urtica dioica* על הבטן התחתונה בשעות הבוקר וקומפרסים של 20% תמיסת פרח הלימונית על כפות-הרגליים. המטרה הייתה, כדבר ראשון, למתן את הפעילות החיונית במהלך הלילה; זה נעשה על-ידי שימוש במלח אוקסלי אשר מרסן בתוך האורגניזם את הפעילות החיונית העודפת. בבוקר, היה עלינו לוודא שמבנה-ה'אני' היה יכול למצוא את דרכו אל תוך הגוף הפיסי. זה נעשה על-ידי המרצת הזרימה. השפעת הברזל של הסרפד העוקצני, *Urtica dioica*, יושמה למטרה זו. לבסוף, היה רצוי לסייע בהחזרת מבנה-ה'אני' אל תוך הגוף הפיסי במהלך היום. זה נעשה על-ידי פעולת המשיכה כלפי מטה של קומפרסים של פרח הלימונית באמצע היום.

כבר התייחסנו לכאבי-הראש שלהם המטופלת נחשפה, עם התחזקותם בגיל ארבעים ושש. להבנתנו, היה קשר בין כאבי-הראש והפסקת הווסת לאחר הניתוח והתחזקותם עם חוסר-תודעה כתסמין מפצה להפסקת הווסת. ראשית, ניסינו לחולל שיפור על-ידי שימוש באנטימון. זה היה אמור לפעול אילו היינו מתייחסים למטבוליזם הכללי, בהיותו מווסת על-ידי מבנה-ה'אני'. ברם, לא היה שום שיפור. הדבר הוכיח לנו שהיינו עסוקים בחלק הבלתי-תלוי באופן יחסי של מבנה-ה'אני' אשר מווסת בעיקר את איברי הרבייה. כדי לטפל במצב זה, אנו רואים תרופה מסוימת של שורש *Potentilla tormentilla* מדוללת מאוד והיא למעשה פעלה.

חומרים תרפויטיים טיפוסיים

עתה, נתאר ונסביר את היעילות של חלק מהתרופות הטיפוסיות שלנו. הן נועדו לטפל בהפרעות אפייניות ובה במידה שהמצב הפתולוגי טיפוסי, התרופה שלנו מציגה את האמצעי הנחוץ ליצירת פעולה תרפויטית במובן אשר מוסבר בספר זה. אחדות מהתרופות שלנו תוארנה מנקודת-מבט זו.

Scleron – 1

ה-Scleron כולל עופרת מתכתית, דבש וסוכר. העופרת פועלת על האורגניזם בדרך כזו אשר ממריצה את הפעולה הקטבולית²⁸ של מבנה-ה'אני'. אם נכניס אותה אל תוך אורגניזם שבו פעולה זו לקויה, הרי שהיא תמריץ אותו, אם היא תינתן במינונים חזקים במידה מספקת. אם המינונים יהיו מוגזמים, תופיע היפרטרופיה של מבנה-ה'אני'. הגוף הרוס יותר ממה שהוא יכול לבנות והוא מוכרח לפרק. במחלה טרשתית, מבנה-ה'אני' נעשה חלש מאוד; הוא לכשעצמו אינו קטבולי במידה מספקת. לכן, ההרס מתרחש רק על-ידי הגוף האסטרלי. התוצרים הקטבוליים מסולקים מתוך האורגניזם ומחזקים את אותם חומרים הקיימים במלחים. במינון מתאים, העופרת מחזירה את התהליך הקטבולי אל תוך מבנה-ה'אני'. התוצרים הקטבוליים מסולקים והם אינם נשארים כאזורים מוקשחים בגוף. כל ריפוי של סקלרוזיס יכול להיות כרוך אך ורק בפתיחת הדרך אל מחוץ לאורגניזם לתהליכים אשר יוצרים מלחים, שאחרת היו נשארים בגוף.

הכיוון של תהליכי מבנה-ה'אני' מוגדר על-ידי העופרת. יתר על כן, נחוץ שהתהליכים הללו, בהתנהלותם, יישארו ארעיים במידה מסוימת. זה מוגשם על-ידי הוספת דבש. הדבש מביא את מבנה-ה'אני' למצב שבו הוא יכול להפעיל את השליטה הנחוצה על הגוף האסטרלי. לכן, הוא לוקח מהגוף האסטרלי את עצמאותו היחסית בסקלרוזיס. הסוכר פועל ישירות על מבנה-ה'אני'. הוא מחזק אותו לכשעצמו. לכן, לתרופה שלנו יש את ההשפעה הבאה: העופרת פועלת מבחינה קטבולית באותו אופן של מבנה-ה'אני', לא של הגוף האסטרלי. הדבש מעביר את הפעולה הקטבולית של הגוף האסטרלי אל מבנה-ה'אני' והסוכר מציב את מבנה-ה'אני' בעמדה שבה הוא יכול להשלים את משימתו המסוימת. אפשר לראות שהשלים הראשונים של סקלרוזיס באים לידי ביטוי בכך שמהירות החשיבה והשליטה המדויקת בזיכרון, נעלמות. כאשר היא

---

²⁸ פירוק חומרים בגוף.

ניתנת בשלבים המוקדמים של הסקלרוזיס, התרופה שלנו תעכב את השלבים המתקדמים. ברם, היא הוכחה כיעילה גם בשלבים המאוחרים יותר. (ההוראות ניתנות עם התכשיר).

***Bidor – 2* כתרופה למיגרנות**

מבנה-הראש בנוי כך שהחלק הלבן הפנימי של המוח (החומר הלבן) מציג מבחינה פיסית את החלק המתקדם ביותר של המבנה האנושי. חלק זה של המוח כולל פעילות חושית הכוללת את החושים האחרים ועליהם ה'אני' והגוף האסטרלי פועלים. הוא לוקח חלק גם במערכת הריתמית של האורגניזם, שבה הגוף האסטרלי והגוף האתרי פועלים והוא לוקח חלק, אם כי במידה מועטה מאוד, גם במערכת המטבולית ובמערכת הגפיים שבהן הגוף הפיסי והגוף האתרי פועלים. חלק זה של המוח מבדיל את עצמו מההיקף, החומר האפור, שבמבנה הפיסי שלו כולל הרבה יותר מהמערכת המטבולית וממערכת הגפיים, איכשהו יותר מהמערכת הריתמית והכי פחות ממערכת העצבים והחושים. עתה, אם החלק המרכזי של המוח מדולדל ביחס לפעילות העצבית-חושית ועשיר יותר בפעילות מטבולית בגלל פעילות עצורה של מבנה-ה'אני', כלומר אם המרכז נעשה דומה יותר לחלק ההיקפי של המוח מאשר במצב רגיל, אז מופיעות מיגרנות. לכן, התרופה שלהן תהיה תלויה בדברים הבאים:

(1) המרצת הפעילות העצבית-חושית;

(2) טרנספורמציה של הפעילות הריתמית מאחת אשר נוטה למטבוליזם לאחרת אשר נוטה יותר לתהליך הנשימה; ו-

(3) ריסון הפעילות המטבולית-צמחית אשר קודמת לויסות על-ידי מבנה-ה'אני'.

התוצאה הראשונה מושגת על-ידי שימוש בחומצה סיליקית. דו-תחמוצת הצורן, בשילוב עם חמצן, כוללת תהליכים שקולים לאלו אשר מתרחשים בתוך האורגניזם במעבר מתהליך הנשימה לפעילות עצבית-חושית. את התוצאה השנייה יש להגשים עם **גופרית**. היא כוללת את אותו תהליך שבאמצעותו הריתמוס אשר נוטה למערכת העיכול עובר טרנספורמציה לכדי ריתמוס הנוטה לנשימה. התוצאה השלישית מושגת עם **ברזל**, שמיד לאחר תהליך העיכול מנחה את המטבוליזם אל תוך הריתמוסים של הדם, אשר מוביל לדיכוי התהליך המטבולי עצמו. לכן, **ברזל**, **גופרית** ו**חומצה סיליקית** בצורה מתאימה (מעובדים), מוכרחים להיות תרפויטיים. קיבלנו לכך אישור באינספור מקרים.

3 – תרופה לדלקת קנה-הנשימה ודלקת הסמפונות

עתה, נדון בתרופה אשר חבה את קיומה לידיעה אשר יכולה לקשור בדרך הנכונה את התהליכים בחומרים עם התהליכים באורגניזם האנושי. בהקשר זה, מוכרחים אנו לזכור שחומר הוא באמת תהליך שנעצר, תהליך קפוא, כביכול. לאמיתו של דבר, עלינו לומר, לא פיריטים, אלא תהליכי פיריטים. תהליך זה

אשר נעצר כאילו קפא בפיריטים, מראה מה יכול לנבוע מהפעילות המשותפת של תהליכי ברזל וגופרית. הברזל, כפי שראינו בקטע הקודם, ממריץ את זרימת-הדם, בעוד שהגופרית מתווכת בקשר של זרימת-הדם והנשימה. המקור של דלקת קנה-הנשימה ודלקת הסמפונות וסוגים מסוימים של גמגום נמצא בדיוק היכן שזרימת-הדם והנשימה יוצרות קשר. תהליך זה בין זרימת-הדם והנשימה מהווה גם את התהליך שבאמצעותו האיברים התואמים נוצרים בתקופה העוברית ומתחדשים ללא הרף במהלך החיים. תהליך זה יכול להישלט, אם הוא אינו פועל באורגניזם בדרך רגילה, על-ידי הברזל-גופרית שהוכנסו אל תוך הגוף. בהתחילנו מתפיסה זו, אנו מכינים תרופה עבור המחלות אשר הוזכרו לעיל מתוך מינרל הפיריטים; ובהכנת תרופה זו, המינרל עובר טרנספורמציה כזו שכוחותיו יכולים למצוא את דרכם דרך ציון פנימי של האיברים החולים. כמובן, מוכרחה להיות לנו הידיעה של הנתיבים שתהליכי החומרים יתפסו בתוך הגוף. תהליך הברזל מובל מהמטבוליזם עד לזרימת-הדם. תהליך הגופרית עובר מזרימת-הדם אל תוך הנשימה.

4 – ההשפעות של תרכובות אנטימון

לאנטימון יש משיכה חזקה במיוחד לחומרים אחרים, למשל, גופרית. כך, הוא מגלה שהוא ילווה ברצון את הגופרית בנתיב שהאחרונה עוברת באורגניזם, למשל, בכל תהליכי הנשימה. תכונה נוספת של האנטימון היא לקבץ צורות של גבישים. כאן, הוא מראה באיזו קלות הוא מצייט לקרינות מסוימות של כוחות בסביבת האדמה. תכונה זו נעשית ברורה יותר כאשר האנטימון נתון לתהליך קופלציה. על-ידי כך, הוא נעשה סיבי. באופן משמעותי יותר, זה קורה כאשר האנטימון מוכנס לתהליך בעירה והאד הלבן שלו מתחיל להתפתח. האד הזה מונח על פני-שטח קרים והוא יוצר את פרחי האנטימון האופייניים מאוד. עתה, בדיוק כפי שהאנטימון מתמסר לכוחות אשר פועלים עליו בהיותו מחוץ לאורגניזם האנושי, כך הוא מצייט לכוחות המעניקים-צורה בהיותו בתוך האורגניזם. בדם, יש כביכול מצב של איזון בין הכוחות המעניקים-צורה והכוחות המפרקים-צורה. באמצעות תכונותיו אשר תוארו לעיל, האנטימון יכול לשאת את הכוחות היוצרים-צורה של האורגניזם האנושי אל תוך הדם, אם הדרך אליו הוכנה על-ידי שילוב גופרית. לכן, כוחות האנטימון הם הכוחות אשר פועלים בהתקרשות-הדם. למדע הרוח, התהליך נראה כדלקמן: הגוף האסטרלי מתחזק באותם כוחות אשר מובילים לקרישת-דם. כי, מוכרחים אנו לזהות בגוף האסטרלי כוחות אשר דומים לאלו של האנטימון, בפועלם בתוך האורגניזם האנושי באופן צנטריפוגלי, מבפנים כלפי חוץ. כוחות האנטימון הללו מתנגדים לכוחות אשר מכוונים מבחוץ פנימה, אשר ממיסים את הדם ומציבים את הדם הנוזלי באופן פלסטי לשירות עיצוב הגוף. גם כוחות החלבון פועלים בכיוון זה. הכוחות הכלולים בתהליך החלבון מונעים ללא הרף את קרישת-הדם. קחו את המקרה של קדחת טיפוס המעיים; היא נובעת מהשפעה מופרזת של כוחות האלבומין. אם האנטימון ניתן לאורגניזם במינונים זעירים מאוד, הרי שמופעלים כוחות נגד הכוחות אשר מעוררים את קדחת טיפוס המעיים. ברם, מוכרחים לזכור שהשפעת

האנטימון שונה למדי בין אם הוא ניתן באופן פנימי ובין אם באופן חיצוני. כאשר הוא ניתן באופן חיצוני, במשחות וכדומה, הוא מחליש את אותם כוחות צנטריפוגליים של הגוף האסטרלי אשר באים לידי ביטוי, למשל, בתסמינים של אקזמה; כאשר הוא ניתן באופן פנימי, הוא פועל נגד הכוחות הצנטריפטליים אשר מתגלים בקדחת טיפוס המעיים.

האנטימון הוא תרופה חשובה לכל המחלות אשר מלוות בעמעום מסוכן של התודעה (סחרחורת). כאן, הכוחות הצנטריפוגליים המעצבים של הגוף האסטרלי ולפיכך גם תהליכי המוח והחושים, מסולקים במידה מסוימת. אם ניתן אנטימון, הכוחות האסטרליים החסרים ניתנים באופן מלאכותי. עלינו לראות תמיד שספיגת האנטימון מחזקת את הזיכרון, מגבירה את הכוחות היוצרים של הנפש ומשפרת את הביטחון העצמי וקור-הרוח הפנימיים של הנפש. האורגניזם מתחדש מהנפש המחוזקת. ברפואה העתיקה, דבר זה היה מורגש. כך, האנטימון נתפס כתרופה אוניברסלית. גם אם איננו נוקטים בעמדה קיצונית כזו, מוכרחים אנו לראות באנטימון תרופה רב-תכליתית, כפי שאפשר לסכם מהדברים דלעיל.

Cinnabar – 5

הצלחנו לזהות ב-Cinnabar חומר תרפויטי חשוב. זהו חומר שבמיוחד מספק הזדמנות לחקור את הקשר המוגן והמותקף של הכספית עם האורגניזם האנושי. הכספית היא אותו תהליך ממוצק אשר ניצב באמצע בין אותם תהליכי רבייה שבפועלם בתוך האורגניזם מנתקים אותו כמעט לגמרי מהווייתו. לכוחות של הכספית יש תכונה מיוחדת; הם יכולים להחזיר את אותם כוחות אשר התנתקו כדי שייספגו מחדש אל תוך האורגניזם כולו. לכן, אפשר להשתמש בכספית (במינון קל ביותר) כתרופה בכל מקום באורגניזם שבו מתפתחים תהליכים מפרידים ואותם יש להחזיר לשליטת האורגניזם כולו. כל התהליכים של הצטננויות כלולים בזה. הם מופיעים כאשר מסלול זה או אחר בתוך האורגניזם מנותק משליטת האורגניזם כולו על-ידי גורם חיצוני. זהו המקרה, למשל, עם דלקת קנה-הנשימה ותסמינים אחרים של הצטננויות באותו אזור. לכוחות-מרקורי, אשר מועברים לחלק זה של הגוף, תהיה השפעה מרפאה. התייחסנו כבר לתכונה האופיינית של הגופרית, שהשפעתה מורגשת באותו תחום של האורגניזם שבו תהליכי זרימת-הדם והנשימה גובלים זה ליד זה, כלומר בכל מה שנובע מהריאות. ה-Cinnabar הוא תרכובת של כספית וגופרית; זוהי תרופה יעילה לכל תסמיני ההצטננויות באזורים הללו.

Gencydo – 6 כתרופה לקדחת-השחת

התסמינים הפתולוגיים של קדחת-השחת מהווים ביטוי למצב דלקתי של הממברנות הריריות של העיניים, האף, הגרון דרכי הנשימה העליונות. ההיסטוריה של חולה בקדחת-השחת מציינת בדרך-כלל שבתקופת הילדות היו תהליכים פתולוגיים שאפשר להכניס תחת המונח 'נטייה לחלות בדלקת שקדים'.²⁹ ציונים אלה מצביעים על הגוף האתרי ועל התנהגותו של הגוף האסטרלי. כוחות הגוף האתרי דומיננטיים, בעוד שהגוף האסטרלי נסוג ומפגין חוסר-נטייה לאחוז אחיזה ממשית בגוף האתרי ובגוף הפיסי. תסמיני ההצטננויות נובעים מן העובדה שבאיברים חולים, ההשפעה המווסתת של הגוף האסטרלי – ולפיכך גם של מבנה-ה'אני' – משתבשת. הגוף האסטרלי ומבנה-ה'אני' נעשים רגישים יתר על המידה והם מופיעים בדרך הזאת גם בתגובות עוויתיות לרשמי-חושים: לאור, לחום ולקור, לאבק וכן הלאה. לכן, תהליך ריפוי של קדחת-השחת מוכרח לסייע לגוף האסטרלי כדי שייכנס ויתערב באופן הנכון בגוף האתרי. דבר זה יכול להיעשות רק בעזרת מיצי פירות בעלי קליפה קשה. התבוננות בפירות כאלו מראה באיזו מידה הם כפופים לכוחות יוצרי-הצורה מהסוג אשר פועל מבחוץ פנימה. על-ידי נתינת מיצים של פירות כאלה באופן חיצוני ופנימי, אנו יכולים להמריץ את הגוף האסטרלי ולדחוף אותו לכיוון הגוף האתרי; במרכיבים המינרליים של מיצי הפירות (אשלגן, סידן ודו-תחמוצת הצורן, למשל), השפעה זו מקבלת תמיכה נוספת מכיוון מבנה-ה'אני' (ראה פרק 17). בדרך זו, מתקבלת תרופה ממשית של קדחת-השחת. הוראות מפורטות מצורפות לתכשיר.

---

²⁹ Exudative diathesis.

הערה מאת איטה וגמן

עד כאן פירות עבודתנו המשותפת; ובנקודה זו, לצער הגדול של כולנו, הכתיבה הייתה צריכה להיפסק עם תחילת השפעת מחלתו של רודולף שטיינר. תוכניתנו להמשיך הייתה לתאר את מה שפועל, בעזרת כוחות ארציים וקוסמיים, במתכות: זהב, כסף, עופרת, ברזל, נחושת, כספית ובדיל, ולהסביר כיצד יש להשתמש בהן באמנות הריפוי. כוונתנו הייתה גם לתאר כיצד המיסטריות העתיקות כללו הבנה עמוקה ואמיתית של הקשר של המתכות עם כוכבי-הלכת ושל הקשר שלהן לאיברים השונים של הגוף האנושי. לדבר על סוג זה של ידיעה, להניח שוב את יסודותיה – זו הייתה כוונתנו.

*

רשימת ספרים בהוצאת בדולח

רשימת הספרים בהוצאת בדולח מופיעה באתר:

<https://bdolah-books.wixsite.com/bdolah-books>